

Egyetemes Regénytár

Doktor Nikola

Irta
Guy Boothby

Fordította
G. Gyóry Ilona

Singer és Wolfner kiadása
Budapest

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2018
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-963-417-382-3 (online)
MEK-18808

TARTALOM

Első kötet

Bevezetés.

I.

Ismeretségünk kezdete.

II.

Az ajánlat.

III.

Nikola tervei.

IV.

Indulunk Tientsinbe.

V.

Virágszál a viharban.

VI.

Peking felé.

VII.

Nehéz napok.

VIII.

Prendergast küldetése.

Második kötet

I.

A Llamaserai.

II.

Izgalmas éjszaka.

III.

Tibet felé.

IV.

A hegyek között.

V.

Titkok világa.

VI.

Élet és halál csodái.

VII.

Nikola felavatása.

VIII.

Iszonyu percek.

IX.

Befejezés.

Első kötet

Bevezetés.

Bruce Wilfred levele Craigie William Georgehoz.

Kedves barátom!

Előre tudom, hogy levelem nagyon meg fog lepni; - hogy is ne, mikor olyan hosszú és megbocsáthatatlan hallgatás után érkezik hozzád hír tőlem, akit méltán holtnak is hihettél már eddig. Emlékszel még, mikor találkoztunk utoljára? Tremorden barátunk yachtján a honolulu-i kikötőben. Én Kauaiból érkeztem volt oda, te pedig, te szerencsés kópé, másnap éppen hazafelé indultál, hogy oltárhoz vezesd azt a leányt, kit annyira szeretted. Azóta csak úgy véletlenül, másodkézből hallottam, hogy gazdálkodik a birtokodon, beható érdeklődéssel kísérve minden egyes karórépát és hogy bár a vadászóknak s más ilyen szabadban élő izgága embereknek valóságos réme vagy, azért mindenki tudja, hogy feleséged iránt csupa gyöngédség vagy, csupa igaz ragaszkodás és lovagias hódolat. Így tehát mindenki méltán tekint boldog és irigylésre méltó embernek.

Mig azonban veled szemben a sors ily kegyesnek mutatkozott, én magamról nem mondhatnám, hogy napjaim valami simán folytak. Kellemes tengeri utunk végeztével, melyre épp az imént céloztam, amint társaságunk szerteoszlott a Sandwich szigeteken, én Sydneynek tartottam s áthaladva a korallzátonyok vonalán, Coaktownba értem azzal a szándékkal, hogy ott szerencsét próbálok a Palmer aranymezőkön. De mivel csakhamar be kellett látnom, hogy ez hiu kísérlet, tovább mentem Uj-Guineába; ott a sárgaláz levert a lábamról, s hat hónapba telt, mig ismét teljesen talpra álltam. Ekkor a barangolás szelleme új erőre kapott bennem és tovább üldözött; - nemsokára Borneóban voltam s végre, amint könnyen kitalálhatod, úgy akartam utamat befejezni, hogy eljussak az én kedves Chinámba.

Talán még emlékszel, mennyit évtől velem Hong-Kongban a mennyei birodalom iránt táplált rajongásomért s legkivált azért, hogy úgy szerettem felkeresni a legfurcsább, legképtelenebb helyeket nem kevésbé furcsa és képtelen társaságokban.

Hej, de nem gondoltam akkor, mire fog ez a hajlam vinni később. De hiszen sohasem tudjuk, mi van felőlünk megírva a jövő lapjain. És én azt hiszem, jobb is így.

Mint könnyen észreveheted, édes barátom, a könyv, melyet küldök, leginkább azzal az idővel foglalkozik, melyet az említett alkalommal Chinában töltöttem, hogy pedig neved mindjárt az elején ott van, szembeötlő módon, annak oka az, hogy te voltál, akivel annak előtte is oly lázas kíváncsisággal merültünk bele a Kelet óriási titkokkal tele világába.

S most néhány szót jelen életemről és hollételemről. Hogy hol lakom, azt nem árulom el, még neked sem. S hidd el, hogy e titkolódzásra igen súlyos okaim vannak. Legyen elég, ha azt mondom, hogy ötezer hold földön gazdálkodom olyan vidéken, amely téged is elragadna, ha ugyan boldogságod el nem kényeztetett még tökéletesen. Minden oldalról felhőbe nyuló hegysorokkal van környezve birodalmam s ezek nyugati csucsain most, amint a verandán ülve neked irok, könnyed felhőfoszlányok gyülekeznek, égő rózsaszinbe vonva a leáldozó nap fényétől.

Nehéz volna nyugodtabb, békésebb pontot találni ennél és olyant, mely a civilizált világtól jobban el van különítve. Félévenként egyszer öszvéren hozzák el a szükséges élelmi szereket, ruházati anyagot stb.; ezt egy megbízható emberem végzi, aki soha életében sem beszélt egy szót angolul, minden hat hétben pedig elküldök az innen négyszáz mértföldnyire levő postahivatalba levelekért, könyvekért s a magam leveleit is ilyenkor küldöm el. Közben pedig élek, mint az ősember élt; vetek és aratok; szomszédokkal békében élek; megjegyzem,

kétszáz mértföldnyire lakik a legközelebbi és képletesen szólva, élvezem az életet saját szőlőtőkém és fügefám alatt.

Néha talán, mikor a nyugati szél végigsuhan a magas fü között és a vadkacsa sikongat a lápok közt, vagy mikor a nagyvilág hireivel telve egy-egy hirlap ide téved hozzám, nem mondom, hogy ilyenkor nincs a nyugalmam megzavarva egy kicsit, de máskülönben elmondhatom, hogy jóformán semmi bánatom nincs és semmit sem sajnálok abból, ami történt.

Leszámoltam a külvilággal, s hogy számüzetésem könnyebb legyen, az ég megáldott azzal, ami végre is a legnagyobb kincs és boldogság a földön: jó feleséggel.

Hogy feleségem ki volt leánykorában és hogy miképpen ismerkedtünk meg, azt elbeszélésem folyamán megtudhatod, ha végigolvasod azt a könyvet, melynek megírása volt jóformán egyedüli szórakozásom a teljesen magános, egyhangu tél folyamán. De most ismét itt a tavasz egész bűbájával s én is egészen más ember vagyok újra; - annak bizonyosságát azonban, hogy az új ember is a régi barátsággal emlékszik vissza reád, vigye magával ez a könyv holnap...

Hogy fogom-e még látni valaha az életben doktor Nikolát, vagy sem, azt, aki egész könyvem főalakja, nem tudom. De őszintén bizom benne, hogy nem. Ez a csodálatos, rendkívüli ember alkotta meg azon körülményeket, melyek folytán én aztán örök számüzetésre ítéltem magamat; de mégsem szeretném, ha tudná, hogy áldozatot hoztam. Néha, mikor csendes, hangtalan éjjeleken ébren vagyok s gondolkozom, alig bírom elhinni, hogy a lefolyt két év eseményei a valósághoz tartoznak. Ama két év leirhatatlan borzalmainak még ma is hatása alatt állok s ha száz évig élnék, akkor sem ráznám le a benyomásokat.

Ha hozzá teszem, hogy a doktor Nikolával való együttlét alatt látott dolgokhoz képest jóformán semmi mindaz az ezer titok és képtelen dolog, amibe annak idején te meg én oly vakmerően ütöttük bele az orrunkat; - akkor bizonyára azt mondod, hogy túlozok.

De mire végigolvasod a könyvet, igazat fogsz nekem adni.

S most egy utolsó kérést.

Ha végére értél e lapoknak, ne tégy semmi kísérletet arra nézve, hogy engem feltalálj, vagy, hogy a világgal szemben való helyzetemet tisztázd. *Én* mondom, jobb ez így.

Most pedig nem akarok tovább is közéd s a történet közé állani. Isten legyen veled s juttasson meg neked minden boldogságot. Emlékezzél meg rólam egy-két szives szóval, ha feleségeddel beszélsz s hidd el, hogy amíg csak a halál végét nem szakítja pályafutásomnak (ha ugyan végét szakítja, mert hiszen doktor Nikola szerint kétkednem kellene ebben).

Vagyok szerető barátod

Bruce Wilfred...

I.

Ismeretségünk kezdete.

Szombat délután volt, egy negyed ötre és a Maloo nevű ut, mely a Csergő forráshoz, Shanghai egyetlen üde levegőjű helyéhez vezet, tarkállott a tömegtől. Fényes magánfogatok, hintók, apró kosárkocsik, gyaloghintók, biciklik, hátszlovak megszakítás nélküli hosszú sorban tartottak a forrás felé. Shanghai városának minden európai eleme, de a benszülöttek nagy része is iparkodott végignézni a tréfás hajtóvadászatot, mely ekkortájt jött divatba. A lovas vadásztársaság egyik tagja a vad s ez menekül előlük, csak itt-ott jelzi egy marék papirdarabka elszórásával, hogy merre ment.

Magam is kocsit fogadtam, inkább fennhéjzásból, mintsem azért, mintha valami nagyon tehettem volna. Egyáltalán, az igazat megvallva, ez időtájt (mint az a következő lapokból ki is fog derülni) bizony nem minden nehézség nélkül őriztem meg a látszatot s ez alkalommal is, bár fejedelmi méltósággal dőltem hátra kocsimban, szivaromat szíva kinos tudatában voltam annak, hogy költségvetésem ezt nem engedi meg s hogy a kocsizás ára nagy érvágás lesz rajtam.

Shanghaiba érkezésem óta igazán szokatlanul szerencsétlen volt minden álláskeresési kísérletem. Eleinte persze a legjobbakért folyamodtam, melyek, úgy látszik, csak az istenek különös kedveltjeinek vannak fentartva; később aztán adtam már alább is és folyamodtam egy meglehetősen homályos s kissé kommunista irányzatú külvárosi klub titkári állásáért, de még ekkor is sikertelenül. Az elsőnek elnyeréséhez nem volt elég befolyásom, a másikinál meg az volt a baj, hogy nem volt meg bennem az a hunyászkodás, ami az ily állás főöltétele volna.

Pénzem pedig ezalatt egyre fogyott, úgy hogy beláttam, ha a lehető legrövidebb idő alatt nem történik valami, nemsokára úgy fogok megjelenni a hatóság előtt, mint egy cochín-chinai zsidó adósa, ami pedig minden angol ember szemében a legrettentőbb dolgok egyike és méltán. A helyzet nem volt valami derűs, no de hisz megtörtént volt ez velem annak előtte is, s mégis mindig kiláboltam belőle.

A forráshoz érve láttam, hogy éppen a döntő pillanat előtt álltunk a hajtóvadászatot illetőleg. Az akadály és az árok, amelyeken a lovasoknak át kellett jutniok, szántsándékkal úgy voltak alkotva, hogy a sikert megnehezítse, mert így annál több volt a mulatság. Csak a lovak nem találtak benne valami nagy mulatságot. Némelyik átugrott ugyan gyönyörűen, de nem egy éppen ott csökönysödött meg a gát tulsó oldalán; vagy pedig a gyors futás után egyszerre szügybe vágta a fejét, úgy hogy lovasa merész ivben repült a ló nyakán keresztül a sárba, esetleg a legbájosabb hölgyismerőse lábai elé, aki ott ült a többiekkel, a vadászat végét várva.

Amint az egyszerre érkezett csoport utolsó lovasa is átjutott az akadályon, azt hittem, vége a látványnak s felkeltem helyemről, hogy elinduljak, de többen oda szóltak, hogy maradjak csendesen, még nincs vége; s csakugyan, pár pillanat múlva még egy lovas tűnt fel. Nagy biztonsággal lovagolt s látszott, hogy jó „finish”-sel akarja bevégezni a dolgot, igen ám, csak-hogy a lova nem osztozott vele ebben a szándékban s mikor mintegy két ölnyire lehettek a palánktól, a ló neki feszítette mind a négy lábát a sáros talajnak s a világért sem akart megmozdulni többé.

De lovasa sem engedett s mikor lovagostorával a ló oldalára csapott, az állat mégis rászánta magát az ugrásra, csak-hogy már későn, mert fejjel neki ütődött a palánknak s míg a ló maga az én lábam előtt esett térdre, lovasa egyenesen az iszapos árokba repült, ahonnan aztán nekem kellett őt kihuznom.

Nem mondhatnám, hogy az iszapfürdőből kikerülve, valami szép látványt nyújtott; de viszont az is igaz, hogy mindaz, ami történt, nem gátolta meg abban, hogy engem felismerjen.

- Bruce Wilfred! Szavamra, testestől-lelkestől, - kiáltott, mialatt arcát kezdte törülgetni egy olyan sáros zsebkendővel, hogy ez piszkolta be csak igazán. - Ez aztán szerencsés véletlen, - folytatta; - tudod-e, hogy ma reggel két álló órán át kerestelek a fővárosban.

- Sajnálom, hogy annyit fáradtál, - feleltem, - de mindenekelőtt mondd, nem sérültél meg?

- Nem én, egy cseppet sem, - felelte s mikor valamennyire lerázta magáról a sarat, a lova felé fordult, mely ezalatt lábra állt ismét s most bárgyun nézett, mint aki nem oka semminek. - Először ezt az esetlen barmot vitetem haza, - szólt újra, - aztán megkeressük a kocsimat s ha megengeded, beviszlek a városba.

Ugy történt.

Mikor már kényelmesen elhelyezkedtünk a kocsiban, Barkston George, kit melleleg megjegyezve már tíz éve ismertem, beletette az ostorát a tartóba s e szavakkal fordult hozzám:

- Hallgass ide, Bruce; minek kerüljessük a dolgot, térjünk egyenesen rá. Lásd, régi barátok vagyunk s ha az utóbbi időben nem találkoztunk is annyit, mint annak előtte, azért én nagyon jól emlékszem arra, mikor te a hivatalban főnököm voltál, mint helyettes kormánybiztos. Most pedig, - folytatta, kissé előre is elpirulva attól, amit mondani akart, - azt hiszem, körülbelül ismerem a helyzetedet. Kérlek, ne tarts tolakodónak, de igazán szeretném, ha megengednéd, hogy segítségére legyek.

- Nagyon köszönöm, édes barátom, igazán rendkívül jó vagy, hogy erre gondolsz. Bizony, mi türés-tagadás, nagyon rá volnék szorulva valami foglalkozásra. Hiba van a kréta körül, fiam. S bár elég gyakorlott vagyok az ilyen helyzetekben, mégis maradt bennem valami kevés büszkeség, melynél fogva nem szeretném, ha a bíró elé kerülnék, mivel adósa vagyok husz dollárral a szállásadómnak.

- Persze, hogy nem, - felelte melegen Barkston, - s azért, ha rossz néven nem veszed, még ma rávezetlek valami kereset nyomára. A dolog úgy áll, hogy tegnap este egy ember volt fönn a klub dohányzó szobájában. Beszédbe ereszkedtem vele. Érdekelt, mert mondhatom, egyike a legkülönösebb embereknek, akik valaha a keleten megfordultak. Soha életemben sem láttam olyan sajátságos külsejű embert. Ne beszéljetelek nekem más ember szeméről; mert annak a szeme - huh! Keresztül jár az embernek a veséjén is. Éppen mikor beszélgettünk, az öreg Benwell toppan be; hiszen ismered. Rám kiált már az ajtóból: halló! Barkston. Ez aztán a szerencse. Azt hittem, te is a Woodrough Jimmy vadászatára mentél; de most hogy látlak; - itt hirtelen elakadt, mert ekkor vette észre társamat, mire aztán valami gyengén sikerült mentegőzés közepette visszavonult. Mintha elvágta volna a szavát. Ment, majdnem futott. Nem tudva mire magyarázni a dolgot, utána mentem. Hát látom ám, hogy az előcsarnokban szörnyen öltözködik; kalapot, felöltőt vesz. - „Megállj, Benwell, szólitom meg, hát mi ütött hozzád, hogy úgy sarkon fordultál? Én bántottalak meg?” Megállt s aztán oda lépve mellém, ennyit mondott halkán: „Barkston, ismersz engem; tudod, hogy nem ijedek meg a magam árnyékától. Azt is tudod, hogy nem egyszer álltam szemben európai ellenséggel, zuluval, malayival, japánnal, kinaival, sőt ha kellene, ma is helyt állnék magamért velük szemben, hanem hallod, mikor ezt az embert látom, ezt a doktor Nikolát, akkor se szó, se beszéd, megyek amerre látok. S azt tanácsolom, fogadd meg a szavamat s tégy te is ugy.”

Nem értettem, de többet harapófogóval sem tudtam kivenni belőle. Kezet szoritott velem erősen, hevesen, azután kocsit hozatott s szinte rohant ki a csarnokból. Mikor a billiardterembe visszatértem, doktor Nikola még mindig ott volt s könnyedén próbálgatott néhány végtelenül nehéz mesterfogást.

- Azt hiszem, már láttam előbb az ön barátját, - kezdte, amint beléptem. - Ugy-e Benwell ur Uj-Changból? S ha nem csalódom, Benwell ur is emlékszik reám.

- Ismeri önt, úgy látszik, - feleltem nevetve.

- Ugy van, - felelte rövid szünet után; - csakugyan volt szerencsém Benwell urhoz, még pedig Haiphongban. - Aztán különös nyomatékkal végezte be: - Nem tudom, milyen véleménnyel van Benwell ur a hely felől, de részemről azt hiszem, hogy nem egyhamar fog oda vissza-kiváncozni.

Ezt mondva egyideig hallgatott, majd csendesen kivonva zsebéből egy levelet, elolvasta, aztán megvizsgálta még a borítékot is s azzal egyszerre, mint aki hirtelen határozza el magát valamire, oda fordult hozzám:

- Kérdezni szeretnék öntől valamit, - szólalt meg, visszatéve a billiárd-dákót a tartóba; - ugy-e ön ismer valami Bruce nevű urat, aki angol kormányhivatalban volt itt előbb s akiről azt mondják, oly csalódásig hiven tudja a kínaiakat utánozni, úgy hogy ha átöltözik, senki nem mondaná, hogy nem bennszülött.

- Ismerem. Sőt azt is tudom, hogy jelenleg Shanghaiban van, éppen ma reggel is hallottam róla.

- Hozza el ide hozzám, - vágott szavamba hirtelen. - Hallom, hogy valami állást keres s ha holnap reggel tizenkettő előtt nálam lesz, úgy lehet, jó állásba tudom segíteni. - Nos hát, Bruce fiam, itt az alkalom, ragadd meg, ha tetszik.

- Igazán, nagy hála köteleztél, - feleltem. - De hát ki ez a doktor Nikola és mit gondolsz, miféle állást tudna nekem ajánlani?

- Barátom, hogy kicsoda-micsoda, nekem fogalmam sincs róla, hanem ha ez az ember nem vérszerinti unokatestvére az ördögnek, akkor én nem értek a rokonságok kisütéséhez.

- Ebből nem sokat okulok. De legalább milyen a külseje?

- Hát várj csak: - magas termetű; - de a világeért se hidd valamikép, hogy megtermett ember is egyszersmind; - sőt határozottan nagyon nyulánk. S annyit mondhatok, hogy arányosabb alakot soha életemben nem láttam. Arca simára van borotválva és halálsápadt, valami hasonlíthatatlan csontszinű sápadtság, amit el nem felejtesz, ha egyszer láttad. Haja, szeme koromfekete; az egész ember pedig olyan tökéletes az öltözködésben, a tisztaságban, mintha skatulyából vették volna ki. Ha rád néz, úgy érzed, mintha a szeme rajtad keresztül hatolva a falba furódnék s ha beszél, rá kell nézned és figyelned kell, akár akarod, akár nem. Mindent összevetve, azt hiszem, annál jobban fogom szeretni, minél kevesebbet látom.

- Nem nagyon biztató rám nézve, amiket mondasz. De mi az Isten csudáját akarhat.

- Ez az ember maga Apollyon s talán *maitre d'hotel*-nek akar megtenni.

Ezalatt beértünk a városba.

- És hol találom meg ezt a különös embert, - kérdeztem, mikor már közel voltunk oda, ahol ki kellett szállnom.

- Hajtsunk a klubba s nézzük meg, nincs-e ott. De igazán, tréfán kívül, Bruce, annyira rajta volt, hogy veled megösmékedjék, hogy valószínűleg hagyott is hátra valami izenetet, kivált, mivel tudja, hogy ma találkozni akartam veled.

A klub ajtajához érve, Barkston kiugrott a kocsiból s mig én a lovakat tartottam, besietett a házba.

Tíz perc múlva megjelent, kezében levelet tartva.

- Nikola itt volt még tíz perccel ezelőtt is, - kezdte Barkston és szép arcán olyan csalódott kifejezés ült; - de ezt a levelet hagyta hátra. Azt írja, hogy amint rád találtam, küldjelek el hozzá; a francia negyedben lakik, a La Fayette utcában; harmadik ház jobb kéz felől, éppen amellet, ahol a renegát francia őrgrof agyonlőtte a feleségét. Ha akarod, adok egy levelet hozzá; azután megebédelsz, azalatt meghányod-veted a dolgot, s ha jónak látod, még ebéd után odamehetsz.

Megköszöntem, mire Barkston visszament a klubba s onnan a kész levéllel lépett ki ismét.

Hazaérve egy fa alá ültem s gondolkozni kezdtem a dologról. Furcsa helyzet! - Barkston, a derék, nemeslelkű fiu oly boldognak látszott a közvetítő sikeres szerepében, hogy nem akartam neki mondani, hogy Nikoláról nem ma hallottam először.

Olyan sajátságos egyéniség, mint az övé, nem maradhat észrevétlenül sehol, annál kevésbé egy olyan pletykafészekben, mint Shanghai. S noha eléggé ismertem embertársaimat arra, hogy tudjam, mennyit lehet az ilyen szóbeszédből elhinni, mégis önkéntelenül roppant kíváncsisággal tekintetem a találkozás elé.

Megittam a teámat s úgy nyolc óra körül újra felcsaptam a kalapot, hogy a francia negyedbe menjek. Kellemetlen este volt; szokatlanul sötét, mert a kavargó fellegek esőre mutattak. A szél zúgott s az éles port mint jégesőt csapkodta az ember arcába. Noha abban jártam, ami régi kívánságom volt, hogy tudniillik jó állásba jussak, mégse mondhatnám, hogy valami vidám hangulatban lettem volna. Vagy nem az előtt álltam-e, hogy megismerkedjem egy emberrel, kitől, úgy látszik, mindenki félt s akinek olyan hire volt, hogy voltaképp a vele való közelebbi ismeretség nem volt valami kívánatos. Csakhogy szorult helyzetem tudatában bizony nem lehettem valami nagyon válogató.

A ház elé érve, csengettem.

A kert is, a ház is, tökéletes sötét volt, de a csengetésemre belül valami világosság jelent meg s lassan közeledett. Mikor az ajtó megnyílt, egy kínai fiu állt előttem.

- Itt lakik doktor Nikola, - kérdeztem, de attól tartok, hogy szavam olyanformán hangozhatott, mint a mesebeli kis fiué, mikor a varázsló ajtaján kopogtatott. A fiu igenlőleg intett s mikor én erre bemutató leveletem átadtam, oly nyilsebesen rohant el velem, hogy két perc múlva már vissza is jött ismét, intve, hogy kövessem. Egy kis szobába vezetett, mely balfelé nyílt az előcsarnokból. Aztán magamra hagyott, úgy, hogy kényelmesen szemügyre vehettem, hol vagyok.

A szoba maga nem volt valami különös; körülbelül olyan, mint az összes többi ottani házak szobái. Egyik falában széles ablak volt s amit azonnal észrevettem rajta, erős vasráccsal volt ellátva. Közel az ablakhoz nagy könyves szekrény állott, tele mindenféle tárgy munkával; a bimetallismustól kezdve a confucianismusig minden. A padlót puha, finom indiai gyékény borította; szemben pedig azzal az ajtóval, melyen én beléptem, nehéz ajtófüggöny takart el egy másik bejárást. A falon több műbeccsel bíró metszet függött, de észre kellettennem, hogy tárgya valamennyinek sajátságos körből volt merítve; - egyik Saulnak az endori boszorkánynál tett látogatását ábrázolta, a másik a bűvészek mutatványait Fáraó előtt, a harmadik a csontoknak emberekké változtatását a pusztában.

A kandallón finom hangu óra ketyegett, de más neszt nem hallatszott az egész házban.

Azt hiszem jó öt perc telhetett el, mire az ajtón kívül egyszerre halk, könnyű léptek közeledtek. Egy pillanat múlva a függöny félrehúzódott s ekkor egy férfi jelent meg előttem, ki a világon senki más nem lehetett, mint doktor Nikola. Vonásról-vonásra olyan volt, mint amilyenek Barkston festette le.

Oh az az arcszin! Volt benne valami az olajszinü arcok árnyalatából, de mégis oly földöntúli módon sápadt. Hajlékony, urias alakját kifogástalan estélyi öltözék fedte s ennek koromfeketésege teljes összhangban állott hajának és szemének színével. Korát igazán nem tudtam volna meghatározni s csak később értesültem, hogy éppen harmincnyolc esztendő volt.

Sietve haladt át a szobán s mialatt kezét nyujtotta, így szólt:

- Bruce Wilfred urhoz van szerencsém?

- Az vagyok, - feleltem - s ön bizonyára a doktor Nikola.

- Az vagyok. Most pedig, hogy megismerkedtünk egymással, rögtön rá is térhetünk a dologra.

Mialatt beszélt, megindult ismét visszafelé, ahonnan jött s minden mozdulata csupa könnyedség volt, csupa ruganyos elegancia. Kinyitva az ajtót, intett, hogy kövessem. Ekkor egy másik nagy szobába értünk; hossza lehetett, vagy negyven láb, szélessége pedig vagy husz. A nagy, mély öböl ablak jó munkáju festett üvegtáblákat tárt elénk; a falakon remek japáni himzések, kardok, hadi szekercék lógtak, két-három Rajput páncélruha; tenger könyv, s rendkívül értékes porcellán kincsek.

A szobát három függőlámpa világította meg; a vert érc mindegyiken remek munkát mutatott. Szanaszét vánkosokkal megrakott pamlagok és zsöllyeszékek voltak s az egyik kerevet előtt egy oly mesés szépségű berakott *huqa* (török csöves pipa) állott, amilyenek mását Konstantinápolyban is csak igen ritkán láttam.

- Foglaljon helyet, - szólalt meg gazdám, széket mutatva.

Leültem s ámulva vártam, mi fog következni.

- Ez nem első látogatása önnek Kinában, ugy tudom, - szólalt meg, szintén helyet foglalva, s az egész idő alatt le nem vette rólam csodálatos szemét.

- Nem az első, - feleltem. - Régi lakosa vagyok a keletnek s merem állítani, hogy angol ember nem igen ismerheti Kinát nálamnál jobban.

- Helyes. Ön, ha jól tudom, jelen volt Quong-Sha házában 1889. augusztus 23-án tartott gyűlésen s a rákövetkező héten segítségére volt Mah-Poo-nak a menekülésben, mikor a mandarinok el akarták fogni.

- De az Istenért, hogy tudja ön ezt? - kiáltottam fel önkéntelenül, mert hiszen meg voltam azelőtt győződve, hogy magán a menekültön kívül senki sem tudott arról, hogy a dologban nekem is részem volt.

- A keleten sok sajátságos dolognak jön az ember nyomára; - felelte, mialatt fejét lehajtotta, de akkor is rám nézett finom rajzu szemöldöke alul. - És mégis, - folytatta, - az a pár mozzanat, melyre épp az imént céloztam, meggyőzhetne bennünket arról, mily végtelen keveset tudunk voltaképp egymás életéről. Annyit, amennyit tudunk, jóformán oktalan állatoktól is meg lehetne tudnunk.

- Attól félek, hogy nem egészen értem önt, - szóltam közbe.

- Nem? Pedig ez végre is nagyon egyszerű. Hadd mutassak önnek valami kézzelfogható magyarázatot. Ha valami egyebet lát a dologban, mint amit én szándékozom általa bebizonyítani, akkor csak magára vessen érte.

Egy asztalon, közel a doktor karszékéhez, nagy lap fehér papiros feküdt. Érte nyult és letette a földre. Majd egy darab rajzoló szentet vett a kezébe, mialatt hosszú, sajátságos füttyülést hallatott. E füttyentésre hirtelen, meg nem tudnám mondani, honnan, egy óriási macska ugrott a padlóra; gyönyörű bundája épp oly koromfekete volt, mint gazdájának öltözéke.

Ott állt a földön, bozontos farkával a szőnyeget simogatva.

- Vannak emberek a világon, akik azt mondanák önnek, hogy ez a macska az én házi szellem és hogy az ő segítségével mindenféle varázslatot tudok végrehajtani. Ön természetesen nem hinné el az ilyen képtelenségeket. De annak bizonyítására, amit az imént mondtam s ön nem értett, tegyünk próbát. Ugy lehet, néhány más részletet is meg tudok mondani az ön életéből.

Ezzel elhallgatott és elkezdett a széndarabbal számokat írni a papirosra egészen tizig, azután pedig még egy sor számot az előbbi sor alá. Aztán felvette a macskát, megsimogatta s végre, mintha valamit sugott volna a fülébe. E percben a macska leugrott; jobb első lábát odatette a felső sor egyik számjegyére, bal első lábát a második sor egyik számára.

- Huszonnégyszáz, - olvasta doktor Nikola sajtáságos mosolyával.

Aztán megfordította a papirost s a másik felére a hónapok nevét írta le; ismét sugott valamit a macskának, mire az állat rögtön a *junius* szóra tette a lábát. Majd az abc betűi következtek s ekkor a rettenetes állat ezt a szót betűzte ki: „*Apia*”.

- *Junius* huszonnegyedikén tehát, egy eddig előttünk ismeretlen esztendőben ön *Apiában* volt. Lássuk, megtudhatnók-e az évet is?

Felírta tehát ismét a számjegyeket tizig, mire a macska egy démon hevességével ugrott oda és kiválogatta a számokat így: 1875.

- Helyes? - kérdezte a doktor.

- Tökéletesen, - feleltem.

- Örülök rajta, - válaszolt - s most mondja meg, akar még valamit tudni? Ha kívánja, talán azt is meg tudnám mondani, mi ügyben járt ott.

Nem kívántam. S csak arra kérlek, hidd el, hogy igen méltánylandó okaim voltak, amiért nem kívántam. Nikola halkán nevetett, mialatt fehér ujjai hegyét egymásnak támasztotta s aztán nyugodtan, egyszerűen kérdezte:

- Nos, mi a véleménye a macskámról?

- Nem volna csoda, ha ördögi hatalmat tulajdonítanék neki.

- S mégis, ha csodálatosnak találja is a dolgot, nem az. Az egésznek az a magyarázata, hogy sajtáságos nevelésnek vettem alá. Az állatokban, különösen pedig a macskákban, olyan képességek szunnyadnak, amelyekről a legtöbb embernek fogalma sincs. Tudja, Bruce ur, hogy engem végtelenül érdekelne, ha megtudhatnám, mit gondol ön arra nézve, meddig terjed az emberi elme határa; vagyis, hogy mily messzire tud behatolni abba a világba, melyet rendszeren *occult*-nak, elrejtettnek neveznek.

- Ismét bocsánatot kell kérnem, mert igazán nem tudom egészen követni a gondolatot.

- Nos, akkor hadd állítsam a dolgot ésszerűbben ön elé. Ha szabad ilyen nyersen tennem fel a kérdést, mit mondana ön válaszul, ha azt kérdezném, hol kezdődik a világ s hol végződik?

- Azt mondanám, - feleltem az egyszer minden habozás nélkül, - hogy a születéssel kezdődik s a halállal végződik.

- S a halál után?

- Nos, ami azután történik, az a vallás dolga s erre nézve a papokhoz tartja magát az ember.

- Önnek magának nincs egyéni véleménye?

- Csak annak maradékán tengődöm, amit gyermekkoromban tanultam.

- Értem; ez esetben tehát ön azt hiszi, hogy amint az életműködés megszűnt a testben, akkor lényünknek valami láthatatlan része, amelyet egyszerűség kedvéért léleknek nevezünk, elhagyja ezt a földet s új életet kezd a két hely közül, vagy az egyikben, vagy a másikban.

- Bizonyára ez az, amit gondolok! - feleltem.

- Ugy-e? Ez az a tudomány, amit ön Somersetshire High Walcombe nevű helységében elsajátított s ezt a felfogást, mint jellemzetest lehetne odaállítani annak tanulságául, hogy tulajdonképp mit is tanulnak az emberek. Igen, ez a hite az embereknek nálunk a canterbury-i érsektől kezdve le az utolsó földművelő fiáig, aki három mértföldet gyalogol a maga majorjából, hogy a vasárnapi iskola vallási oktatásán részt vehessen. De ugyanabban a kis helységben, ahol ön lakott, ha jól tudom, volt egy tagba szakadt kis emberke, O'Rorke nevezetű, akinek a hivei éppen negyvenöten voltak; ez az ember egészen másképp vélekedett a lélekről s annak sorsáról. Smallcombe Tóbiás pedig, aki szabad ég alatt prédikál néhány rajongónak, néhány sihedernek, meg a szanaszét legelésző kecskéknek, ismét egészen más tanokat fog önre rákötni, ha kérdésével hozzá fordul. Mindenik persze azt vitatja, hogy az ő állítása a helyes. Csakhogy míg ezek így vitatkoznak, ne feledjük, hogy a tudósok közül sokan, még pedig a legkiválóbbak azt mondják, hogy ezek az összes teóriák hamisak s hogy az élet-halál kérdései egészen másképp állanak. Ha megengedi, hogy én öntsem szavakba azt, amit ön gondol, úgy azt mondanám, hogy az ön véleménye az, mihelyt a test maga, - az a hus és vértömeg, amely Bruce Wilfredet teszi, - megszűnt élni, azután már nem sokat határoz, hogy mi történik. Igen, de tegyük fel, hogy ha annak a bizonyos Bruce Wilfrednek elméje, lelke, szóval az a része, mely gondolkozik, érez, szenved, - ha ez csakugyan mégis arra van szánva, hogy tovább éljen évezredek ezredein keresztül, mint menthetetlen zsákmánya a hibái fölött érzett bűnbánatnak; - nos, hogyan gondolkoznék a halál felől *akkor*?

- Ha ön feleletet vár erre a kérdésre, akkor előbb bizonyítsa be, hogy lényemnek az a része csakugyan folytatni fogja létezését?

- Éppen ez az, amit tenni szeretnék és szándéksom is. Hiszen ezért kerestem önt mindenütt. És lám, mikor itt van, ily módon töltjük az időt. Nagyon el van ön foglalva?

Elmosolyodtam.

- Értem. Nos, nekem egy ajánlatom van az ön számára, ha meghallgat. Évekkel ezelőtt történt, hogy először álltam komolyan szemben ezzel a kérdéssel, melyet az imént penditettem meg s mely engem sokkal jobban érdekel mint képzeli. Ez akkor történt, mikor egy rendkívül különös emberrel ismerkedtem meg. Az illető eredetileg oxfordi egyetemi tanár volt és egyik oxfordi kollegium főnöke, de aztán hogy, hogy nem, valami történt, elég az hozzá, az én emberem elhagyta Oxfordot és utóbb Santiagóban agyonlőtték a chile-i háború alatt. Megelőzőleg mindenfelé utazott s így került északnyugati Kinába. Egyike volt a legsajátságosabb egyéniségeknek, akiket valaha láttam, de oly csodálatos dolgokat tudott elmondani, hogy engem egészen lebilincsel. Nemcsak elmondta, de be is tudta bizonyítani valamennyit. Ön talán egyes bűvészfogásoknak nevezné a dolgokat, lássa, eleinte én is annak tartottam, de bezzeg ma már nem tartom annak. Valamint ön sem fogja, ha egyszer végig hallgatja az egészet. Ez az ember volt az, meg egy öreg buddhista pap (az utóbbival Ceylonban voltam együtt), akiktől megtanultam egy csekélyke ténnyt, bizonyosságot, melynek kapcsán most folytatni akarom a kutatást. Évekig, nyolc egész hosszú éven át haladtam nyomról-nyomra, lépésről-lépésre, míg végre most abban a helyzetben vagyok, hogy remélhetem, nemsokára a dolog nyitján tarthatom kezemet. Ha ez sikerül s csakugyan feltárhatom azt a titkos ajtót, akkor olyan tudás birtokába jutok, melynek nagyságáról a világnak (természetesen csak az európai világot értem) fogalma sem lehet. Bátor ember vagyok, de megvallom, hogy ha vállalkozásomat végiggondolom, magam is szinte megrémülök tőle. Tervem nem kisebb dolog, mint ez: behatolni bizonyos kínai titkos társaságok segélyével oda, ahol a legrejtelme-

sebb tudás székhelye van s ha egyszer ott vagyok, onnan elkérni, kölcsönvenni, vagy ellopni azokat a képzelhetetlen nagyságu titkokat. Egyedül nem mehetek százféle oknál fogva, azért találnom kell valakit, aki elkísérjen; - olyan ember egy van talán ezer közül, aki erre alkalmas volna; többek közt például tökéletesen kell tudnia a kínai nyelvet. Bátornak kell lennie, olyan-nak, aki hirtelen feltalálja magát, azonkívül képes legyen úgy utánozni a kínaiakat mindenben, hogy senki rá ne jöjjön, hogy nem benszülött. S végre, arra is készen kell lennie, hogy meg ne hátráljon soha, semmi elől. Ha az illető kész erre, én is bőkezű leszek. Ötezer font sterlinget adok át neki, mikor elindulunk s ugyanannyit, mikor hazatérünk, ha ugyan hazatérünk. Nos, mit felel erre?

Igazán nem tudtam mit mondjak. Az ajánlat nagysága, - a fizetésről nem is szólva - teljesen megrendített. A pénzre soha azelőtt nem volt annyira szükségem, mint most s ez az összeg olyan volt, mely legmerészebb álmaimat is meghaladta - azonkívül a kalandos vállalkozás sohasem volt ellenemre; ez azonban mégis túlságos vakmerő dolognak tetszett.

- Mit mondjak egyebet, minthogy az egész igen rendkívüli dolog.

- Igaza van. De hiszen mi is rendkívüli emberek vagyunk mindaketten. Ha ön egyike volna a nagy tömeg embereinek, úgy ma bizonyára nem ülnék itt együtt. Én, ha önnek volnék, kétszer is meggondolnám, hogy visszautasítsam-e az ajánlatot. Először is a lehető legkellemetlenebb helyzetek egyike, ha az ember pénzzavarban van, azután meg, lássa, jövő szerdán készen lesz minden pénzével, még ha megelőzőleg el is adná az óráját és láncát, mint ahogyan azt tegnap tervezte.

Mindezt oly könnyed, természetes hangon mondta, hogy az első pillanatban szinte nem is gondoltam rá, honnan tudhatta ez az ember az én pénzvviszonyaimat ily apróra.

- Nézze, - szólalt meg ismét, - igazán legjobb lesz, ha igent mond.

- Szeretném egy kicsit meggondolni a dolgot, - feleltem, - mert ilyen nagy vállalkozásba nem szeretnék egész vakon belemenni. Még ha a saját magam szempontjából nem volna is meggondolatlanság, de önnel szemben nem lenne az ilyen eljárás helyénvaló.

- Ahogy akarja. Menjen hát haza s gondolja meg a dolgot. Holnap ilyenkor pedig jöjjön el ismét, hogy határozatát tudassa. Addig azonban, ha én önnek volnék, egy szót sem emlitenék mai együttlétünkről senkinek.

Biztosítottam, hogy nem szólok s erre aztán felállt helyéről. Megértettem, hogy a beszélgetés véget ért. Amint a lépcsőház felé indultunk, a macska hűségesen követett bennünket. A verandán doktor Nikola hirtelen kezét nyújtott s leirhatatlan kedvességgel, valami csodálatosan behizelgő varázssal mondta:

- Remélem, Bruce ur, elhiszi nekem, hogy nagyon, nagyon óhajtom az ön beleegyezését. Nem hizelgek önnek, egyszerűen csak jelzem a tényt; s ha azt teszem hozzá, hogy ön az egyetlen ember egész Kinában, akinek közreműködését kívánom, akkor is csupán a pusztá igazságot mondtam. Most pedig jó éjt! Remélem, hogy holnap ilyenkor kedvező válasszal fog felkeresni.

Mialatt beszélt, a fekete macska, mely eddig távol maradt tőlem, most egyszerre odajött s mintha csak ura kérését akarta volna támogatni, dorombolva törleszkedett hozzám.

- Holnap ilyenkor itt leszek a válasszal. Jó éjt!

II. Az ajánlat.

Mikor doktor Nikolának jó éjt mondván az utcára értem s órára tekintettem, az még nem mutatott nagyon későt s azért elhatároztam, hogy nagy sétát teszek, hátha az alatt eljutok valami határozatra. A végleges válasz igazán nem volt könnyű; sok dolog szólt a terv mellett, de ugyanannyi ellene.

Mindenekelőtt az tüntette fel előttem a dolgot kedvező színben, mert emlékezniem kellett arra, hogy magam vagyok. Atyám, anyám évekkel azelőtt meghaltak s mivel én voltam egyetlen gyermekük, testvér sem lesz, akinek reám szüksége lenne, vagy akire bánatot hoznék, ha vállalkozásom alatt meghalok. Azután arra gondoltam, hogy a viszontagságok nem rémíthetnek valami nagyon, hiszen többé-kevésbé mindig utaztam, így hozzá törődtem mindenhez. Ez annál inkább érthetővé válik, ha elmondom, hogy tizenhárom éves koromban megszöktem hazulról, mert a tengerre vágytam. Ott aztán három évig mint hajóinas olyan kemény, viszontagságos életet éltem, amelyet elmondani sem könnyű, nem hogy elszívelni. Azután öt másik esztendő következett; semmivel sem kényelmesebb, mint az előbbi három, mert ekkor meg az ausztráliai vad *busman*-ok közt laktam, majd onnan mint lovas csendőrtiszt mentem a Fokföldre s végre Hong-Kongba kerültem jó állásba. Egyetlen egyszer voltam beteg életemben, különben jóformán nem is tudtam, mi a bánat vagy a szenvedés. Erős fiatalember voltam, hat láb magas; izmaim mint az acél s ha ezt is hozzá lehet tennem anélkül, hogy dicsekvésért nevetségessé váljak; - úgy mondják, hogy barna, sűrű hajammal, szürke szememmel nem voltam csunya.

Helyzetem pedig, úgy vagyoni, mint sok másféle tekintetben, nem volt kielégítő. Igaz, gondolhattam arra is, hogy hiszen majd csak akad valami más, valami könnyebb dolog, de viszont azt is be kellett látnom, hogy ez nem volt valószínű.

Hiszen az elmúlt hetekben mindenünnen csak visszautasítás volt a válasz, ha kopogtattam; - néhány nappal ezelőtt egy kereskedő mondta, ahol a pénztárosi állást óhajtottam elnyerni, hogy száz embert is talált volna rá, mielőtt én ajánlkoztam. Ez aztán arra a gondolatra vitt, hogy csakugyan nem szabad elmulasztanom az alkalmat, ha egyszer kínálkozik valami. Persze, ha magam előtt nem vallottam is be, ott volt bizony lelkem mélyén még valami, ami az ajánlat elfogadására ösztönzött: a kalandos vállalkozás iránt való szenvedélyem. S ez a teljesen szokatlan természetű kaland ingerelte képzelődésemet. Hozzájárult mindehez még az is, hogy Nikola igazi vezető és uralkodó volt; titkos vonzóereje, modorának varázsa lefegyvereztek s arra birtak, hogy kezébe adjam magamat.

A kellemetlen csak az volt az egészben, hogy a halál eshetősége a kelleténél jobban az előtérben állott, de én aztán csakhamar azt kezdtem meggondolni, hogy lám, meghalnom csak kell, előbb vagy utóbb, ha pedig szerencsém kedvez, tizezer font sterlinget kapok s ez az összeg urrá tenne egész életemre.

A pénzre gondolva, feltűnt előttem fanyar és bárdolatlan házigazdám és az ő rossz helyesírással csunya betűkkel körmölt számlái, melyek annyi álmatlan percemért voltak felelősek. Ha most ezt az ajánlatot elfogadom, megszabadulok ettől is mindörökre.

Igen, úgy lesz, megyek.

Amint eddig eljutottam, egy percig sem töprengtem tovább, hanem hazafelé tartottam.

De mikor másnap reggel felébredtem, úgy tetszett, mintha a meggondolás ott ülne ágyam mellett komoly arccal, felemelt ujjal. Sajátságos álmaim voltak. Láttam önmagamot a kínai kolostorban, ahol meg akartak mérgezni; majd szét akartak tépni a mandulaszemű emberek s

egymásután mindenféle kinzásnak vetettek alá. Igaz, nagyon természetes volt ez a nyugtalanul eltöltött éjszaka a nagy lelki töprengések után, de azért tagadhatatlanul mégis hatottak reám az álmoképek. Nem csoda.

Eszembe jutott, hogy amint kínai ruhát öltök, arcomat hozzájuk hasonlóvá változtatom és felvarrom a hosszú fonatot, azonnal úgy tekint mindenki, mint valódi kínait, aki a mennyei birodalom törvényei alá esik.

Ezután a másik nagy kérdés tolakodott elém. Miféle utitársnak fog Nikola mutatkozni? Bizhatom-e benne? Ha veszély fenyeget bennünket, mit fog tenni; minek fog tekinteni, barátnek vagy közömbös embernek? Ha olyan helyzetbe kerülnénk, hogy például menekülni csak egyiknek lehetne, nem hagyná-e cserbe megfizetett emberét? Ez esetben ugyan mit érne a már megkapott s a még utóbb elnyerendő pénz?

A pénz új gondolatot ébresztett kétségeim sorozatában. Vajjon elég gazdag-e Nikola arra, hogy nekem ekkora összeget adhasson. E pontra nézve semmit sem szűrhettem le mindabból sem, amit a doktorról hallottam Saigonban és a Manilla szigeteken. Hogy egy-két ismerősöm már eddig is nevének pusztá hallására elrémült, az viszont arra nézve nem bizonyított semmit, hogy talán nem gazdag ember. Ez így nem sokat ér, gondoltam magamban, meg kell tudnom a dolgot valami teljesen elfogulatlan embertől.

De ki legyen az? Néhány perc múlva, öltözködés közben egy név jutott eszembe, egy kereskedő neve, akiről azt tartották, hogy jóformán mindenkiről mindent tud, kivált a pénzügyeit illetőleg.

Oda kell mennem.

Nem is haboztam s mikor a szép ház lépcsőcsarnokába értem, jó szerencsém úgy akarta, hogy a nagy üzletember egyik fő *comprador*-át éppen ott leljem; - ez azután késedelem nélkül bevezetett főnökéhez.

Érdekes egyéniség volt ez a Mac Andrew. Skóciai származású volt, amit az ember az első öt percben kitalálhatott róla. Atyja éjjeli őr volt annak idején Glasgow egy bankjában s a fiu évei úgy teltek, hogy mint mezitlábos, rongyos utcagyerek szaladgált abban a sajátságos városban. De ezek az emlékek nem hogy bántották volna az öreg skótot, sőt ellenkezőleg, az ősrégi De La Zouch család nem lehet büszkébb arra, hogy törzsatyjuk Hódító Vilmossal barátkozott, mint amilyen büszkén és szívesen emlegette Mac Andrew a maga keserves, kietlen gyerekkorát, melynek éppen szenvedései vitték odáig, hogy egy csikorgó hideg reggelen aztán vége szakadt a fiu türelmének s keletre ment, szerencsét próbálni.

- Hogyan, ön az Bruce ur? - kiáltott fel Mac Andrew s felkelve székéből, melegen rázta meg a kezemet. - Ez aztán váratlan öröm. Mióta van Shanghaiban?

- Sokkal régebb idő óta, semmint kívántam volna, - feleltem, leülve.

- S mégis mindez idő alatt egyszer sem keresett fel? Ez nem volt szép régi barátjával szemben.

- Bocsánatot kell kérnem a mulasztásért, de dolgaim nem mentek valami jól s azért jobbnak tartottam, ha nem teszek látogatásokat. Látja ugy-e, hogy teljesen őszintén beszélek.

- Nagyon sajnálom, hogy kellemetlenségei voltak, - felelte komolyan - nem szeretném, ha tolakodónak tartana, de ha valamiben szolgálatára lehetek, rendelkezék velem.

- Nagyon köszönöm. Ime, láthatja, hogy már felszólítatlanul is igénybe vettem jóságát s ma csakugyan azért jöttem, hogy egy dolgot megbeszélhessek önnel.

- Kérem. Miben adhatok tanácsot?

- Nos, hadd kezdjem azzal, hogy éppen valaki olyan állást ajánlott fel nekem, melynek révén tizezer fonthoz jutnék.

- Hogyan? Hisz az imént, ha jól tudom, úgy mondta, hogy dolgai nem mennek valami jól. De ez a mondása nem mutat arra. Miféle állás az?

- Azt, sajnálatomra, nem áll jogomban elárulni senkinek.

- De akkor mi uton-módon lehetek önnek hasznára?

- Először is azt szeretném tudni, adhatna-e ön valami felvilágosítást arról, ki az állást kínálja?

- Mondja meg a nevét s akkor meglátom, mit tehetek, - felelt a kereskedő minden önérzet nélkül. - Azt hiszem, ha valamennyire is fontos emberről van szó, aki itt él, tiz közül kilencről bizonyosan tudok felvilágosítást adni.

- Nos, a neve: doktor Nikola.

- Nikola, - kiáltott fel a kereskedő határtalan meglepetéssel s hevesen megfordulva székén, hogy szemembe nézhessen. - Miféle ügye lehe önnek Nikolával, amely tizezer fontot hozzon önnek?

- Igen fontos vállalkozás, ugyszólván életre-halálra szóló. - De szóval, azt látom, hogy ön ismeri.

Válasz gyanánt az öreg ember áthajolt az asztalon s hangját suttogássá halkítva, így kezdte:

- Bruce, hallgasson reám. Én többet tudok arról az emberről, mint amennyit el mernék önnek mondani, de arra kérem, térjen ki előle, még van idő. Ha pedig már nem teheti, úgy legalább vigyázzon ezer szemmel arra, micsoda alkut kötnek.

- Egészen megijeszt, - feleltem s éreztem, hogy ez akaratom ellenére csakugyan így volt. - Ön tehát nem hiszi, hogy a pénzre tett ígéretét be tudná váltani?

- Oh, ami a pénzt illeti, azt nem kétlem, hogy meg tudja adni; akár tizszer annyit is. Bizalmasan szólva, nálam is ötvenezer fontnyi bankhitele van és én csak egy céget képviselek.

- Tehát gazdag ember?

- Végtelenül.

- De honnan van hát annyi pénze?

- Ah, ez sokkal nagyobb kérdés, hogysem felelni tudnék reá, de bárhonnan van is annyi pénze, önre nézve az a fő, hogy nagyon, de nagyon gondolja meg, hatalmába adja-e magát? Ami engem illet, elmondhatom, hogy embertől még nem félttem, de Nikolától félek s hogy nem én vagyok az egyedüli, arra nézve legyen bizonyosságom ez a levél.

Ezzel kihuzta íróasztala egyik fiókját s abból egy borítékot vett elő, melybe több levélpapír volt téve.

Olvasni kezdett, de előbb megmondta, hogy a levél Wetherell Sylvestertől, Uj-Dél-Wales gyarmat titkárától való. A személyes dolgokban írott részletet nem ismétlem, csak azt, ami tárgyamra tartozik.

„...Mióta júniusban irtam, még Londonból, azóta sajtósági viszontagságokon mentem keresztül. Mint már egy ízben említettem, véletlenül s akaratom ellenére megismerkedtem egy Nikola nevű rendkívül különös emberrel. Néhány évvel ezelőtt ugyanis valami vádlottat védtem a központi törvényszéki csarnokban és sikerült is a fickót felmentetnem. Mikor meghalt, azt hagyta hátra, hogy arra nem elég gazdag, hogy méltóképpen megfizessen, hanem nekem hagyja ingóságai közül azt, amit legtöbbször becsül. Egy

furcsa kis kínai botot, tele vésve kínai irással, jegyekkel; - a botról mindenféle csodás dolgot hagyott hátra írásban, de én csak azt tudom, hogy reám ugyan szerencsét nem hozott, hanem ellenkezőleg az egész nyugalمامat tönkre tette. Ugyanis doktor Nikola, valami megmagyarázhatatlan okból szemet vetett a pálcára és mindenáron meg akarta szerezni. Mikor én aztán kereken megtagadtam, olyan üldözésnek tett ki, hogy ez s a vele járó izgalom csaknem a bolondok házába juttatott. Amit csak emberi, vagy inkább démoni agy kigondolhatott oly céllal, hogy engem a bot átadására kényszerítsen, azt Nikola mind megtette. Némi fogalmat alkothatsz talán magadnak a zaklatás módjáról, ha elmondom, hogy házamba két izben törtek be kínai rablók, engem egyszer utonállók kötözték meg vagy száz ölnyire a házamtól; - feleségem s leányaim halomszámra kapták a fenyegető leveleket s én végre már odajutottam az izgatottságtól, hogy felszedtem a sátorfámat s Angliába menekültem feleségem halála után. Nikola azonban utánam jött s az ellenem folytatott hadjáratba belevonta Glenbarth herceget és fiát, Beckenham örgrófot, Hatteras Richard bárót, ki azóta leányomat vette nőül, továbbá a mi megboldogult kormányzónkat: Amberley grófot s még egy csapat embert. A doktor Nikola keze volt abban is, hogy Beckenhamot és Hatterast egy házba csalták egyszer, ott becsukták; a báró helyett pedig egy más valakit - szintén arisztokrata, de egy álnok embert - küldtek hozzánk, hogy az ismerkedjék meg leányommal s megkérje a kezét. Szerencsére Hatteras Richard báró és barátja valahogyan mégis kimenekültek fogságukból, hogy a gazembereket leleplezzék s engem is figyelmeztessenek az ellenem tervezett cselszövényre. Az ebből származó eredmény azonban még rosszabb lett. Mikor Nikola látta, hogy nem állhatott rajtam boszút úgy amint akart, vagyis nem sikerült leányomat egy gazembernek juttatnia feleségül, oly vakmerő lett, hogy leányomat (ma sem tudom miféle praktikával) a tengerpartra, hajójába vitte s egy szigetre küldte, ahonnan csak egy hónap múlva szabadítottuk meg. Hogy sikerült volna-e egyáltalán leányomat visszakapni, ha eközben a kérdéses pálca nem került volna amugy is Nikola birtokába, nem tudom. De a bot csakugyan az övé lett azóta s így most már biztonságban vagyunk. Leányom azóta férjhez ment Hatteras báróhoz s most férje birtokán élnek, Angliában. Azt kérdezhetsz tőlem barátom, miért nem fogtam pörbe azt az ördögi embert, de hogy őszinte legyek, ez az ember oly borzalommal tölt el, hogy most, mióta leányomat visszanyertem s csak a ritkaságot vesztettem el, mely különben is annyi nyugtalanságot szerzett nekem, egészen belenyugszom a dologba s még azt is be kell vallanom, hogy ez az egész terv oly pokoli ügyességgel volt végrehajtva minden részletében, hogy mint joghoz értő ember, belátom, hogy semmibe se tudnánk belekapaszkodni s Nikolát nem sikerülne elítéltetnünk...”

Ezzel a kereskedő összehajtotta a levelet s e szóval fordult hozzám:

- Nos, Bruce ur, most, hogy hallotta a levelet, mi a véleménye doktor Nikoláról?
- Hát ez bizony különös színben tünteti fel az egész embert. De lássa, ahogy most én állok (ezzel kivettem összes vagyonomat a zsebemből, körülbelül tíz shillinget¹), nekem nem szabad nagyon válogatónak lennem.
- Vigyázzon, Bruce úr, ön egy kicsit hebehurgya módon cselekszik. Jobb volna, ha előbb más valamit próbálna. Várjon csak. Hogyan tudnám én valami egyenesebb uton keresethez juttatni? Megvan! Webster barátomnál üresedésben van egy állás; megirom neki, hogy különös szivességnek venném, ha önt alkalmazná.

¹ 1 shilling = 1 kor. 20 fillér.

- Igazán nagyon hálás vagyok, hogy ön ilyen jóságosan érdeklődik jóvoltom iránt. Igaza van, jobb volna előbb minden követ megmozgatnom, mielőtt eladnám a lelket doktor Nikolának. Megkaphatnám az ajánló levelet most mindjárt?

- Hogyne, - felelte s azalatt már hozzá is fogott.

A levéllel sietve mentem a szintén gazdag Webster irodája felé. Amint színe elé vezettek, a komoly, kicsit fanyar ember figyelmesen olvasta át a levelet, de bármilyen kifogástalan modorban mondta is aztán amit mondott, a veleje mégis az volt az egésznek, hogy egy órával ezelőtt töltötte be az állást. Minthogy azonban nem akarta Mac Andrew levelét figyelmen kívül hagyni, ő is említett egy állást, mely egy hajózási irodában várt betöltésre. Felajánlta, hogy eljön velem személyesen s csakugyan utnak is indultunk, de ott ugyanazt a választ kaptuk, hogy nagyon sajnálják, de már be van töltve az állás; - s csakugyan, amint a főnök szobáját elhagytuk, láttuk is az új irnokot, amint magas székén ülve, leveleket másolt.

Az épületet elhagyva csüggedő szívvvel mondtam bucsut társamnak s aztán hazafelé indultam. Ami otthon várt, az sem volt arra való, hogy megvigasztaljon. Háziuram lépett elém s minden bevezetés nélkül kijelentette, hogy tovább nem várhat; rendezzem az adósságomat még ma, különben nem engedheti át a szobát továbbra. Arcom égett, mikor be kellett vallanom a bárdolatlan modoru embernek, hogy kívánságát teljesíteni nem áll módomban s éreztem, hogy mikor eltávozott, lelkem egész hévvel fordult az egyetlen segédeszköz felé, mely kínálkozott. Lám, gondoltam, itt élek egy népes városban; felajánlom becsületes munkámat fünek-fának, de hiába; - azután, ha valaki azt a kérdést egyszer elintézte velem, hogy nem adhat állást, azzal aztán meg is szünt köztünk minden, élek-e, ki törődik azzal? Hova vezethet az ilyen céltalan élet? Ha így is, úgy is alig van értéke, akkor nem olyan nagy kár érte, ha kockára teszem. Abban az ajánlatban, melyért talán kockáztatom ezt az életet, viszont megvan a lehetőség a jobb fordulatra.

Eh, ahol senki sem törődik velem, mit törődjem ott én az emberek nézeteivel. Oda csatlakozom, ahol legalább van valami kilátás számomra. *Elmegyek Nikolával.* Napszálltakor már teljesen megérett bennem az elhatározás, de viszont azzal is tisztában voltam, hogy kikötöm a biztosítékot; - ha Nikola az ötezer fontot azonnal leteszi, úgy megvan a bizonyosság arra nézve, hogy inkább megfizeti az összeg másik felét is, semhogy az elsőt kárba hagyná veszni, vagyis hogy ígéretét nem vonja vissza utóbb.

E határozattal kopogtattam be este nyolc órakor a doktor ajtaján. Amint a kínai fiu ura elé vezetett, Nikola nyájasan sietett elém.

- Nagyon pontos volt, Bruce ur - szólított meg - s ez nemcsak hogy szép vonása jellemének, de azt hiszem, egyszersmind jó előjel is. Ne menjünk át a másik szobába? Ott jobban lehet beszélgetni.

Követtem a szomszéd szobába, s amint a mély karosszékben helyet foglaltam, a fekete macska rögtön megjelent s barátságosan dörzsölődött lábamhoz, mintha régi barátot üdvözölne bennem.

- Lássá, még a macska is kíváncsi az ön határozatára, - szólt házigazdám. - Nem hiszem, hogy van még öt más ember a világon, akikhez ilyen barátságosan közelednék ily rövid ismeretség után. Nos és most halljuk az elhatározását. Elfogadja ajánlatomat vagy visszautasítja?

- Bizonyos feltételek mellett igen, elfogadom és elmegyek önnel. De azt szükségesnek tartom megjegyezni, hogy ezen feltételekhez azután igen szigoruan ragaszkodom.

- Hadd halljam, - felelt Nikola azzal a jóakaratu nyájassággal, mely koronként egész lényét beragyogta. - Még ha nehezek is azok a feltételek, nagyon rosszul állnának a dolgaim, ha nem volnék képes valami megoldást teremteni.

- Nos, először is azt kívánom, hogy ön az ötezer fontot fizesse be a bankba s kötelezvényt adjon arra nézve, hogy a pénz másik fele fizetendő legyen egy év múlva. Ha ezt megteszi, az öné vagyok s megteszek mindent, ami hatalmamban áll, hogy önt jól szolgáljam.

- Édes barátom, hát ez az egész, - szólt Nikola hirtelen. - Nagyon helyes; mindjárt tizezer fontról adok írást, hogy teljesen biztosíthassam az ön közreműködését. Fogalmam sem volt róla, hogy a pénz kérdése képezte az akadályt. Kérem várjon egy pillanatig.

Ezzel felállt s íróasztalához lépve néhány pillanatig irt, majd visszatérve hozzám, átadott egy bankutalványt, de rögtön észrevettem, hogy az nem ötezer, hanem tizezer fontról szólt.

- Ime, itt a pénz, ezt az utalványt bemutatja a banknál, amikor tetszik. Azt hiszem, most már el van háritva minden akadály.

- Még nem egészen. Ön igen nagylelkűen járt el velem szemben s így szükséges, hogy én meg teljes őszinteséggel legyek ön iránt.

- Köszönöm. Mit akar tehát mondani?

- Ismer ön valami Wetherell nevű urat?

- Hogyne. Volt rá elég okom, hogy ismerjem. Szerencsém volt a leányát elszöktetni s a vejét bezáratni. Láthatja, hogy én is őszinte vagyok.

- Nagyon. De bocsásson meg, mit gondol, tisztességes, helyes eljárás volt ez?

- Az attól függ, hogy ön mit nevez helyes eljárásnak. Az ön szemében, azt hiszem, helytelennek tetszenék, de én, amit teszek, azt mind helyesnek tartom s úgy lehet, tiz eset közül kilencben azt tartanám helytelennek, amit ön tenne. Wetherell mindettől megkímélhette volna magát, ha idejében eladja nekem azt a botot, melyről mindent megírt Mac Andrewnek, aki ma reggel olvasta föl önnek azt a levelet.

- Hogy tudja ezt?

- Ne törődjék azzal. A fő az, hogy úgy van s ha ön hajlandó néhány pillanatig nyugodtan nézni reám, elmondom az önök közt lefolyt társalgást is.

- Nem hiszem, hogy az szükséges volna.

- Én sem, - felelt Nikola közömbösen, mialatt szivarra gyujtott. - Meg van elégedve a magyarázattal?

- Hát ez magyarázat akart lenni?

Nikola csak egy mosollyal felelt, aztán felvette a macskát s térdére fektetve, hosszú fehér ujjával simogatni kezdte a koromfekete állatot, folyton reám nézett félig lehunyt pillái alól.

- Tudja-e, hogy ön tetszik nekem, - szólt némi szünet után. - Valami olyan átkozottul természetes, józan, határozott vonás van önben. Valahányszor beszédbe kezd, mindig azt a benyomást teszi, hogy most valami olyat fog mondani, ami nem közönséges.

- Köszönöm.

- Kérem, azt akartam hozzá tenni, hogy a mondatainak utolsó fele aztán rendesen bebizonyítja, hogy tévedtem.

- Önnek nagyon gyászos véleménye lehet az én szellemi tehetségemről.

- Egyáltalán nem. Okos, meglepő dolgokat *mondani*, az az én kötelességem lesz, az öné pedig, hogy azokat *megtegye*. Ez azt hiszem, méltányos munkafelosztás. Nos, együtt utazunk vagy sem? Eljön?

- Elmegyek.

- Végtelen örülök, - felelt, kezét nyujtva. - Kezet rá!

Mialatt erősen tartotta a kezemet s mereven nézett reám, újra megszólalt, minden szót erősen hangsúlyozva:

- Értsen meg egyszer s mindenkorra. Ha ön igaz szívvvel lesz hozzám, én mindig hiven kitartok ön mellett, bármi történjék is; de ha valamit is elmulaszt s nem lesz ura szavának, akkor - nos akkor egyedül csak önmagára vessen azért, ami következni fog. Ez őszinte óvás, ugy-e?

- Az. És most megtudhatnék-e valamit magáról a tervről és arról, hogy mikor szándékozik indulni?

III. *Nikola tervei.*

- Természetesen, - felelt Nikola új cigarettára gyujtva s kényelmesen helyezkedve el nád-fonatu karosszékében. - Mivel sorsát az enyémhez kötötte, csak méltányos, hogy tervemről mindent tudjon. Azt felesleges hangsúlyoznom, hogy a hallottakat tartsa titokban, hiszen ezt saját józan esze fogja megsugni. Lehet, hogy önnek úgy fog tetszeni, mintha én túloznám titoktartásunk fontosságát, de erre nézve csak azt akarom önnek mondani, hogy ha valaha tudomására jutna bizonyos embereknek itt Shanghaiban az, hogy a rovásokkal ékesített kínai vessző Wetherelltől hozzám került, akkor az én életem nem érne többé egy hajtófát s nem volnék biztonságban egy óráig sem. Hadd mondjam el önnek röviden az esetet és azt, hogyan függ ez össze a titkos társaság ügyével. Ne feledje azonban, hogy én igazán alaposan foglalkoztam a dologgal. Nem egy perc szeszélye ez nálam, nem is egy üres óra betöltésére való játék, hanem egy élet összegezett munkája. Mikor itt-ott valami újabb értesülésre volt szükségem, egyik világrészből a másikba is elmentem, hogy azt megszerezsem. Mikor hozzáfogtam ahhoz a munkához, hogy Wetherellt a vesszőről való lemondásra birjam, egészen Guyabá-ig, Brazília és Bolívia határáig követtem egy embert. Mert ez az ember azelőtt, mint kereskedő, nyugati Kinában is járt aranylemezeket vásárolni s ez időben véletlenül hírére vette valami csodálatos történetnek, mely egy bizonyos szektával vagy renddel függ össze, amely rend kolostora a Tibet felé levő hegyek között van. Hat hónapi utazásba s közel ezer font sterlingembe került az, hogy ezzel az emberrel találkozhassam s mikor ez végre sikerült, az egész történet, amit elbeszél, alig volt több tiz-tizenkét mondatnál.

Merem állítani, hogy átlag tiz font sterlinget fizettem minden szaváért. De én tudtam, miért teszem. Egy másik embert Montevideoig követtem azért, hogy egy rongyos, jelentéktelen kínai falu nevét megtudjam tőle; - egy harmadik embert az aranypartokig, csupán azért, hogy meghalljam egy buddhista pap nevét, végre egy orosz zsidónak utána mentem Nisni-Novgorodig egy jelvény miatt, melyet ez az ember csak mint csecsebecsét viselt az óraláncán, anélkül, hogy fontosságát csak sejtette volna is. Az értesülést, amit ily módon kaptam, hozzáadtam ahhoz, melyet már előzőleg összegyűjtöttem olvasás és levelezés útján s akkor aztán megszerkesztettem kutatásaim egész történetét azon időpontig, mikor írni kezdtem. Midőn az is megvolt, elmondhattam dicsekvés nélkül, hogy három ember kivételével én voltam az egyedüli, aki legalább is hatszor annyit tudtam a titkos társaság működéséről, mint minden más élő ember a földön. Az a három ember pedig nem árulhat el semmit s azt is kétlem, van-e nekik egyáltalán tudomásuk arról, hogy a kolostoruk falain kívül egy világ létezik. És most, e bevezetés után hadd térjek a dolog lényegére. Amennyire számításaim alapján megállapíthatom, 288-ban Krisztus előtt, akkor, midőn Devenipiatissa elültette a szent Bo fát Anuradhapurában, Ceylon szigetén, három pap, kik hiresek voltak nagy jámborságukról és mélyreható tudományos kutatásaikról, kivándoroltak Ceylon szigetéről, hogy Ázsia belsejébe jöjjenek. Áthaladva a jelenleg Burmah-nak nevezett országon, végtelen sok küzdelem, viszontagság s hajlékuknak örökös kénytelen változtatása után, végre oda jutottak abba az országba, melyet most Thibet-nek nevezünk. Itt utóbb kettő meghalt közülök, a harmadik azonban, időközben szerzett új rendtársaival kolostort épített s azon voltak, hogy több és több hívőt gyűjtve maguk köré, folytathassák kutatásaikat. Noha mindenki megőrizte a titoktartást, azért sajtószerű módon, tetteik híre mégis terjedni kezdett. Hogy ez csakugyan így volt, azt onnan tudjuk, mert minduntalan esik róluk említés a kínai történeti könyvekben. Egyet el is olvasok önnek.

Ezzel felállt s a szemben levő fal mellett álló gyönyörű, faragott könyvszekrényből egy nagy könyvet vett elő, melybe hírlapokból, könyvekből kivagdalt nyomtatványok voltak ragasztva kéziratokkal vegyest.

Mikor megtalálta, amit keresett, visszaült székébe s így kezdte:

- Talán érdekelni fogja önt, hogy ez a paragrafus, melyet én magam fordítottam le az eredetiből, véletlenül ugyanazon évben és hónapban volt írva, mikor Hódító Vilmos partra szállt Angliában, vagyis az 1066-ik esztendőben. A szöveg maga így hangzik:

„Erről a felekezetről és csodálatos képességeikről pedig nem könnyű habozás nélkül szólanom. Bizonyítják mindazok, akik hisznek az ilyenben, hogy nemcsak gyógyító hatalmuk van, oly nagy, hogy ez messze túlszárnyalja mindenki másét, hanem hogy a bűvészetben is oly képtelen magas fokra jutottak, amilyenről a világnak alig van fogalma. Mondják továbbá, hogy a halottakat is életre tudják kelteni és hogy kívánságuk szerint jóval meg tudják hosszabbítani az emberi élet folyamát a rendes mértéken felül. De minderről csak úgy irhatok, ahogyan hallottam.”

Ezzel doktor Nikola fordított egy-két lapot.

- Hadd ugorjak itt át ötszáz évet, - folytatta - s lássuk, hogy *akkor* mit beszéltek róluk. Ez időtájt Feng Lao Lan beszél róluk, az ismert kínai történetíró, ki 1500 körül működött. Ugy emlegeti őket, mint akik sok zavart és kellemetlenséget okoznak a királyságnak. Mert akkori-ban a csendes szerzeteseknek előbbi szűk kis köre már óriási szektává, a legnagyobb titkos társaság egyikévé nőtte ki magát, ott élve egy magános kolostorban Thibet hegyei közt; noha azt mondják róluk, hogy az igazi titokzatos varázserő és hatalom csak három főnökük, vagyis a három főtestvér kezében van. A 16-ik század vége felé bizonyos, hogy oly óriási politikai befolyást gyakoroltak, hogy a kormány kénytelen volt intézkedéseket tenni a rend kiirtására s én hajlandó vagyok azt hinni, hogy a mindenható *Hármas társaság*, - a „Hoan Cheng Hok Beng” - mely, mint tudja, ugyszólván korlátlan hatalmu befolyást gyakorolt Kinában, csak egy mellékága volt annak a társaságnak, mely az én kutatásaim tárgya. Figyeljen arra, amit most mondok: én meg vagyok róla győződve, hogy az a titkos társaság csakugyan birtokában van mindannak a rejtett tudásnak és varázsszerű hatalomnak, melyről a régi könyvek beszélnek s azért, ha van a földön emberi lehetőség arra, hogy odaférközzem s titkaiknak nyomára jőjjek, akkor megteszem, ha addig élek is.

Lássa, a mi hazánkban, valamint minden más oly országban, melyet műveltnek szoktunk nevezni, régi szokása az embereknek az, hogy azonnal nevetség tárgyává teyenek mindent, amit a tanulatlan ember is nem ért meg rögtön. Az átlagos angol emberre nézve például nem létezik „occult” vagy rejtett, ismeretlen világ. Igen, de milyen ellentmondásokba keveredik azért az ilyen ember önmagával. Ha valamennyire is vallásos, úgy azt kell hinnie, hogy amint megszűnt élni a földön, lelke a mennybe megy, amely mennyországnak a neve lehet Olympus, Elysium, Arcadia, Hesperidák kertje, Walhalla, Éden, Nirvana vagy bármi más. De arról egyik sem tudna csak homályos képet sem nyújtani, hogy körülbelül milyennek is képzelettel hát ezt a mennyországot. Noha hitvallásának egyik sarkalatos részét teszi ez a dolog, mégis csak igen ködös eszméi vannak fölöle. Szóval, ő, a tudatlan nevet azokon, akik tudnak valamit és tudni óhajtanak még többet például a halál utáni világról. A keleten az emberek őszintébben vallották be önmaguknak, hogy mit sem tudnak s éppen ezért jutottak el aztán hamarabb a tudáshoz. Ha elmondanám, milyen csodás dolgokat láttam a keleten, attól félek, hogy ön el sem hinné; vagy azt mondaná, hogy magam is varázsló, avagy pedig rendkívül hiszékeny ember vagyok. De azt mondom önnek, Bruce, olyan dolgoknak voltam tanuja, amelyek ugyszólván fenekestül felforgatnak mindent, amit a természet törvényeiről tudunk. Bár némely esetben tudom, hogy szemfényvesztés volt a dolog veleje, viszont a legtöbbször a teljes valósággal állottam szemben. De e pontnál megint egy akadályra bukkanunk. Ha helyesen akarjuk értelmezni a dolgokat, arra is kell gondolnunk, mi hát az, amit szemfényvesztő fogásnak nevezünk. Talán amit én egyszerűen csak fogásnak mondanék, ön azt már a mágiához számítaná. Legjobb lesz, ha példával magyarázom meg szavaim értelmét.

Ezzel felállt s a pohárszékről rendes, ismert formájú vizes poharat és egy korsó vizet hozott, letette az asztalra s óvatosan színültig teletöltötte a poharat.

- Nézze meg ezt a poharat jól. Látja, ugy-e, hogy egészen tele van? Azt akarom, hogy teljesen biztos legyen felőle.

Megnéztem, színültig tele volt.

- Nagyon helyes. Akkor mutatok önnek egy kísérletet, melyet úgy is nevezhetnék: A szellem az anyag ellen. Tehát a pohár egészen tele van, nemde? Figyeljen reám.

Ezzel meggyújtott egy viaszgyertyát s a pohár fölé tartotta, úgy hogy a lecseppenő viasz a vízbe hullhasson.

- Most nézze figyelmesen a viaszt, míg én huszig számolok.

Ugy tettem. Merőn néztem a kis viaszgömbre, mely a víz felszínén uszkált. Mialatt néztem s Nikola lassan, egyhanguan számolt, a víz színe süllyedni kezdett a pohárban, míg végre a pohár teljesen kiürült.

- Álljon fel s nézze meg jól a poharat, de meg ne érintse, csak győződjék meg, hogy csakugyan üres, mert ennek bizonyítására lesz szükségem az ön részéről.

Megvizsgáltam a poharat s kijelentettem, hogy legjobb tudomásom szerint a pohár tökéletesen üres.

- Nagyon helyes, - szólt Nikola, - most pedig kérem, üljön le s figyeljen tovább.

Ekkor aztán elkezdett számolni husztól egyig visszafelé s ezalatt a víz ismét megjelent a pohárban, emelkedni kezdett, míg végre ismét a pohár pereméig ért, a kis viaszgömb pedig még mindig ott uszott a felszínen.

Egy pillanatig mindketten némán álltunk. Akkor Nikola visszaöntötte a pohárból a vizet a korsóba, azután pedig átadta a poharat nekem.

- Vizsgálja meg, máskülönben talán azt hihetné, hogy a poharat valami londoni bűvészcég készítette. Ha aztán meggyőződött róla, hogy egészen közönséges poharat tart a kezében, akkor adja magyarázatát annak, amit látott.

Néztem, forgattam a poharat mindenképpen, de csak nem volt annak semmi praktikája, ami a tüneményt megmagyarázhatta volna. Áadtam, jelezve, hogy semmit sem értek az egészből.

- De lelke mélyén azért mégis meg van győződve, hogy én csak aféle bűvészmutatványt hajtottam itt végre, amilyent sokat láthat Maskelyne és Cook előadásain. Hadd mutassak önnek még két más dolgot. Nézzon egyenesen, szilárdan a szemembe addig míg a kandalló párkányán levő óra, mely most 9 óra 28 percet mutat, a féltizet fogja ütni.

Ugy tettem, amint mondta, de annyit állithatok, hogy olyan valamit, mint Nikolának e két perc alatt rám meresztett, összpontosított erejű tekintete, soha életemben nem tapasztaltam. Gyakran hallottam, hogy ha valakire erősen ránéz egyike azoknak, kiknek mesmerikus erő van a tekintetükben, az, akit e tekintet ér, úgy érzi, mintha a fejük hátsó része nem volna meg. Sajátságos, hogy jóformán mindazok, akiket e tárgyban megkérdeztek, ugyancsak e kifejezést használták. No, hanem ami engem illet, én úgy éreztem, mintha az egész fejem hiányoznék, vagy legalább is nem volna a helyén.

A két perc valósággal két teljes órának tetszett. Mikor végre hallottam a féltizet, Nikola megszólalt:

- Tolja fel a kezelőjét a balkarján s nézze meg a karját.

Ugy tettem s nagy csodálkozásomra ott láttam karomon apró vörös pontokból alkotva saját aláírásomat. Mialatt néztem, néztem, lassankint halványodni kezdett, míg végre körülbelül egy perc múlva tökéletesen eltűnt.

- Lássá, ez is „fogás”. Tulajdonkép pedig nem több s nem kevesebb, mint hipnotizmus. Lássá, a víz nem is mozdult meg abból a pohárból, mint ahogy nem is mozdulhatott volna, egyszerűen csak az történt, hogy én *akartam*, hogy ön végigképzelve a változást s képzelete azután csakugyan végre is hajtotta a munkát, úgy, amint én akartam. A második eset ugyanezen alapult. Természetesen, mindkettőt könnyen megmagyarázhatja akárki, aki csak annyira is belekontárkodott a rejtett tudományokba, mint ön. De ha úgy könnyedén csak hipnotizmusnak nevezi is ezt a dolgot, tudna-e magyarázatot adni, hogy tulajdonkép mit értenek önök e nagyon ruganyos kifejezés alatt?

- Egyszerűen azt, hogy az ön elméje, vagy lelke erősebb, mint az enyém s ez oknál fogva képes rajtam uralkodni.

- Megengedem, hogy ez az általánosan ismert tantétel, de nem hinném, hogy egyszersmind helyes is. Még ha elmém erősebb volna is az önénél, hogy volnék képes arra, hogy olyan gondolatokat, melyek az én agyamban keltek életre, átvigyek az ön agyába?

- Annak magyarázatát még csak meg sem kísérem. De nem tartozik-e ez is ahhoz, amit sugalmazásnak, gondolatátvitelnek neveznek?

- Kész vagyok megengedni ezt is, de a fő az, hogy mind a két kísérlet együttevén csak arra való volt, hogy elvezessen bennünket egy harmadikhoz, amely viszont talán közelebb visz majd ama következtetéshez, melyre el kell jutnunk, ha munkához akarunk látni. Kérem igyekezzék egész figyelmét ide fordítani; különösen szíveskedjék az ujjamra figyelni.

Mialatt beszélt, mozgatni kezdte az ujját majd ebbe, majd abba az irányba, nyolcasokat írva le. Én feszült figyelemmel néztem s egyszerre úgy tetszett, mintha ujjá végén parányi kék láng jelent volna meg. Azután - talán úgy egy perc múlva lehetett - láttam, vagy csak látni véltem, hogy a szoba egyik sarkában egy parányi, felhőcskéhez hasonló ködfolt jelent meg. Mikor észrevettem, akkor egészen közel volt a padlóhoz, de azután emelkedni kezdett körülbelül három lábnyi magasságba s közelebb csuszott, vagy siklott hozzánk. Lassanként terjedelme is növekedett, majd alakot kezdett öltetni, megnyult, tagokra oszlott, míg végtére úgy tetszett nekem, mintha emberi alak körvonalait vehettem volna ki. Ez a hasonlóság egyre erősödött, míg végre csakugyan tisztán meg tudtam különböztetni a fejét is. Magas, arányos alak volt; fejét kissé hátravetve tartotta s úgy nézett reám éles, de kissé merev tekintettel. Minden részletet tökéletes tisztán meg lehetett különböztetni, még a gyűrűt is a kis ujján.

Az egész alakot szinte beburkolta valami narancssárga színű fénykör, de amint néztem, az alak körvonalai lassanként elmosódtak, az egész mintegy felhőbe oszlott; a felhő aztán összébb, összébb zsugorodva visszasiklott a szögletbe, hogy csakhamar teljesen semmivé váljék.

Önkéntelen is összeborzadtam, mintha valami kellemetlen álomból ébrednék s mikor tekintetem e percben Nikolára esett, láttam, hogy most is rám néz félig behunyt szemével.

Mikor némileg magamhoz tértem, Nikola egy albumot nyújtott át nekem.

- Nézze meg, vajjon megtalálja-e a könyvben annak a fényképét, ki az imént jelent meg ön előtt.

Felpattantottam a könyv kapsát s néhány lapot forgatva, egyszer megpillantottam egy alakot; szakasztott olyan volt, mint az előbbeni látomány, vonásról-vonásra olyan, fejtartása, tekintete, minden; - még a gyűrű is ott volt az ujján. Meg voltam rendülve.

- Nos, hogy tetszik a kísérlet? - kérdezte Nikola.

- Nagyon csodás és nagyon titokzatos, - feleltem.

- De hogyan magyarázza meg?

- Nem bírom sehogysem. Egyszerűen csak fel kell tennem az ön előbbi szavainak alapján, hogy talán ez is hipnotizmus volt.

- Az. De e példából látnia kellett, hogy én minden kézzelfogható segédeszköz nélkül nemcsak hogy képessé tettem önt, hogy lássa azt, amire én gondoltam, hanem még azt is elértem, hogy a látomás arckifejezése olyan legyen, mint amilyen a fénykép. A kísérlet sikerült. De hát hogyan helyeztem én át azt a képet, mely agyamban élt, az ön szemének ideghártyájára? Ugy-e becsületszavát merete volna adni, hogy mindazt tényleg látta, amit csak látni vélt és ön maga lenne az, aki nevetne azon az állításomon, hogy ön tulajdonkép a külvilágban nem látta azt az embert az imént. - No már most, tagadná-e ön tovább annak a lehetőségét, hogy én, ha nem volnék is az ön hálósobájában, fel tudnám önt ébreszteni éjjel és odavarázsolnám ágya mellé, mint látomást, valami jó barátját, aki régen elhalt. Vagy hogy mást mondjak: lebegjek ön előtt a levegőben? Elvigyem-e ebből a szobából egyszerre például a Csendes Óceán fenekére? Felemeljem önt a mennybe, vagy megmutassam önnek a pokol borzalmait? Csak említenie kell, hogy mit szeretne látni s én megmutatom oly bizonyosan és világosan, mint az iménti látomásokat. De most jegyezze meg, amit mondok: mindaz, amit ön hipnotizmusnak nevez, csak a legegyszerűbb, legelemibb dolog azon szektának titkos tudományai között, melyről beszéltem. Arra feleljen tehát, miféle természetű dolog lehet ott a legnagyobb? Higyje el nekem, hogy amit ma mutattam önnek, az csak olyan mint a vakondturás a hegy mellett, azon dolgokkal hasonlítva össze, melyeket akkor tudunk meg, ha sikerül abba a kolostorba behatolnunk. S most mondja: nem éri-e hát meg a kísérlet a fáradságot?

- Megéri, - hogyne érné meg, - kiáltottam lelkesülten. - Elmegyek önnel; felajánlom szolgálatomat, erőmet, képességeimet s amilyen igaz ön lesz hozzám, olyan leszek én is önhöz. Most még csak az egyet mondja meg: van-e az egész munkához valami köze annak a botnak, melyet ön Wetherell urtól szerzett meg?

- Nemcsak hogy van köze hozzá, hanem tulajdonkép az az eszköz a kulcsa mindennek. Mindenekelőtt tudnia kell, hogy eredetileg ilyen bot csak három volt az egész világon. Mindegyik egy-egy főtestvéré volt azelőtt a szektában. Egyik közülök egyszer valami fontos kutatás céljából elhagyta a kolostort, természetesen nagy kincsét is magával vive. A külvilágban aztán valami rejtélyes oknál fogva hirtelen meghalt. A bot ekkor a Yung-Ho-Kung rend apátjához került Kinában; ettől pedig az én parancsomra egy angol ember lopta el, tibeti szerzetesnek öltözve. Ez az ember az én kívánságomra életét tette kockára a kincs megszerzéséért, de mikor aztán a kincs a kezében volt, esztelen vakmerő terve támadt, még pedig az, hogy megszökjék a kinccsel, ahelyett, hogy azt nekem elhozta volna.

Nemsokára a titkos társaság is rájött arra, hogy a bot hiányzik, embereket küldött a szökevény után. A kincseért folytatott küzdelemben az egyik kinait megölték s az én emberem került a gyilkosság gyanújába. A pörben Wetherell védte s ki is huzta szerencsésen a bajból, mire ez a botot neki ajándékozta. Amint én ennek hírért vettem, hanyatt-homlok rohantam Sydneybe, de a titkos társaság emberei már előbb ott voltak. Mindnyájan megkíséreltük, hogy megkaphatná-e a botot, de Wetherell hallatlan makacosságán minden hajótörést szenvedett. Hogy én aztán hogy segitettem a dolgon, azt tudja. Amint a botot megszereztem, visszatértem ide, hogy behatolhassak a nagy titkok elzárt világába.

- S hol van az a bot most?

- Nálam. Ha kívánja látni, a legnagyobb örömmel megmutatom.

- Végtelenül szeretném.

Kiment a szobából s öt perc múlva tért csak vissza. Akkor leült s zsebéből óvatosan dobozt véve ki, azt kinyitotta s e pillanatban ott volt előttem az a kincs, mely annyi galibát okozott. Mikor botról beszéltek, én valami igazi rendes nagyságu botot képzeltem, pedig ime, ez a kis vessző alig volt hosszabb néhány hüvelyknél. Koromfekete volt, teleírva tompa arany színű kínai írásjegyekkel. Egyik végén rojtos szélű arany szalag volt, melynek színe, kopott volta eléggé elárulta, hogy nagyon sok kézen kellett már keresztülmennie.

Mielőtt kezembe vettem, elgondolkozva szólaltam meg:

- De ha ez a vessző csakugyan lopott jószág, akkor csak nem lesz ön oly meggondolatlan, hogy ugyszólván kezébe adja magát a bosszút szomjazó vesztes félnek!

- Jaj, ha az egész dolog olyan nagyon sima és könnyű volna, biztosítom, hogy nem adnék tizezer fontot az ön társaságáért. Éppen *mert* olyan veszedelmes, azért kívánok benne diadalt aratni. Tervem az, hogy megszerezsem titkait s mivel valószínűleg ez a vessző az, ami, - hogy úgy mondjam, - a külső kapu kulcsául szolgálhat, azért mindenesetre magammal viszem, éppen hogy segítségemre legyen. Ha most, miután mindezeket hallotta, talán vissza akar térni, még mindig van idő.

- Eszembe sincs, - feleltem. - Nem hiszem ugyan, hogy bátrabb ember volnék, mint más, hanem azért, ha ön kész elmenni, én viszont kész vagyok arra, hogy elkísérjem.

- Ez már derék beszéd, - kiáltotta derülten s kezet nyújtott a maga lebilincselő modorában.

- S most mondja el, hogyan készül hozzáfogni a dologhoz?

- Mindenekelőtt bevárjuk itt, helyben egy bizonyos embernek Pekingből való visszatértét. Az az ember a társaságnak egyik világi tagja; valahogyan az én befolyásom alá került s mihelyt visszatér a szükséges felvilágosításokkal, indulunk. Természetesen, álruhában. Én mint a tengerparti tartományok egyik hivatalnok, ön pedig mint titkárom. A fővárosba érve be kell hatolnunk *Lla-maserai*-ba, mely a leeurópaellenesebb szerzet egész Kinában s akkor valami módon, ha török-szakad, ki kell vennünk a főpapból annyi utmutatást, amely legközelebbi lépésünkhöz szükséges.

- S mikor indulunk?

- Amint az az ember megérkezik. Lehet, hogy még ma este; lehet hogy holnap reggel.

- És álruhánk?

- Minden készen van nálam, amire csak szükségünk lehet.

- Akkor tehát nem tehetünk semmit, amíg az ön embere meg nem érkezik?

- Semmit.

- Ugy, ha megengedi, jó éjszakát mondom önnek és aludni megyek. Ha ma este már nem hallanék hirt öntől, milyen időtájt jelentkezzem holnap reggel?

- Még reggeli előtt értesíteni fogom. Ugy-e nem fél?

- Cseppet sem.

- És küldetéséről senkinek sem fog elárulni semmit, még ha kényszerítenék sem?

- Szavamat adtam rá, - feleltem felemelkedve helyemből.

Ezzel bucsuztam s kiléptem az utcára. Amint az első szögletnél befordultam, láttam, hogy a sarokkő mellől egy ember, úgy tetszett kínai ruhában, emelkedett fel s követni kezdett. Körülbelül egy negyedmértföldnyi utat tehattünk, mialatt az az ember mindig megmaradt az előbbi távolságban. Ekkor azonban hirtelen egy sarokról másik ember csatlakozott hozzá s most

kettesben folytatták utjukat mögöttem. Eleinte nem tudtam, szándékos-e a dolog, vagy csak véletlen, de mikor aztán egy harmadik is odacsatlakozott hozzájuk s mi több: mindhárman meggyorsították lépteiket, akkor nem mondhatnám, hogy valami rendkívül kellemesen éreztem magamat.

Egy népesebb utcában hirtelen én is gyorsan kezdtem menni, majd hirtelen átcsapva egy kis közön, ott bukkantam ki, vagy harminc lépésnyire attól a háztól, hova el akartam volt jutni.

Az ablakból kifénylő világosság meggyőzött arról, hogy a ház lakói még nem feküdtek le. Kopogtattam és az ajtót maga a gazda, Mac Andrew nyitotta ki.

- Ni, Bruce! No, ön ugyan késői órát választott a látogatásra, de mindegy, későn, korán, egyaránt szívesen látom.

Ezzel bevezetett a komolyan, de nagy fényvel butorozott ebédlőbe.

Hosszu asztal állt a szoba közepén, mert Mac Andrewéknál bizony tizenkét családtag ült asztalhoz reggel-este. Az asztalfőn egy gyenge kis őszhaju asszony ült, Mac Andrew felesége, vele szemben pedig, valami himzés fölé hajolva, egy szép tizenhat éves leányka, Mac Andrew legkisebb gyermeke és kedvence. Késő látogatásom őket is meglepte egy percre, de gondolva, hogy ez ok nélkül nem történhetik, jó éjszakát mondtak s magamra hagytak a ház urával.

Mac Andrew először is felém nyújtott egy láda kitűnő szivart, azután így kezdte:

- Nos, mi ujság? Hallott talán valami új állásról, vagy pedig az ártatlan doktor Nikola hagyta önt cserben?

- Egyik sem történt a kettő közül, - feleltem, - de mivel valószínűleg már holnap reggel elhagyom Shanghait, mielőtt a bankokat kinyitnák, arra szeretném önt kérni, vegyen gondjaiba egy bankutalványt.

Ezzel átadtam neki a Nikolától kapott utalványt.

Az üzletember rápillantott, majd reám emelte szemét, végre ismét visszafordította azt a papírlapra s önkéntelenül elfütytyentette magát.

- Teringettét, ez aztán üzlet. Tizezer font. Gratulálok. És mit csináljak vele?

- Őrizze meg számomra. Helyezze letétbe saját bankjában, ha nincs ellene kifogása. Én most elmegyek legalább is hat hónapra, de úgy lehet, egy egész évre; ha visszatérek Shanghaiba, eljövök érte. Ha ugyan visszatérek egyáltalán.

- Ha pedig nem?

- Akkor az egész az öné marad. Egyelőre pedig kérem, adjon reá husz fontot. Mihelyt elhelyezi az utalványt, megtérítheti az összegből.

- Helyes. De jobb lesz, ha ezt mind írásban intézzük el, hogy semmi tévedés ne származzék.

Mindent megirt a legnagyobb pontossággal; azután átadta a husz fontot angol bankjegyekben és aranyban.

Mikor már menni készültem, az öreg ur még egyszer kért a maga barátságos modorában, hogy gondoljam meg jól, mielőtt mindent kockáztatnék. De én megnyugtattam s azzal elbucszunk egymástól.

Az utcára érve alig tettem ötven lépést, mikor valami nesz arra indított, hogy megforduljak. Az utca másik oldalán egy ember ült az árnyékban. Amint én elhaladtam mellette, fölkel és követni kezdett. Semmi kétségem sem volt arra nézve, hogy ez ugyanaz az ember, ki előbb Mac Andrew házáig követett.

Hirtelen befordultam a jobb kéz felé eső utcába, hogy lássam, jön-e ő is? Jött. Nemsokára ismét más utcába tértem. Emberem nem tágitott. Átmentem egy nagy, üres háztelken is; nyomomban volt. Ekkor egy kis mellékutcában magas kerítést pillantottam meg, gyors léptekkel haladtam ennek mentén a kapuig; azon berohanva, nem mentem tovább, hanem elrejtöztem a sötét árnyékban. Körülbelül egy perc múlva már hallottam üldözőm lépteit a kerítésen kívül. Bejött a kapun s mintegy tiz lépésnyire tőlem megállt. Nem látva sehol, gondolkozni kezdett, aztán azt hívén, hogy talán futásnak eredtem, azért nem lát már, - megindult az előttünk levő keskeny sötét sikátor felé.

Amint láttam, hogy megszabadultam tőle, kiléptem a homályból s gyors léptekkel tartottam saját lakásom felé. De ime, üldözőm már ekkor ott jött az utcán lefelé szemben velem. Észrevéve, hogy én vagyok közelebb, felhasználtam az előnyt s villámgyorsasággal a házban termettem. Az ablakból láttam, hogy üldözőm jön, jön: már a lépcsőkön is fenn volt, körülnézett; végre aztán mégis valami más juthatott eszébe, mert megfordult és eltávozott. Engem azonban még ez sem fosztott meg jó, egészséges álmomtól és rövid félóra múlva már aludtam.

Meddig tarthatott pihenésem, nem tudom, de hirtelen annak homályos sejtelmére ébredtem, hogy valaki van a szobában. Nem tévedtem. Egy ember ült ágyam mellett s annyit még a homályos világításban is kivehettem, hogy kínai volt.

- Mit akar? - kiáltottam rá felülve ágyamban.

- Csendesen, - sugta látogatóm kínai nyelven. - Életével játszik, ha szól.

Erre aztán némán nyultam be vánkosom alá, hogy kivegyem forgópisztolyomat, de nem volt ott. Nem lettem volna képes megmondani, hogy látogatóm vette-e ki onnan, vagy magam elfeledtem volt oda tenni este; elég az hozzá, hogy nem volt ott.

- Mit keres itt, - fordultam ekkor újra a titokzatos jelenséghez, eltökélten, hogy szóra bírom.

- Ne olyan hangosan. Engem dr. Nikola küldött, hogy megkérjem, méltóztassék őt becses látogatásával megtisztelni.

- Hogyan? De hiszen csak az imént jöttem el tőle. Miért hivat ismét?

- Azt nem tudom, de úgy lehet, hogy valami fontos dolog történt. Meghagyta, hogy azonnal tudósítsam önt.

Mit volt mit tennem? Felkeltem s öltözni kezdtem, mert rögtön az jutott eszembe, hogy a Nikola embere bizonyosan megérkezett Pekingből s így talán a reggelt sem várjuk be, hanem azonnal indulunk.

Amint készen voltam, látogatóm intett a veranda előtt álló embereknek, kik a gyaloghintót tartották s azzal beszálltunk. Micsoda hangtalan csend volt az utcákon. Néha-néha ütötte meg fülünket egy-egy rendőr lassu, kimért lépteinek nesze, vagy egy-egy megkésett *kuli* (gyaloghintó vivő) fapapucsának kattogása.

Körülbelül negyedóráig haladhattunk, mikor a gyaloghintót hirtelen letették. Én kiugrottam s azt láttam, hogy nem az előtt a ház előtt vagyunk, melyben én doktor Nikolát elhagytam. Mialatt körülnéztem, látogatóm besietett a házba, s onnan visszatérve azt mondta, hogy doktor Nikola már vár s azonnal beszélni óhajt velem.

Beléptem.

A ház tökéletesen sötét volt s oly csendes, mint a sir. A lépcsőcsarnokba érve, a szemben levő ajtó felé indultam, mikor egyszerre valaki hátulról megragadta a nyakamat, számat betömtek, kezemet hátrakötözték, végre pedig felkaptak, mint a pelyhet s úgy vittek be egy nagy szobába, melynek erős világossága szinte elvakított. Csak lassanként láttam meg, hogy a szobában

három kínai ült; mindhárman mintázott, nehéz selyem köntösöket viseltek; orrukon pedig nagy, esetlen, teknősbékahéj keretű szemüveg volt.

Beléptemkor valami üdvözletfélét morogtak, aztán a közepén ülő, a legidősebb, ezzel a meglehetősen váratlan megszólítással tisztelt meg:

- Reméljük, hogy mélyen tisztelt uraságod jó egészségnek örvend.

Amennyire lehetett, összeszedtem nyugalmamat, hogy az üdvözlést a kínai illem követelte módon adjam vissza, azt mondván, hogy: „Olyan végtelenül jelentéktelen egyénhez képest, mint, amilyen magam vagyok, egészségem igen jó.”

Mire aztán azt kérdezték, mi járatban vagyok Kinában. Amint erre is megfeleltem, az egyik kissé előrehajolt s úgy szólalt meg:

- Ön nem beszél igazat. Mi dolga van önnek doktor Nikolával?

Itt csak a vakmerőség segíthetett:

- Ki az a doktor Nikola?

- Az az ur, akinél ön két este egymásután látogatóban volt. Mondja meg őszintén, miféle rosszban török a fejüket?

Látva, hogy Nikolával való ismeretségemet hiába tagadnám, azt az állítást kockáztattam meg, hogy kínai selyem vásárlásban vagyunk érdekelve, de ezt a választ méltatlankodó dörmögéssel vették tudomásul.

- Az igazságot akarjuk hallani, - szólt ismét a középső.

- Egyebet nem mondhatok.

- Ez esetben nem marad egyéb hátra, mint hogy más módon csikarjuk ki az igazat.

Ezzel intett s az őt a másik szobából hosszú láncokat s valami sajátságos formájú fakerekeket, rudakat hozott be. Homlokomat hideg verejték lepte el e látványra. Látni magam is láttam már egyetmást az itt szokásos kínvallatási eszközök közül s most vettem észre, hogy rajtam is azokat akarják megpróbálni.

- Mit tud ön doktor Nikoláról? - szólalt meg az egyik, szemmel láthatólag a legfőbbik a három közül.

- Már megmondtam, - kiáltottam türelmetlenül.

Még egyszer megkérdezte, válaszom ekkor is ugyanaz volt.

- Utoljára kérem, mit tud doktor Nikoláról?

- Már megmondtam, - feleltem, mialatt azonban a szívem oly nehéz volt, mint egy darab ólom. Erre a főember intett; engem megragadtak s egy szempillantás alatt a padlón hevertem. Nyakam köré egy fából készült örvet szoritottak s azt elkezdtek egy csavarral összébb-összébb szükíteni, úgy, hogy még egy fordulás és én megfuladtam volna.

Ekkor újra hallottam az öreg ember hangját: - Mit tud doktor Nikoláról?

Ismételni akartam előbbi válaszomat, de az örv már oly szük volt, hogy alig tudtam szólni.

Ekkor az öreg felemelkedett, oda lépett hozzám, mire az örvet rögtön levették a nyakamról, karjaimat kiszabadították, egy hang pedig így szólalt meg:

- Keljen föl, Bruce ur! Nem lesz tovább semmi bántódása.

Odanéztem. *Doktor Nikola volt.*

IV. *Indulunk Tientsinbe.*

Alig hittem szememnek. Nikola álöltözéke, egész alakítása oly tökéletes volt, hogy jóformán emberfeletti éleslátás kellett volna a felismeréshez. A legparányibb részletig mindenben tökéletes fia volt a mennyei birodalomnak. Rögtön arra gondoltam, hogy amint engem rá tudott szedni, úgy mindenki mást is sikeresen fog félrevezetni.

Mihelyt tehát magamhoz tértem, talpra ugrottam, hogy Nikolához sietve, bámulatomat fejezzem ki előtte.

- Bocsásson meg a kemény bánásmódért, - szólalt meg, - de lássa, teljesen ki akartam önt ismerni. Nos, most pedig mondja meg, mit szól az alakításomhoz?

- Tökéletes. S tekintve az ön határozottan egyéni külsejét, egyszerűen bámulatra méltó, hogy így át tud alakulni. De hol vagyunk most?

- Egy nyári lakban, melyet egyelőre kibéreltem. Az az ember, aki jobbkéz felől ült, Laohwan volt, akit Pekingből vártam haza. Félórával azután, hogy ön ma este elment, Laohwan már ott volt; meghozott minden szükséges felvilágosítást s így akár azonnal indulhatunk.

Megegyeztünk, hogy csak összecsomagolok, aztán mehetünk.

Nikola dr. embere velem jött s a málhát magával vitte. Éjfél jól elmúlt már, mikor ismét Nikolánál voltam, de a fáradságnak nyomát sem éreztem, az izgalom sokkal jobban urrá lett fölöttem, semhogy más érzésnek is helyet adhattam volna.

Amint a szobába léptem, Nikolát még mindig úgy találtam, kínai öltözetben s most újra meggyőződtem, mily tökéletes volt az egész alakítás. A vállas, kicsit hizásnak indult, nehézkes mozgású kinaiban senki fel nem birta volna ismerni a karcsu, könnyed, elegáns európai gavallért.

- Nem sok időt töltött a készülődéssel, Bruce ur, - szólitott meg, - s ezt nagyon helyesen tette. Jöjjön, hadd mutassam meg, hol találja a szükségeseiket. Tudom, mily ügyes az átalakulásban, így tehát biztos sikerre számítok.

A szomszéd szobában csakugyan megtaláltam, amire szükségem volt. Először is egy üvegben lévő folyadékkal teljesen megadtam arcomnak, nyakamnak és karomnak az olajos, sárgás kínai szint; azután a hosszú hajfonatot tettem föl. - Ez a paróka, mely ugyszólván a fejbőr gyanánt simult fejemre, igazi remekmű volt. A szandálok, a bőujju köntös, a kerek, kemény kalap s a teknőcszerű szemüveg mind, mind hozzájárult ahhoz, hogy mikor a tükörbe néztem, alig ismerhettem rá önmagamra.

Nikola a legnagyobb tetszéssel nézett végig rajtam, s igazán mondhatom, mikor kínai nyelven és modorban köszöngetni kezdtünk egymásnak, nem hiszem, hogy lett volna ember, aki észrevette volna a csalást.

- Most pedig legjobb lesz, ha azonnal kipróbáljuk, vajjon mindenki elfogad-e bennünket kínaiaknak. Félóra múlva kezdődik a gyűlés egy Lo-Ting nevű ember házában. Akikkel ott találkozni fogunk, azok egy titkos társaság tagjai s céljuk az, hogy a Mandsu dinasztiát letaszítsák a trónról. Laohwan előre ment már s mivel ő maga is tagja a társaságnak, előkészíti őket arra, hogy két előkelő kereskedő van itt a birodalom belső részéből, kik szintén tagok. Megtudtam a jelszót s így azonnal mehetünk is. Mialatt odaérünk, részletesebben is megmagyarázom szándékomat.

- De az istenért, csak nem akar ön most rögtön részt venni a titkos társaság ülésén? Nem volna jobb várunk egy kicsit, míg jobban hozzászokunk a ruhánkhoz?

- Nem; sőt azt hiszem, ez lesz a legjobb próba. Ha felismernek, legalább azt is megtudjuk mindjárt, mi volt a hiba s jóvá tehetjük, mielőtt késő lenne. Azonkívül pedig egy ember van közöttük, aki, úgy hallom, tud egyet-mást a belső társaság dolgairól is, attól tehát megszerezhetem a tudósítást. Menjünk!

Gyaloghintóba ültünk s körülbelül husz perc múlva értünk oda a házhoz.

Nikola a fülembe sugta a jelszót: „Szabadság” valamint azt is, hogy a titkos jel ma az, hogy a jobb kéz ujjait a bal kéz tenyerébe kell tenni. Azt tette még hozzá, hogy ha kérdéseket intéznének hozzám, hívjam segítségül természetes eszemet s úgy feleljek.

Az ajtóhoz érve Nikola kétszer megkoppantotta azt a nagy gyűrűvel, melyet ma jobb keze hüvelykujján viselt.

A kopogásra egy különös kis rácsot toltak félre a kapun belül s egy hang ezt kérdezte:

- Ki zavarja a becsületes emberek álmát ilyen képtelen órában?

- Két kalmár Szechucuból, akik a szabadság kedvéért jöttek Shanghaiba, - felelte társam a leirt módon tartva fel két kezét.

E szókra s a jel láttára azonnal kinyílt az ajtó s mi egy sötét folyosóba léptünk. Ennek szemközti végén azonban csakhamar egy másik ajtó tárult ki s azon át vakító világosság áradt ki a folyosóra.

Vezetőnk intett, hogy lépjünk be s mi alázatosan meghajolva, kezünket úgy tartva, ahogy a titkos jel kívánta, beléptünk s láttuk, hogy a szobában mintegy husz főnyi társaság ült anélkül, hogy egy árva szó is esett volna, csendesén a terem másik vége felé tartottunk s ott leültünk egy alacsony diványra. Azonnal pipát hoztak s mi ezt elfogadva, vagy öt percig némán pöfélgettünk, nagyokat fújva s füstfelhőkbe borítva magunkat.

Hogy valami rendkívül fesztelenül éreztem volna magamat ebben a nagy némaságban, azt bizony nem mondhatnám, de azzal dicsekedhettem, hogy aggodalmas érzésemből semmit el nem árultam.

Vagy tíz perc múlva egy idős kínai, ki úgy látszik, a feje volt a gyülekezetnek, oda fordult Nikolához, azt kérdezve, hogy mi járatban van itt?

Nikola megszólalt. Igazán mondhatom, alig ismertem meg a hangját. Csendesen, komolyan, vontatottan beszélt, mint a mennyei birodalom igazi vérbeli fiához illő és kínai módra lealázva a maga személyét, kenetteljesen mondta, hogy érdemetlen lénye büszkének fogja magát érezni, mivel immár elmondhatja, hogy megfordult Shanghaiban.

Amint Nikola bevégezte, hozzám is ugyanazt a kérdést intézték. Én ugyanoly értelemben feleltem, amire aztán megint némaság következett. Eltelt egy jó félóra, mielőtt a hivatalos dolgot csak meg is pendítették volna. Ekkor azonban olyan zürzavara keletkezett a vitának, hogy én azt sem tudtam, hol állt a fejem. Nikola azonban egyszerre élére került az egész gyülekezetnek s mondhatom, hogy uralkodott valamennyiök fölött. Amint elkezdtek a dinasztia kiirtásáról beszélni, Nikola előállt a maga terveivel; - nem volt közöttük egy olyan sem, amelynek meg ne lett volna a maga rendkívüli előnye; - elméletben kivégzett legalább tizenkét embert s ami ennél is több, a hullák eltüntetésére is volt egy egész sereg kitűnő terve.

Láttam, hogy egy óra múlva a hatalmában volt mindenki s tehetett velük, amit akart.

Három óra is elmúlt, amikor az ülés feloszlott s ekkor csak Laohwan meg az öreg kínai maradt ott velünk; az, aki a kérdéseket intézte volt hozzánk.

Most jött el a perc, amelyre Nikola várt.

Végtelen ügyességgel úgy csürte-csavarta a társalgást, hogy nemsokára ott volt, ahova el akart jutni kérdéseivel. Hogyan, miből sejtette, hogy ez az öreg ember tud valamit azokról a titkokról, ma sem értem, de elég az hozzá, hogy tudta ezt is, valamint azt is, hogy okkalmóddal ki is lehet majd emberünkől e titkokat venni.

- Jaj, ezek a dolgok nem valók mindenkinek, - felelt az öreg ur, eleinte kissé fontoskodva. - Ha tisztelt barátom elfogadja az óvást olyantól, aki tapasztalatból beszél, nem fogja e titkokat tovább kutatni.

- A tudás tengere mindenkinek való, aki uszni kíván benne, - felelt Nikola, méltóságteljesen pipázva tovább. - Már előbb is hallottam ezekről a dolgokról s meg akarok az igazság felől győződni. Segítségemre lehet ön ebben? A Mennyei világosság nevében kérdezem.

Mialatt ezt mondta, csendesen kivonta köntöse redői közül az aranybetűs vesszőt. Amint ezt az öreg ember meglátta, abban a pillanatban térdre vetette magát Nikola előtt, bocsánatért könyörögve.

- Ha uram és parancsolóm előbb szólt volna, - kezdte remegő hangon, - azonnal őszintén beszéltem volna. Mindenem, amim van, az én parancsolómé s nem fogok előtte eltitkolni semmit.

- Semmi egyebet nem kívánok, - felelt Nikola, - mint azt, amire nézve intézkedtem. Azt azonban tüstént kívánom.

- Engedelmeskedem, uram.

- Jól van. Ne késs el és el ne árulj egy szót sem. Küldd azonnal erre a címre, hogy haladéktalanul megkaphassam.

Ezzel átadott egy névjegyet, majd intett, hogy menjünk. Ismét gyaloghintóinkba ültünk tehát. Hazaérve pedig, Nikola odavezetett ismét abba a szobába, ahol azelőtt átöltöztem.

- Most láthatta, milyen hatalma van a vesszőnek. Laohwan volt az, aki felfedezte, hogy ez az ember a titkos társaság tagja. Az az egész beszéd a Mandsu dinasztia kiirtásáról csak légből kapott história. Valami igaz van talán benne, de a legnagyobb rész csak arra való, hogy a világot félrevezesse az ő céljaikat illetőleg. Ha most minden jól megy, az öreg kezembe szolgáltatja az első kapu kulcsát s akkor aztán haladhatunk tovább. Öltözzünk át s menjünk haza hozzám. Ha nem tévedek, már reggeli előtt a parton kell lennünk.

Ezzel gyorsan átöltözve Nikola házába siettünk. Gazdám a dolgozószobába vezetett, hol az asztal már terítve volt számunkra. Hajnalodott s az utcákon már ébredezni kezdett az élet. Éppen hozzá akartunk fogni egy kitünőnek látszó hideg huspástétomhoz, mikor a kínai inas jelentette, hogy egy ember szeretne urával beszélni.

Laohwan volt.

- Nos, mit izen az öreg, - kérdezte Nikola.

Laohwan, akiről később láttam, hogy meglehetősen szófukar fickó, némán huzott ki ruhája bő ujjából egy papirszeletet s azt Nikolának adta.

Ez elolvasta, majd nekem nyujtotta át.

„Quong Sha házában; Siralomvölgy-utca, Tientsin.”

Ez volt az egész.

Nikola odafordult Laohwanhoz:

- Mikor indul az észak-kinai hajó?

- Fél hétkor.

Nikola hirtelen az órára nézett, azután így válaszolt:

- Akkor menj előre. Váltj jegyet magadnak s igyekezzél mielőbb a hajóra jutni; mi is megyünk nemsokára. De ne feledd: míg csak Tientsinbe nem érünk, úgy kell viselkedned, mintha sohasem láttál volna bennünket előbb.

Laohwan meghajolt és elhagyta a szobát.

- Most aztán, - kezdte ekkor Nikola, egy csésze fekete kávéval töltve magának, - igazán eljött a kalandok ideje. Most egynegyed ötre; fél óráig pihenhetünk, akkor aztán indulunk.

Reggelinket bevégezve, egy félóráig csakugyan kényelmesen szivaroztunk; amint azonban az óra a negyed hatot ütötte, Nikola felugrott és csengetett.

- Én most elmegyek hazulról, - szólt a belépő fiúhoz, - és nem tudom, mikor jövök haza. Lehet, hogy egy hét, lehet, hogy egy év múlva. Addig te ügyelsz a házra, hogy semmit el ne lopjanak. Ha visszajövet azt látom, hogy egy ablak be van törve, vagy hogy egy gombostű hiányzik, tíz millió ördögöt szabadítok rád. Mac Andrew ur fogja a béredet fizetni s különben is gondja lesz rád. Ha valamire szükséged van, hozzá fordulj. Megértettél?

A fiu igent intett.

- Elég, mehetsz.

Amint a szolga távozott, titokzatos gazdám különös füttyöt hallatott, melynek hangjára a fekete macska jelent meg s ura térdére, majd vállára ugrott.

Nikola mosolyogva fordult hozzám:

- Ez nem felejt el, ha öt évig lennék is távol. Nincs talán feleség, aki olyan hűséges lenne.

Elnevettem magamat.

Nikola és házaselet; - ez oly képtelenségnek tetszett, hogy igazán nem állhattam meg nevetés nélkül. Nikola ezalatt levette válláról a macskát s így szólt, mialatt az asztalra állította:

- Apollyon, - kezdte és hangjában most e percben csendült meg először valami meghatottság; - nekünk most el kell válnunk egy évre. Isten veled, kedves állatom, Isten veled.

Ezzel egyszer-kétszer végigsimitotta a macskát végtelen gyöngédséggel s akkor hirtelen hozzám fordult:

- Menjünk. Mulik az idő.

A macska ott ült az asztalon s nézett, nézett reánk, mintha minden szót értett volna. Nikola hirtelen odalépett, még egyszer végigsimitotta az állat gyönyörű fekete bundáját, aztán kilépett a szobából.

Az utcán már teljes élénkséggel uralkodott a nappali élet.

Egy negyedóra múlva tengerparton voltunk, honnan a csónak csakhamar oda vitt bennünket a hajóhoz. Ez nem volt valami nagyon nagy, de minthogy az év e szakában kevés volt az utas, bőven voltunk hely dolgában.

Amint málháimat elhelyeztem fürkémbe, kisiettem a fedélzetre. Hát csak kicsike egy hely ez a világ! Nem ott is rögtön ismerősre bukkantam? Egy férfi állt előttem, akit annak idején jól ismertem még Ausztráliában.

- Hogyan, Bruce Wilfred? Ki gondolta volna, hogy téged találalak itt.

- Downing Jim, - kiáltottam fel, inkább megdöbbenve, mint örömmel, ami eléggé érthető volt.

Elmondta, hogyan került ide, hivatalos dologban s ezalatt járkálni kezdtünk fel s alá a fedélzeten.

Nemsokára Nikola is kijött s amint bemutatam a két férfit egymásnak, egy negyedóra mulva mindenki azt hihette volna, hogy régi barátok. Nikola természetesen ezt is meghódította tiz perc alatt. Downing panaszkodott, hogy a nagy hőség kellemetlen bőrkiütést okozott neki, Nikola adott neki tanácsot, meg valami szert is: és tiz perc mulva Downing határozottan sokkal jobban volt. Persze bámulata és hálája alig ismert határt.

Reggeli tájt már jó messze voltunk Shanghaitól. Nikola az egész utazás alatt csak ugy szikrázott a jókedvtől és a szellemtől. Résztvett minden szórakozásban; rövid idő alatt ő lett a lelke mindennek; játékokat rendezett s mindenkit egyszeruen elbűvölt kedvességével. Itt meg kell jegyezmem még egy vonást, ami ebben a csodálatos emberben engem talán minden másnál jobban meglepett. És ez az volt, hogy milyen végtelenül szerette a gyermekeket. Volt különösen egy négy éves kis fiu a hajón, ezzel Nikola csakhamar nagy barátságot kötött; órákig eljátszott vele anélkül, hogy csak egy pillanatra is szórakozott volna.

Mikor ott láttam őket, nagy játékba merülve a födélzet sarkában, alig hittem a szememnek. Ez az ember, akinek most minden figyelmét a papiros csónakok kötik le és aki oly odaadással vág ki apró malacokat narancshéjból, ugyanaz a doktor Nikola lenne hát, aki elől Wetherell csaknem eszt vesztve menekült s aki a marcona, bátor Bennelt is csaknem reszketni kényszerítette a pusztá megjelenésével.

De hát ez volt Nikola a maga valójában akár narancshéj malacokat vágott, akár politikai csel-szövényt dolgozott ki; akár papircsónakot készített játékszernek, akár azon volt, hogy ellopja a leghatalmasabb titkos társaság hajmeresztő titkait, a fő az volt, hogy mindig mindenbe teljes lelkierejével, minden képességével ment bele és soha nem hagyta abba, amig be nem látta, hogy hasztalan volna tovább is törődnie vele.

Ilyenkor aztán rögtön abba hagyta, anélkül, hogy tovább csak egy pillanatig is sajnálkozott volna rajta.

Laohwan az egész idő alatt hiven megtartotta Nikola ama parancsát, hogy ugy tegyen, mintha egyáltalán nem tartoznánk össze.

Az utazás a part mentén nem volt valami izgalmas s egy csendes alkonyra végre elértük Tientsint, amely, mint ismeretes, Yu-Ho vagy Nagy Csatorna és a Pei-Ho összefolyásánál fekvő kereskedelmi kikötő.

Amint kiszálltunk, először is az lepott meg, hogy Nikola itt csakugy otthon volt, mint Shanghaiban. Rendelkezett, hogy málhánkat valami Williams nevü ur házába vigyék.

Odaértünk a ház elé s a verandáról egy idős, de határozottan nagyon szép férfi nézett le reánk, amint gyaloghintónk megállt. Arcán egy ideig végtelen meglepetés tükrözött s csak percek mulva szólalt meg:

- Lehetséges-e? Doktor Nikola! Igazán ön az?

- Nemcsak hogy lehetséges, hanem teljesen bizonyos, hogy én vagyok. Két éve mult, hogy utoljára volt szerencsém, Williams ur, de ön semmit sem változott azóta, hogy Mah Fengnek azt a leckét adtuk Seoulban.

- Ön tehát nem feledte még el?

- Semmivel sem jobban mint maga Mah-Feng, aki pedig ugyancsak jól emlékezett rá még akkor is, mikor utoljára láttam Singaporeban, - felelt doktor Nikola rövid nevetéssel.

- S miben lehetek szolgálatára jelenleg?

- Arra kérem, engedje meg, hogy néhány pillanatra igénybe vegyük szives vendégszeretetét. Ez itt barátom, Bruce ur, akivel együtt fontos munkára vállalkoztunk.

- Rendkívül örvendek, uram, - fordult most hozzám Williams ur s ezzel bevezetett bennünket a házba.

Tíz perc múlva már teljesen otthon éreztük magunkat s noha én már alig bírtam Laohwant bevárni, Nikolánál ismét észrevettem valamit, ami bámulatra ragadott, mert önuralmának bámulatos bizonyítékát láttam benne.

Amint ugyanis elhelyezkedtünk, elővett egy vegytani könyvet, amely elválthatatlan utitársa volt s annak nyomán számításokat kezdett tenni s annyira egész lélekkel neki adta magát a dolognak, hogy mikor Laohwan már megjelent, akkor sem tette félre a könyvet (amint én tettem volna), mielőtt számításait be nem fejezte.

Ekkor hallottam aztán, hogy Laohwan ezeket adta hirül Nikolának:

- Már várják a kegyelmes ur megérkezését és noha én magam nem voltam ott, megtudtam, hogy nagy készüléteket tesznek excellenciád fogadására.

- Akkor legjobb lesz, ha lovakat fogadsz és az embereket is készen tartod, mert valószínű, hogy már holnap reggel indulunk Pekingbe.

- Milyen időtájban akarja excellenciád a házat felkeresni?

- Fél tizenegy és tizenegy óra közt ma este, - felelt Nikola s azzal elbocsátotta Laohwant.

Hét órakor megebédeltünk s mialatt ebéd után pipáztam a verandán, Nikola az ebédlőben maradt, félórai komoly beszélgetésre gazdánkkal.

Mikor kijött, figyelmeztetett, hogy ideje lesz átöltöznünk. Azonnal felkeltem s erre mindketten szobánkba mentünk, honnan kínai áöltözetünkben jöttünk ki s megindultunk a bennszülöttek városrésze felé. Megvolt fél tizenegy, mire odaértünk, de Nikola azt mondta, hogy többféle oknál fogva jobb, ha inkább megvárakoztatjuk egy kicsit az illetőket, semminthogy sietséget áruljunk el.

Arról a hasonlíthatatlanul szennyes, elhanyagolt és fülledt városrésze, amelyen áthaladtunk, jobb ha nem beszélek s egyenesen arra térek, hogy egy hosszú utca szögletén kiszálltunk gyaloghintónkból, mert az ut hátralevő részét Nikola gyalog akarta megtenni.

Végig menve a sötét sikátoron, végre odaérkeztünk a keresett házhoz.

Az ajtó fölött rácsos erkély volt; az alacsony ajtó pedig nehéz tölgyfából készült. Laohwan háromszor megkopogtatta az ajtót, s a harmadik koppantásra az ajtó ki is nyílt.

Laohwan sugott valamit az ajtónállónak, mire az rögtön bebocsátott bennünket.

- Csak egy nap van az égen, - szólt az ajtónálló alázatosan.

- De csillag van sok, - felelt Nikola, mire a kapus elvezetett a második ajtóig. Ideérve néhány szót szólt, halk morgó hangon, mire belülről ezt az ajtót is kinyitották s mi beléptünk, egy embert pillantva meg, ki várni látszott reánk, kezében egy sajtáságos alaku lámpát tartva.

Szóltanul intett, hogy kövessük, mire egy másik folyosón is végig haladtunk, hogy ennek végén egy lefüggönyözött, boltozatos bejárathoz érjünk.

Vezetőnk félrevonta a függönyt, bebocsátott bennünket s mögöttünk ismét összevonta a nehéz redőket.

Belépve, kíváncsian néztem körül s láttam, hogy egy nagy, de igen sajátságos teremben vagyok; - a padló, a falak, a mennyezet mind, mind egyforma anyagból volt, valami igen sötét fából; azt hiszem, tek-fa lehetett.

Butorozatlan volt teljesen, mindössze a falakon voltak zászlók, egy sarokban pedig egy halom vánkos. Mikor beléptünk, senki sem volt a szobában, de néhány perc múlva halk léptek hallatszottak az ajtón kívül; s amint én éppen megfordultam, hogy Nikolához szóljak, egy sajátságos jövevényel álltam szemben.

Öreg kínai volt a jövevény, lehetett már nyolcvan, nyolcvanöt éves is. Arca olyan ráncos volt és barna, mint egy töpörödött bőralma; haja pedig, mely hosszú fonatban csüggött hátán, hófehér. Meggörnyedt alakjával, botjára támaszkodva kicsit reszketős léptekkel közeledett felénk. Az volt a legsajátságosabb, hogy noha a ház nagy gondozottságot s mi több gazdagságot is árult el, maga az ember, ki a ház gazdájának látszott, jóformán rongyokba volt öltözve; mindenesetre olyan ruházatba, mely a legnagyobb szegénységről beszélt.

Természetesen ez az ember is, mint mindenki, rögtön megsejtette ösztönszerűleg, hogy Nikola a fő a csoportban és ezért odalépve hozzá, mélyen meghajolt s a szokásos kínai bókók után így szólalt meg:

- Nagy türelmetlenséggel vártuk kegyelmességedet. Minden intézkedés megtörtént arra nézve, hogy a tovább haladás lehetséges legyen.

- Tsan-Chuban késleltetett valami, - felelt Nikola. - S most mondd el, mi történt eddigelé?

- Hirt küldtünk Pekingbe és a főpap a Llamaseraiban várni fogja excellentiádat. Többet nem mondhatok.

- Ez elég. S most hadd halljam, mit mondtak jövetelemre nézve.

- Azt, hogy akik választottak, helyesen választottak.

- Jól van. Most hagyj magunkra. Fáradt vagyok s egyedül szeretnék lenni. Éjjelre itt maradok s napkeletkor indulok. Legyen gondod, hogy senki se zavarjon.

Az öreg ember biztosította Nikolát, hogy parancsait teljesíteni fogja. Ezzel elhagyta a szobát.

Amint eltűnt az ajtó mögött, Nikola a szoba tulsó végébe hívott s ott ezt sugta fülembe.

- Most látom csak, hogy a véletlen szerencse is kezünkre játszik. Most már csakugyan remélem, hogy tervem sikerülni fog. Hallgasson reám. Mikor ma este megérkeztünk, megtudtam Williamstől, (aki mellesleg mondva, ép annyit tud Kina titkos, belső életéről, mint akár magam), hogy amit gyanítottam, az csakugyan megtörtént. Vagyis, hosszú szünet után választás volt azon céllal, hogy betöltsék annak az embernek helyét, akit annak idején az én emberem megölt a Llamaseraiban, hogy a varázsvesszőt hatalmába kerithesse. Az ember, akit megválasztottak, a Hankow-ban levő Llama templom főpapja, egy rendkívül vallásos és sajátságos ember. Pekingben már várják a héten, vagy a jövő hétre. Laohwan félrevezette őket, úgy, hogy ennek következtében most engem hisznek a főpapnak és én rajta leszek, hogy tévedésükben meg is tartsam őket. Ha rájönnek, hogy megcsaltuk őket, halál fiaik vagyunk abban a pillanatban, de ha sikerül a látszatot fenntartanunk, akkor a lehető legjobb időben vállalkoztunk arra, hogy titkaikat ellessük. Tudom, hogy roppant sokat kockáztatunk, de mivel ilyen jó alkalom soha sem nyílik többé, legyünk rajta, hogy azt felhasználjuk. Most figyeljen ide. Nekem semmi esetre sem lesz jó e házat elhagynom az éjjel, de viszont Williamsnek hirt kell adnom. Irok neki s a levelet önnek kell elvinnie. Holnap kora reggel két sürgönyt kell elküldenie.

Ezt mondva, kihuzott a bő ruhaujjába varrt zsebből egy kis jegyzőkönyvet s leülve a földre, írni kezdett. Vagy öt percig teljes némaság uralkodott a teremben; ekkor Nikola kitépett két vagy három lapot a jegyzőkönyvből s átadta nekem.

- Ezt vigye Williamshez. Ki kell neki tudnia valami módon, hogy ez a másik ember hol van, még pedig haladéktalanul s aztán hirt adni azoknak, kiknek szintén küldök sürgönyt. Bármi történjék is, el kell fogniok, mielőtt oda érhetne, ahova készül s ha megfogták, a tengerre kell szállítaniok. Ha egyszer ott van, nem is szabad partra bocsátaniok addig, míg mi nem leszünk ismét otthon Shanghaiban.

- S Williams kinek sürgönyözzön?

- Két embernek, akikben feltétlen megbizom. Az egyiknek neve Eastover, a másiké Prendergast. Ezt a tudósítást küldje nekik.

Ezzel átadott egy másik szelet papiroost is.

„Prendergast és Eastover, Gregson címén. Hongkongban.”

„Jőjjenek legközelebbi hajóval Tientsinbe. Egy percet se késsenek. Odaérve menjenek Williamshez.

Nikola.”

V.
Virágszál a viharban.

Amint a szobát elhagyva a folyosóra értem, az ajtónálló kivezetett a kapuig, honnan már könnyen volt az utcára jutnom. De amint kiértem, láttam, hogy idejövetelünk óta a szép csillagos ég nagyon beborult; nehéz, fekete felhőtömegek rohantak, kergetőzve s haragjukban itt-ott tompa, mennydörgő morajban törtek ki. De volt a városban más változás is. Az előbb oly csendes utcákon most lépten-nyomon emberekre akadtam s valamennyin izgatottság látszott. Nézésük, járásuk mind olyan nyugtalan volt; s mikor itt-ott az utcasarkokon csoportok mellett haladtam el, az emberek beszédjének töredékei nem olyanok voltak, melyek megnyugtathattak volna.

Ugy éreztem, hogy az ég is, a föld is vihar előtt áll.

De végre is, a dolog nem tartozott reám, meggyorsított léptekkel tartottam tehát Williams ur háza felé.

Dolgozó szobájának üvegajtaja elé érve, láttam, hogy a ház ura ott ül nagy íróasztala előtt, munkába merülten. Halkan kopogtam az üvegajtón, minek hallatára oda jött az ajtó felé. Kíváncsi voltam, felismer-e álruhámban, de a módból, ahogyan fogadott, rögtön meggyőződhettem, hogy sejtelve sem volt, kivel beszél.

- Mit kíván, - kérdezte kínai nyelven.

Kissé előre hajoltam, hogy fülébe sughassam a választ.

- Egy kérdést szeretnék intézni nagyságodhoz, ha meg méltóztatik engedni.

- Nem most van annak ideje, - válaszolt, - jőjjön reggel.

- De akkor már késő volna, uram, - feleltem komolyan. - Őseinek szellemére esküszöm, hogy amit mondani kívánok, azt még ma kell elmondanom.

- Akkor hát jőjjön Isten nevében és mondja el, - felelt kissé kedvetlenül s intett, hogy lépjek be. Leültem tehát egy alacsony székre, kezeimet betakarva ruhám bő ujjával az igazi kínai szokás szerint. Valamint az ő szokásukat követtem arra nézve is, hogy a beszédet csürnicavarni kezdtem, mielőtt igazán a dologra tértem volna. Láttam, hogy türelme fogytán van.

- Tudja nagyságod, hogy a házát naplemente óta szemmel tartják?

- Kicsoda és mi okból? - kérdezte kissé kényelmetlenül érezve magát.

- Három ember, még pedig a két idegen ur miatt, akik a délutáni hajóval érkeztek.

- Miféle idegenek, - kérdezte ártatlanul, de észrevettem, hogy egy kicsit kutatóbban nézett rám, mint annak előtte.

- Az, akit mi úgy hívunk, hogy az „ördög szemü ember”, akit azonban ön Nikolának nevez; - és annak a társa.

A Nikola nevet ép úgy ejtettem ki, mint ahogy egy kínai tette volna s azután vártam, hogy mit fog mondani. Mikor láttam, hogy csakugyan nyugtalanodni kezd, hirtelen hangot változtattam s természetes hangomon mondtam:

- Ugy látszik, Williams ur, hogy elég jól játszom a kínai ember szerepét.

Meglepetve nézett rám.

- Csak nem Bruce ur?

- Az vagyok és egyenesen Nikolától jövök fontos ügyben; levelet is hozok; arra kéri önt, hogy azonnal intézkedjék a levél értelmében.

Amint Williams az irást átvette, elolvasta egyszer, kétszer, háromszor. Mikor már jóformán könyv nélkül tudhatta, felállt; odament egy nagy vasszekrényhez a szoba másik végében; - kinyitotta és egy fiókot kivonva, gondosan beletette a levelet. Majd ismét odajött az asztalhoz s összeráncolt, gondterhelt homlokkal mondta:

- Tudom, hogy ön Nikola alkalmazottja Bruce ur, de azt kérdezem, van-e önnek tudomása arról, ami a levélben van?

- Arra az emberre vonatkozik, akit Pekingben várnak, hogy birtokába vegye a harmadik botot?

- Arra, - válaszolt Williams izgatottan szurkálva irótollával itatóspapírosát.

- S most ön azt forgatja elméjében, vajjon tanácsos-e az, amit Nikola kíván?

- Igaza van. Mit gondol, tudja Nikola azt, hogy a kérdéses ember főpap volt a legnagyobb hankow-i templomok egyikében?

- Bizonyára tudja. De ön azt mondja, hogy az illető főpap *volt*. Hát eszerint lemondott előbbi állásáról azért, hogy az ujat elfogadhassa.

- Természetesen.

- Ugy ez esetben a nehézség sokkal kisebb.

- Egy irányban igen, de más szempontból nehezebbé teszi a dolgot. Ha még mindig pap s mi mint ilyent ragadjuk el, akkor a kormánnyal meg az egyházzal kell szembeszállanunk e tettért. De ha nem pap többé s így szívárogo ki valami hír arra nézve, amit tenni akarunk, akkor viszont a titkos társasággal kell felvennünk a harcot, amely pedig hatalmasabb a világ minden kormányánál vagy egyházánál.

- Nikola megadta önnek az utasításokat?

- Meg. S azt be kell vallanom, hogy inkább felveszem a harcot a kormánnyal, vagy akár a titkos társaság millióival is, semhogy Nikola kívánságainak csak egy parányit is ellenszegüljek. Azonban ha Nikola elég vasfejű ahhoz, hogy ilyen óriási bizonytalanság ellenére is belemenjen a dologba, akkor mondhatom, hogy nem adok egy fillért sem az életéért, de még azéért sem, aki vele megy. Hallgasson meg, miért állítom ezt. Az a titkos társaság, melynek rejtelmeibe Nikola be akar hatolni, a legnagyobb és leghatalmasabb a világon. Úgy mondják, hogy tagjainak száma meghaladja a husz milliót. Mindenütt vannak képviselői az egész óriási kínai birodalomban, nem is szólva Malaysia, Ausztrália és Amerikáról. Szabályai, törvényei rendkívül szigorúak s most gondolja meg ezt: Nikola egyenesen oda akar menni a társaság hatalmi központjába, hogy a három legfőbb, leginkább beavatott ember egyikének szerepét játssza. Nincs-e így minden pillanatban kitéve annak, hogy felismerik? S ezt végig gondolva nem találja-e ön is, hogy Nikola vállalata képtelenül vakmerő?

- Teljesen egyetértek önnel, de hát Nikola végre is Nikola.

- Igaza van. Ezzel mindent megmondott. Nikola végre is Nikola.

- Milyen választ vigyek tehát neki?

- Hogy azonnal munkához fogok. Várjon, kérem, jobb lesz, ha írásban küldöm a választ, hogy ne legyen semmi félreértés.

Ezzel irni kezdett s nemsokára átadta a levelet.

- És a sürgönyökre nézve? - kérdeztem.
- Magam adom fel abban a pillanatban, amint a sürgönyhivatal nyitva lesz.
- Naplementekor indulunk Pekingbe s azért most bucsut is mondok.
- Nem szándékozik visszafordulni, ugy-e?
- Szó sincs róla.
- Ön bátor ember.
- Remélem, az leszek a ránk következő napokban.
- Isten önnel. Kivánok minden szerencsét erre a nehéz utra.

Amint kiléptem az utcára, éppen éjfél ütött, de a felhők ezalatt ismét elvonultak és az ég csillagos volt.

Amint a főutcába értem, a benszülöttek városrészében hirtelen lárma, ingerült beszéd, szitkozódás ütötte meg fületem. A zaj egyre nőtt, közeledett s nemsokára a lármázó tömeget is megpillantottam, amely gyorsan jött az utcán lefelé. Ha lehetett volna, elmenekültem volna előlük valami mellékutcába, de itt, ezen a darabon nem nyílt a főútból kijárás s a tömeg nemsokára jóformán körülvett és sodort magával; mennem kellett, ha akartam, ha nem.

Mintegy fél mértföldnyire haladhattam így, mikor egy mellékutca sarkához érve a tömeg hirtelen befordult s a legközelebbi szöglet háza előtt állott meg.

Fogalmam sem volt, mit jelenthet mindez s megkérdeztem a mellettem álló suhancot.

Ez ezt a rövid, de tartalmas választ adta:

- *Kueidzu!* (ördög).

Amint ezt kimondta, felkapott egy követ s a ház ablakainak hajította.

Megtudtam tehát, hogy a ház egy angol keresztény hittérítő lakása s mivel a fanatikus tömeg nem akarja a keresztény hit terjedését, szeretné a hittérítőket megfélemlíteni. A ház gazdája nem volt otthon és a felbujtott tömeg meg akarta rongálni a házat.

Mit tehettem volna egymagam a tömeg ellen? Folytattam tehát az utamat. Nem sejtettem, hogy ezzel éppen nem szakadtam el az eseményektől.

A sarkon befordulva, éles átható sikoltás, segélykiáltás ütötte meg fületem. Azonnal megálltam, hogy rájöhessek, honnan ered. Nem kellett azonban soká várnom, mert néhány pillanat múlva ismét felhangzott még ijesztebben. Ekkor már rájöttem, hogy a bal kéz felől levő szűk kis sikátorból jön a hang. Futni kezdtem teljes erőmből. A sikátor, ahonnan a hang jött, oly sötét volt, hogy eleinte semmit sem láttam; csak később vettem észre három alakot az utca tulsó végén.

Amint futva odaértem, láttam, hogy az egyik alak egy leány volt, a másik egy öreg ember, ki éppen abban a percben rogyott le a földre, mikor odaértem, - a harmadik alak pedig, ezek megtámadója, egy fiatal kínai volt, a nép alsó osztályából való; valami gyaloghintó vivő *kuli* vagy eféle.

Ott állt az öreg ember mellett s késével a leányt fenyegette.

Szandálom nem ütött zajt a kövezeten, úgy hogy a három közül egy sem vette észre közeledésemet egészen addig, mig egyenesen mellettük nem voltam. De bármily sietve mentem is, mégsem lehettem ott elég hamar, mert éppen mire odaértem, láttam, hogy a leány kétségbeesett bátorsággal vetette rá magát megtámadójára, aki felemelte törét s azt a leány vállába döfte. De nem hatolhatott mélyre, mert abban a percben, ahogy sujtott, én meg teljes erőmmel

vágtam arcába öklömmel. Az ütés oly súlyos volt, hogy az ember megszedülve lerogyott és messze hemperedett tőlem. De egy pillanat múlva ismét összeszedte magát, talpra állt és futásnak eredt a szűk utcán lefelé, teljes erejéből ordítva:

- Kueidzu, Kueidzu!

Rohant, hogy a tömeget odacsődítse.

Én pedig letérdeltem a leány mellé, aki ájultan feküdt a földön. Arca halálsápadt volt s láttam, hogy bal vállából vér szivárgott át a ruhán.

Most a másik felé fordultam s láttam, hogy a szép, nemes arcú, ezüst szakállu férfi halva van.

Látva, hogy szegényen már nem segíthetek, ismét a leányhoz fordultam, ki ezalatt feleszmélt s azt kérdezte angolul, hogy mi történt?

- Megsebesítették önt, - feleltem.

- Hát atyám?

Semmi célja sem lett volna annak, hogy áltassam a szegény leányt, azért egyszerűen ezt mondtam:

- Fájdalom, szomorú hírt kell tudatnom önnel; attól félek, hogy meghalt.

E szóra halk sikoltást hallatott s úgy látszott, ismét elvesztette eszméletét.

Én azonban nem vártam, míg újra magához tér, hanem először is odasiettem a holttesthez s felemelve az utca közepéről, egy sötét sarokba vittem, hogy ha a tömeg odajön, rá ne találjon. Majd a leányt kaptam fel s futottam vele, ahogy birtam az utcán lefelé, amerről jöttem. Odaérve arra a helyre, hol a sikoltást először hallottam, irányt változtattam és egyenesen célom felé siettem. Mintegy tíz perc múlva elértem a házat.

A Laohwantól látott módon kopogtam, mire azonnal bebocsátottak.

A második ajtó öre azonban nem állta meg szó nélkül s megkérdezte, mit hozok.

- Micsoda jogon kérded tőlem, - riadtam rá, gőgös modort tanusítva. - Kegyelmes urunk küldött ezért az idegen ördögért, hogy kikérdezhesse. Most pedig félre az utból, ha azt nem akarod, hogy baj legyen.

Ez hatott.

Amint Nikola megpillantott, örömmel sietett felém.

- Nagyon nehezen vártam már egy óra óta, - szólt izgatottan, - de az Istenért, mit hoz?

- Egy leányt. Azt hiszem, egy hittérítő leánya. Megsebesítették s még most is magánkívül van. Ha közbe nem lépek, meggyilkolta volna ugyanaz az ember, aki atyját is megölte.

- De mi az Isten csodájának hozta ide?

- Mit tehettem volna mást? Atyja meghalt, házukat pedig, azt hiszem, le is rombolta a tömeg.

- Tegye le, - szólt Nikola.

S amint letettem az ájult leányt, Nikola bámulatos ügyesen s olyan gyengédséggel, amelyre soha sem hittem volna képesnek, eltávolította a ruhát a leány válláról, megmosta a sebet és aztán kinyitotta azt a kis gyógyszeres ládát, melyet mindig magával vitt, s valami balzsammal bekente a sebet, majd bekötözte puha kínai gyolccsal.

Azután így rendelkezett:

- Emelje fel a leány fejét, hadd próbáljam meg ennek a hatását.

Ezt mondva, parányi metszett üveget vett ki a ládikából, olyan alakut, mint az európai hölgyek illatszerez-sót tartó üvegcséi; aztán kinyitotta a leány száját s néhány cseppet öntött nyelvére a folyadékból.

A beteg ugyszólván rögtön kinyitotta szemét, de amint meglátta, hogy két kínai hajol föléje, irtózáttal és undorodással hunyta be szemét s majdnem lehanyatlott ismét ijedtében.

De Nikola megszólalt angolul:

- Ne féljen semmit. Jó kezekben van. Mi megoltalmazzuk önt bárki ellen.

Szava ugylátszik, felidézte a leány lelkében a történeteket, mert rögtön így felelt:

- Szegény atyám! Mit csináltak vele?

- Hogy az ön életét megmenthessem, - feleltem, - ott kellett hagynom holttestét az utcán, de biztonságba helyeztem.

- Oda megyek érte és hazaviszem, - szólalt meg a leány s fel akart emelkedni, de Nikola visszatartotta.

- Maradjon nyugodtan s bizzon mindent reám. Gondom lesz rá, hogy atyja holttestét megtalálják és megvédelmezzék.

- De haza kell mennem.

- Szegény gyermekem - felelt Nikola gyengéden - ön még nem tud mindent. Nincs már otthona, ahova haza mehetne. A tömeg lerombolta a házat.

- Istenem! Mi lesz velem! Atyámat megölték, házunkat lerombolták. Pedig mi úgy biztunk bennük.

Nikola nem felelt, csak kiment a másik szobába, aztán visszatérve így szólt:

- Már küldtem embereket, hogy a holttestet megkeressék. Biztos helyre fogják vinni és félóra múlva az angol konzul már nyomoztatni fogja a gyilkost. Most pedig mondja el, hogy történt az egész.

- Elmondom, amit tudok. De magam sem tudom, hogy lehettek olyan csekélységnek ily borzasztó következményei. Ma este, félnyolckor elhagytuk a házat atyámmal, hogy odamenjünk a kis templomba, melyet néhány hívünk, akiket mi tértítettünk meg, épített számunkra. Már az istentisztelet alatt észrevettem, hogy a templom körül nyugtalanul járnak-kelnek. Amint kiléptünk, nagy tömeget pillantottunk meg. Nem támadtak reánk, hanem mikor egyikük valamit kiáltott, a tömeg megindult és futni kezdett. Akkor még nem tudtam, amit most tudok, hogy házunkhoz indultak, hogy lerombolják. Mi azt gondoltuk, jobb ha kikerüljük őket és valami mellékutcán megyünk haza. De amint abba a sötét kis sikátorba értünk, ahol ön talált bennünket, egy ember hirtelen megrohanta atyámat s valami vasbottal a földre terítette. Én, meg akarva atyámat menteni, arra igyekeztem, hogy róla magamra tereljem támadónk figyelmét, mire aztán kést rántott elő és megsebesített. Akkor ért oda ön s az embert megszalasztotta.

Mialatt ezt mondta, gyengéden karomra tette kezét.

- Nem tudom eléggé kifejezni, milyen hálás vagyok, - szólalt meg ismét.

- Nagyon csekély szolgálat volt, amit tehettem, - feleltem, szinte zavarba jöve szavaira és érintésére. - Bár csak előbb érhettem volna oda.

- S mit csináljak én most ezek után?

- Vannak-e barátai Tientsinben, - kérdezte Nikola. - Olyanok, akikhez elmehetne?

- Senkivel sem érintkeztünk, hanem van egy nővérem Pekingben, egy ottani hittérítő felesége. Segítségemre lehetne ön abban, hogy oda jussak?

- Magam ugyan nem vihetem oda, - szólta Nikola, - hanem utba igazíthatom, hogy eljusson nővéréhez. Itt azonban, ebben a házban addig sem maradhat. Ne ijedjen meg, azért gondom lesz rá, hogy ügyeljenek önre.

Ezzel ismét elhagyta a szobát s én csak most vettem először szemügyre a leányt. Huszonkét-huszonhárom éves lehetett, arca tökéletes tojásdad vonalú, arcbőre pedig a legfinomabb, leghamvasabb bársony, amit valaha láttam. Szája kicsiny volt és gyönyörű metszésű; nagy szeme és gazdag haja a legszebb barna színű.

De ami a legjobban szembe ötlött rajta, az arc kifejezése volt; szelid, gyengéd, csupa kedves-ség. Ez az arc volt hát arra kiszemelve, hogy engem álmaimban is felkeressen a ránk elkövetkező napokban.

Sohasem voltam valami lobbánékony természetű (igaz, hogy keveset is voltam nők társaságában), de most olyan rezgés, olyan megindultság futott végig egész valómon, amilyenhez hasonlót soha nem éreztem.

- Hogyan fogom önnek valaha megköszönni, amit értem tett, - kérdezte, amint magunkra maradtunk.

- Azzal, ha a nehéz csapást bátran fogja elviselni. És most mondja, nagyon tolakodónak tartana, ha a nevét kérdezném?

- Dehogyan. Medwin Gladys Mary a nevem. És az öné?

- Az enyém? Ebben a ruhában Mah-Poo lehetne, de a valóságban Bruce Wilfrednek hívják.

- De ha ön angol, akkor miért viseli ezt az álruhát?

- Azt, sajnálatomra nem mondhatom meg önnek. Hanem tudja-e Medwin kisasszony, hogy minden valószínűség szerint ön az utolsó angol nő, akivel életemben beszélek?

- Hogy érti ezt?

- Erre ismét csak annyit felelhetek, hogy nem mondhatom meg. Elég, ha annyit közlök önnel, hogy néhány óra múlva indulok egy olyan vállalat végrehajtására, mely minden valószínűség szerint életembe fog kerülni. Magam sem tudom, miért mondom ezt el önnek, de az ilyen pillanatban az ember nem tud kellőleg józan és prózai lenni. Aztán meg, noha csak néhány órával ezelőtt láttam önt először, úgy tetszik, mintha évek óta ismerném. Az imént azt mondta, hogy szolgálatot tettem önnek; tenne-e most ön is értem valamit?

- Mi volna az, - kérdezte, kis kezét ismét karomra téve.

- Ez a gyűrű itt, - kezdtem egy sima arany karikát vonva le ujjamról, - szegény édes anyám utolsó ajándéka volt. Nem merem magammal vinni oda, ahova indulok. Megengedné, hogy arra kérjem, őrizze meg számomra? Ha úgy esnék, hogy sohasem térek vissza, talán megteszi azt, hogy viselni fogja, mint emléket, annak emlékéért, hogy, mint mondja, szolgálatot tettem önnek. Olyan szép volna, ha arra gondolhatnék, hogy van a világon egy nő, aki barátsággal van hozzám.

Ezzel felemeltem a karomon nyugvó kis kezét s rátettem a gyűrűt ujjára.

- Örömmel megőrzöm, - szólta a leány, - de mondja, igazán olyan veszedelmes ut az, amire készül?

- Veszedelmesebb, mint gondolná. De afelől bizonyos lehet, hogy ha életben maradok, megtalálom önt s eljövök a gyűrűért.

- Nem felejttem el, - felelt éppen mikor Nikola megjelent a küszöbön.

- Kedves kisasszony, - szólalt meg, - intézkedtem, hogy önt elszállítsák egy jó barátom házába, aki mindent meg fog tenni önért, amíg Tientsinben marad. Azután pedig gondoskodni fog, hogy ön baj nélkül juthasson el Pekingbe. Most pedig azt hiszem, legjobb lesz ha indul. Gyaloghintó vár az ajtó előtt és barátom már várja önt. Bruce ur, kérem, kísérje ki Medwin kisasszonyt.

- Milyen jó ön, uram!

- Oh, dehogy. Bőségesen visszafizetheti azt, amit tettem, ha megigér egy kegyet.

- Miben lehetek szolgálatára?

- Arra, ha soha sem említ senkinek semmit arról, hogy velünk találkozott. Ha megmondom, hogy életünk jórészt attól fog függni, hogy ön titoktartó lesz-e vagy sem, akkor bizonyosra veszem, hogy kérésemet teljesíteni fogja.

- Senki sem fog tőlem hallani egy szót sem.

Nikola meghajolt, aztán pedig hirtelen sarkon fordult s megindult a szoba másik vége felé. Látva, hogy ez jeladás volt arra, hogy a leány távozhatik, lekísértem az utcaajtóig s ott halk hangon bucsuztam el tőle.

- Isten önnel, - sugtam, - ha csakugyan visszatérek, kérdezősködni fogok ön után ott, ahova most megy.

- Isten önnel, járjon szerencsével mindenütt. Isten óvja!

Amint kezet fogtunk, éreztem, hogy ujjai valamit tettek a tenyerembe. A gyaloghintó megindult és én visszavontam kezemet. Mikor eltűntek a sarkon, visszamentem Nikolához s láttam, hogy lehajtott fővel, hátratett kezekkel jár fel s alá.

Majd odajött hozzám s nem is téve többé említést arról, ami az imént végbement, úgy, mintha semmi sem történt volna, csak ennyit mondott:

- A lovak egy óra múlva az ajtó előtt lesznek. Ha pihenni akar egy kicsit, ne mulasszon egy percet se, én pedig azalatt felkeresem azt az öreg embert, akit ma este láttunk. Szeretnék tőle valamivel több utbaigazítást kicsikarni. Ne távozzék innen, míg vissza nem térek, a jövőre nézve pedig, kérem, ne feledje el, hogy főpap vagyok s mint ilyen a legnagyobb tiszteletre tarthatok számot. Emlékezzék rá, hogy legkisebb hiba nemcsak terveinket teszi tönkre, de fejünket odajuttatja a legközelebbi városkapura.

- Nem fogom feledni, - válaszoltam, mire Nikola elhagyta a szobát.

Amint magamra maradtam, először is azt néztem meg, mit hagyott nálam emlékül Medwin kisasszony. Kis arany medaillon volt, különös szépen vésve, de fájdalom, arckép nem volt benne. Valószínűleg nyakán viselhette, mert egy keskeny, szinehagyott szalagon függött.

Hirtelen a nyakamba vettem a szalagot, a medaillont pedig ruhám alá rejtettem, hogy így mindenkorra megőrizhessem, azután pedig lefeküdtem néhány vánkosra a sarokban s hamarabb, mint ahogy kimondom, álomba merültem.

Csakis azért ébredtem fel egy óra múlva, mert Nikola megrázott a vállamnál fogva.

- Itt az idő, - szólt. - A lovak az ajtó előtt állnak, indulnunk kell.

Alig tértem magamhoz, mikor ismét nyílt az ajtó s a ráncos arcú öreg kínai lépett be rajta reggelit hozva, amely főleg rizsből és apró durva kukoricaliszt-kalácsokból állt. Sietve fogtunk hozzá s aztán kitűnő teával öblítettük le a különös reggelit.

Reggeli után Nikola egyideig halkan, de igen heves kézmozdulatokkal magyarázott valamit az öreg embernek, azután pedig intett s megindultunk, nyomunkban az egész háznéppel, akik tiszteletből mind kikisértek az ajtóig. Ott öt poni ló várt ránk; kettő a málhát vitte, a három másikat pedig mi használtuk: Nikola, Laohwan meg én.

VI. *Peking felé.*

A nap éppen akkor tűnt fel a szemhatáron, mikor Tientsin legutolsó házai mellett haladtunk el.

Én ugyan szívből örültem, hogy a várost elhagytuk, de azért csakhamar beláttam, hogy utunk nem ígérkezett valami nagyon kellemesnek.

Két-három mértföldön keresztül folyton szikkadt mocsarakon át vitt az ut, azután olyan száraz sikságra értünk, hogy a szurós, kavicsos homok, mit a szél arcunkba csapkodott, úgy érintett, mintha csak jégeső lett volna.

Némán haladtunk előre.

Nikola, állítólagos magas rangjánál fogva néhány ölnyire előttünk; utána én, mögöttem Laohwan, végül pedig a két Mafoo (benszülött lovász) a teherhordó lovakkal.

Hogy Nikola mire gondolt, nem is képzelhetem, de ami engem illet, bevallom, hogy az én gondolataim bizony lépten-nyomon visszatértek ahhoz a leányhoz, akit megmentettem. A halvány, édes arc nem akart távozni lelkemből egy pillanatra sem és minduntalan azon vettem magamat észre, hogy arra a mélységes sötét szempárra és arra a selymes barna hajtömegre gondolok.

Mi több, már-már azt kezdtem kívánni, bár gondoltam volna meg jobban a dolgot, mielőtt eligérkeztem volna Nikola utitársául, de azután csakhamar megnyugtattam magamat, hogy hiszen ellenkezőleg, ha Nikolához nem csatlakozom, Medwin kisasszonnyal sem találkoztam volna soha s azonkívül abban az anyagi helyzetben soha, de soha nem lett volna módom holmi udvarlásra gondolni.

Mikor már vagy öt mértföldnyire haladtunk, Nikola egyszerre csak magához intett s ezt mondta:

- Ezalatt Prendergast és Eastover, kiknek Williams az én kérésemre sürgönyözött, már megkapták a hírt. Egy percnyi késedelem nélkül indulni fognak s a jövő hét közepén a hankowi főpap már hatalmunkban lesz. Hogy aztán az eredményről bennünket értesítsenek, abba ismét beletelik három nap s ez azt jelenti, hogy Pekingben legalább is tíz napig kell maradnunk, mielőtt a Llamaseraiban jelentkezhetnénk. Mivel ez így van, meg fogunk szállni a tatár városrészben, egy házban, melyet már régebben ajánlottak nekem. Ott értésükre adom, hogy egy heti magamba-vonulásra, imára és böjtre lesz szükségem, hogy a rám váró nagy feladatra elkészülhessek s ez idő alatt senkivel sem érintkezhetem. A tíz nap leforgása alatt okvetlenül fogok hírt hallani Prendergasttól; akkor bátran indulhatunk s ami hátra van, már simán fog menni.

- De lehetségesnek tartja ön, hogy emberei egy olyan jól ismert főpapot magukkal vihessenek oda, ahova akarják, anélkül, hogy gyanut keltenének?

- Meg kell tenniök. Teljesen megbizom bennük. Bármily kockázattal járna is a dolog, ha egyszer tudják, hogy kívánom, bizonyára megteszik; eléggé kipróbáltam őket, hogy bizzam bennük. Hanem Bruce, tudja-e, hogy ön nincs ma jó színben.

- Nem érzem magamat egészen jól; a fejem folytonosan fáj; de bízom benne, hogy el fog mulni.

- Akkor hát siessünk. A házat még ma este el kell érünk, odáig pedig negyven mértföld még az ut.

Ügetni kezdtünk. A csunya, bozontos kis kínai ponik amily igénytelenek, ép oly kitünő futók. Így aztán, noha déltájban néhány órai pihenőt tartottunk, naplementével mégis odaértünk Pekingbe, az említett ház elé.

Hanem az a ház! Igazi tipikus kínai csárda volt; szennyes, elhanyagolt; az apró szobák kényelmetlenek, csaknem teljesen butorozatlanok s az istállók méltóak a lakóházhoz.

A küszöbön ott állt egy mogorva, rossz külsejű kínai kocsmáros s tudom, még az az igen kezdetleges udvariasságféle is kínos módon nehezebbre eshetett, amit valahogy magára erőltetett, látva, hogy előkelő idegenek érkeznek.

Mindenekelőtt enivalót rendeltünk s azután pedig szobáinkba siettünk, hogy a magunkkal hozott pokrócokból és takarókból ágyat vessünk a padlón. Mire ezzel megvoltunk, az enivaló már készen volt; vagy hat félig nyers tojás, két igen rágós husu tyuk, meg aztán disznó-hus úgy elkészítve, hogy az ember azt se tudja leves-e, hus-e, vagy micsoda, ami előtte van. Így csak Kinában tudják készíteni. Irtózatos.

De ami még kellemetlenebbé tette ebédünket, az volt, hogy egész csapat szurtos, undorító koldus özönlött be a házba, mind közelebb jöve. Hogy megszabaduljunk tőlük, Nikola egy marék apró pénzt küldött ki. Hanem ugyan rosszul számítottunk. Ekkor kaptak még csak vérszemet. Egyik egyenesen betolakodott a szobánkba s odaállt az asztalunkhoz, hogy az étvágyunkat tökéletesen elvegye.

Mikor aztán hozzá még gorombáskodni is kezdett, Nikola is felboszankodott s ráparancsolt Laohwanra, hogy ottkünn botozzák meg. Persze jajgatott, amint a bambuszok dolgozni kezdtek, úgy, hogy én végre is kiszaladtam az udvarba s mondtam az embereknek, hagyják futni a koldust Isten hírével, hanem aztán kotródják is.

Nemsokára pihenni tértünk, de az volt a különös, hogy annyi törődés után sem birtam elaludni. Forgolódtam sokáig, de csak egyre nyugtalanabb lettem. Lázás lehettem, mert borzasztó képek gyötörtek. Minden lépés az utcán, minden kutyaugatás valami másnak tetszett, mint ami valóban volt, valami sokkal boszantóbbnak. Végre annyira ideges kezdtem lenni, hogy felugrottam fekvőhelyemről, gondolva, hogy majd járkálok fel s alá a szobában, így talán kifárasztom magamat s mégis el tudok aludni.

De épen amikor felkeltem, az ajtón kívül, a hosszú folyosón léptek halk nesze hangzott fel. Igen, ez a lépés csakugyan a folyosón volt, nem az utcán; ez már nem volt képzelődés.

Megálltam mozdulatlanul, de a szívem úgy vert, mint valami hatalmas pöröly. Eközben a lépés ismét hallatszott s most már közelebb az én ajtómhöz. De észre kellett vennem, hogy a lépés hangja most különböző, nem olyan, mint előbb volt, nem emberi lépés nesze volt többé, hanem valami összefolyó, nehézkes kuszás hang.

Egy pillanatig szinte megkövülten álltam. De nem sokáig tartott, mire rájöttem, mi lehet ez. Hallottam én ezt a hangot egyszer a Manilla-szigeteken ugyanazon éjjel, mikor szállodánkban egy embert megöltek. Egy pillanatnyi gondolkodás után rájöttem, hogy valaki négykézláb csuszik ott künn a folyosón végig.

De mi okból?

Akkor aztán az is eszembe jutott, hogy a folyosó tulsó fala csak amolyan keskeny párkány, talán két láb magas mindössze. Az illető ott künn attól fél, hogy az udvarról meglátja valaki.

Erre csendesen visszalopóztam ágyamhoz, kihuztam párnám alól hosszú, borotvaéles vadász-késemet s vártam, mi fog történni. A hang még egyre hallatszott, de ekkor már elhaladt az én ajtó elött s amint erre rájöttem, odacsusztam az ajtó mellé, mely csak betámasztható volt; kinyitottam s kitekintettem a folyosóra.

Sehol senki.

Ösztönöm megsugta, hogy a titokzatos látogató az én szobám mellett levő helyiségbe mehetett be; messzebbre menni még nem lett volna ideje. A szomszéd szoba Nikoláé volt, az pedig a kiállott fáradalmak után most bizonyosan mélyen alszik.

Már pedig, hogy az a valaki rosszat akar, az bizonyos volt előttem. Ha tehát meg akarom menteni Nikola életét, akkor gyorsan!

Egy pillanat múlva már ott álltam Nikola szobája küszöbén; hallgatóztam, hogy a szobának vajjon melyik részében lehet az az ember? De e percben mély, nehéz lélegzést hallottam, utána pedig valami elnyomott felkiáltást. Erre berohantam a szobába, egyenesen oda, ahol, mint tudtam, Nikola ágya volt. Ahogy oda értem, először is egy mezitelen test vállát, hátát érintettem. Amint ez a kezembe akadt, a következő pillanatban már a földön hemperegtünk, viaskodva mind a ketten.

Ahhoz hasonló emlékem egy sincs, amilyen az a küzdelem volt ott a koromsötét szobában. Egyszerre aztán hallottam, hogy Nikola talpra ugrik és az ajtó felé szalad. Kiáltására azonnal mozgás keletkezett a házban, közeledő léptek zaja hangzott, de még mielőtt valaki is bejöhethetett volna, végleg legyőztem ellenfeletem s rátelepedtem, hogy mozdulatlaná tegyem.

Laohwan volt az első, aki megjelent egy fáklyával. Nikola azonnal elvette tőle s odasietett, ahol mi viaskodtunk. Lehajolva jól szemügyre vette a nyomorult gazember arcát s aztán így kiáltott fel:

- Ohó! Ugy látszik, hogy nem rablás van a játékban, hanem bosszúállás! Te tehát vissza akartad fizetni a mai büntetést, gazfickó, ugy-e?

Igaza volt. E pillanatban már én is felismertem a betörőben a tolakodó koldust, akit Nikola parancsára megverték.

Csak ennyit mondott nyugodtan:

- Kelj fel!

A koldus engedelmeskedett.

Most Nikola egy pillanatig merőn a szeme közé nézett az embernek, aztán így szólt:

- Nyisd ki a szádat!

Kinyitotta.

- Most nem tudod becsukni többé. Próbáld.

A nyomorult ember erőlködött, ahogy birt, de hiába; állkapcsa oly merev volt, mintha kőből faragták volna. Kétségbeesésében mint az örült, úgy futkosott ide s tova s a jéghideg veriték csak úgy csurgott a homlokáról.

- Ide hozzám, - kiáltott rá Nikola. - Állj meg. Csukd be a szádat.

Abban a pillanatban meg tudta tenni a betörő.

- Hunyd be a szemedet.

Megtette.

- Most vak vagy és néma; nem bírod többé kinyitni sem a szádat, sem a szemedet.

Az ember ismét tett néhány kétségbeesett kísérletet, de teljesen hiába. Erre azután úgy elrémült, hogy odavetette magát Nikola elé és vad taglejtésekkel könyörgött kegyelemért.

Ezalatt többen odajöttek a szoba küszöbéhez és nézték a sajátságos jelenetet.

- Állj fel, - parancsolta Nikola. - Nyisd ki a szádat és szemedet. Meg akartál gyilkolni, de én irgalommal vagyok irántad. Hanem ha még egyszer megpróbálsz, amit ma tettél, szemed világát, beszédedet, mindent elveszek tőled, de örökre. Most takarodjál.

No hiszen annak se kellett ezt kétszer mondani.

Ment, mintha puskából lőtték volna ki.

Mikor a tömeg eloszlott s csak Laohwan maradt velünk, Nikola odaintette magához.

- Tudod-e, - kérdezte tőle, - hogy egyedül csak barátom éberségének köszönhetem, hogy e percben nem vagyok holt ember? Neked kellett volna ügyelned a folyosó végén és ime! Mivel büntesselek meg?

Laohwan felelet gyanánt alázatosan borult oda ura lábaihoz.

- Felelj, - hangzott ismét ugyanaz a könyörtelen hang. - Mi legyen a büntetésed? Hát soha többé nem bízhatom benned?

- Őseim sirjára esküszöm, uram, nem vettem észre semmit.

- Ez nem felelet. Kötelességet mulasztottál, ezt pedig, tudod, hogy soha meg nem bocsátom. De mivel máskor mindig hű voltál, nem leszek nagyon szigorú s büntetésül azt szabom rád, hogy haza küldelek. Nyergelj és menj haza Williams urhoz, akinek meg fogod mondani, hogy nem bizonyultál alkalmasnak, azért haza küldtelek. Mindaddig vele maradsz, míg újabb rendelkezést nem hallasz tőlem. De csak annyit mondok, hogy ha ebből valamit is elmulasztasz, harmadnapra kiterítenek. Értettél?

Laohwan ismét némán bókkolt.

- Akkor mehetsz.

Mikor elment, nem állhattam meg, hogy ezt ne kérdezzem Nikolától:

- De nem veszélyes-e az, ha ellenségünké teszünk olyan embert, aki életünket jóformán kezében tartja?

- Barátom, egy hindu közmondás azt tartja, hogy a megbizhatatlan szolga olyan mint a törött lakat. Attól pedig, hogy Laohwan nekünk bármiben is árthatna, egy percig se tartson; Laohwanal eleget voltam együtt arra, hogy ismerjem s tudom, hogy inkább az „ezer kardvágás” halálával halna meg, semhogy engem eláruljon. De amíg itt beszélünk, látszólag nem is méltánylom, amit ön tett. Barátom, én teljesen tisztában vagyok azzal, hogy életemet önnek köszönhetem s csak annyit mondok, hogy ha valaha úgy fordulna a dolog, hogy hálámat bebizonyíthassam, nem fogom elmulasztani.

- Szerencse volt, hogy ébren voltam.

- Igaz, de egyszersmind sajtóságos is, mert a tegnapi nap sok fáradalmi után ugyancsak lett volna oka, hogy mélyen aludjék. Én például úgy aludtam, mint a bunda. De hadd lássam csak! Jóságos ég! Ember, ugy-e mondtam, hogy nem jól van! Mutassa a pulzusát?

Megtapintotta, aztán ijedten nézett szemem közé. Majd sietve vette elő az orvosságos ládát, valamit itatott velem, aztán ágyba parancsolt s én csakugyan rövid öt perc múlva súlyos, álomtalan álomba merültem.

Mikor felébredtem, hat óra lehetett s világos reggel volt már. Sokkal jobban éreztem magamat, mint előtte való este, de azért egyáltalán nem voltam jól. Hogy azonban mi bajom lehetett, arról, nem volt sejtelmem.

Hét órakor valami reggeli félét szolgáltak fel, félnyolckor pedig már lovon ültünk.

Szegény Laohwan nem volt sehol. Bizonyos, hogy az éjjel történekből valami már kiszivárgott a nép közé, mert amerre mentünk, a borzalommal határos tisztelet környezett s én a látottak után magam sem tartottam többé túlzásnak azt a hirnevet, ami Nikolát körülvette.

Mentünk tehát ismét, de délben most is megállapodtunk s alapos pihenőnk egészen négy óráig tartott. Mikor újra utnak indulva, mentünk egy darabot, még haladtunk s derék kis lovaink felkocogtak egy hegyre, abban a pillanatban örvendetes meglepetés ért bennünket: amint lenéztünk, Peking óriási városa ott terült el lábunk előtt.

Milyen szertelen nagynak látszott!

Míntha falai egyenesen a végtelenbe huzódtak volna. Egy óriási torony, az ismeretes kínai stílusban építve, sötéten meredt előttünk s tele volt lövőrésekkel az ágyuk számára. Igazán félelmes volt látni. Hanem amint közelebb értünk, láttuk, hogy a rések és az ágyutorkok csak festve voltak, mint ahogy általában nagyon sok volt a szemfényvesztés a városban mindenfelé.

Bejutva az igénytelen ütött-kopott kis városkapun, egy vezető segítségével végre eligazodtunk s megtudtuk, hogy a ház, amelybe utasítottak, a városnak egyik alantasabb részében feküdt.

Mire odaértünk, már egészen besötétedett s az ajtó csak többszörös kopogtatásra nyílt meg.

Rendkívül elhizott, természetes kínai ember jelent meg a küszöbön.

- Mit kívántok? - kérdezte Nikolától.

- Azt, amit csupán a béke adhat meg, - felelt Nikola.

E szóra a kínai mélyen meghajolt előtte.

- Régen vártuk kegyelmességedet. Ha méltóztatik megtisztelni a házat a belépéssel, minden ami benne van, parancsára áll.

Ezzel megindultunk és ott állapodtunk meg egy hátsó szobában. Nikola rendelkezett, hogy hívják a fő mafoo-t; ennek aztán átadta az üzenetet és kiküldte a szobából.

Mikor egyedül maradtunk, Nikola így szólt hozzám:

- Ismétlem, hogy én most valami rendkívüli tudású és szentéletű ember vagyok s szükséges, hogy ezt egész környezetünk tudomásul vegye. Én a belső szobában fogok tartózkodni, ön pedig ebben és ügyelni fog, hogy engem senki ne lásson. Juttassa ügyesen értésükre, hogy én minden időmet tanulmányaimnak és az ájtatosságnak szentelem. Este aztán kiosonok s beszerzem a szükséges információkat a további munkára. A pénztár önnél lesz és a szükségesekről ön gondoskodik.

Vacsora után csakhamar lefeküdtünk, de én másnap reggel ijedten vettem észre, hogy az előbbi rosszullét visszatért, még pedig fokozott mértékben. Bőröm száraz volt és repedezett mindenütt, fejem pedig örületesen fájt.

Észrevettem, hogy Nikola fokozódó aggodalommal vizsgál, noha egy szóval sem panaszkodtam.

Reggeli sétám után alig tudtam haza vánszorogni s mikor ebéd után ledőltem egy kicsit az ágyra, rövid idő múlva elvesztettem az eszméletemet.

VII. *Nehéz napok.*

Mikor ismét magamhoz tértem, láttam, hogy fényes nappal van; a ragyogó sugarak egészen elárasztották a szobát, künn pedig madarak csicseregtek az ágak közt. De amint felültem az ágyban, sehogysem birtam eligazodni, hogy hol vagyok, az-e a való, amit most látok s az elmúlt dolog volt-e az álom, vagy megfordítva?

Aztán meg az ágy is!

Hiszen az a fekvőhely, amelyen utoljára nyugodni tértem, először is a padlón volt megvetve és csupa kínai anyagból állott. Ez meg, amelyben most ébredtem fel, valódi, jó angol ágy volt, - ruganyos derékalj, hófehér lepedő és vánkoshéjak, meleg takaró.

A falakat szép képek borították, a padlón szőnyeg.

Furcsa! Mikor lefeküdtem, ez még mind nem volt itt. Egy-két percig tűnődtem, de sokkal gyengébb voltam, semhogy sokáig vizsgálódhattam volna, biz én szépen visszafeküdtem s el is aludtam olyan mélyen, hogy mire felébredtem, láttam, hogy este van.

Csakhamar azt is észrevettem, hogy az ablakmélyedésben valaki ül és olvas. Nő volt! Meglehetős egykedvűséggel néztem rá, mert azt gondoltam, hogy ez is egy része lehet annak az álomnak, amelyből valószínűleg csakhamar fel fogok ébredni, hogy a valóságban ismét ott legyek Nikolával a kínai kocsmában.

De ezt a gondolatot hirtelen eloszlatta valami. Az ablakban ülő hölgy ugyanis nemsokára felemelkedett, könyvét letette és egyenesen odajött az ágyhoz.

És én e pillanatban a legváratlanabb dologról győződtem meg; arról, hogy a fiatal hölgy nem volt más, mint Medwin kisasszony; ugyanaz a leány, akit Tientsinben megmentettem.

Megérintette karomat puha kezével, hogy lássa, lázas vagyok-e, azután orvosságot adott innom. Én kiittam az utolsó cseppig minden ellenkezés nélkül, azután rátekintettem.

- Ne hagyjon el, Medwin kisasszony, - szólaltam meg, jóformán még most is azt képzelve, hogy szavamra talán az egész jelenség köddé foszlik szét.

- Nem fogom elhagyni, - szólalt meg erre, - hanem annak igazán nagyon örülök, hogy megismer.

- Mi történt és hol vagyok?

- Ön nagyon beteg volt, de most már sokkal jobban van; a hely pedig, ahol van, sógorom háza Pekingben.

Most még kevésbbé értettem.

- Az ön sógora házában? De hogy kerültem ide? Mióta vagyok itt? És hol van Nikola?

- Holnap lesz tizenkettedik napja annak, hogy ide hozták önt és mivel gondos ápolásra volt szüksége, barátja, doktor Nikola úgy intézkedett, hogy itt helyezték el! Hogy ő jelenleg hol van, azt nem tudnám megmondani, mert azóta csak egyszer láttuk. Azt hiszem, hogy a vidéken van valahol, de hogy mikor jön vissza, azt bizony nem is sejtjük. Most azonban eleget beszélünk, kísértse meg, nem tudna-e ismét elaludni?

Még mindig sokkal gyengébb voltam, semhogy ellenkezni tudtam volna s elaludtam biz én harmadizben is.

Másnap aztán sokkal erősebb voltam; felülhettem, erősebb táplálékot is vehettem magamhoz, de ami a legtöbbet ért, hosszasabban szabad volt beszélnem szép ápolónőmmel.

Ez, azt hiszem, többet segített rajtam minden másnál és egy félóra múlva mintha kicseréltek volna, sokkalta erősebbnek éreztem magamat. Szegény leány most is nagyon busult atyja után s a Tientsinben lefolyt dolgokra való legkisebb célzás elég volt, hogy szeme könybe lábadjon. Beszélgetés közben azt is megtudtam, hogy az angol konzul nagyon erélyesen lépett fel a hittérítő üldözőivel szemben; a tömeg felbujtóit szigorúan megbüntették, a gyilkos pedig halállal lakolt.

Azt is meghallottam részletesen, hogyan jutott el sógora házába.

Másnap reggel még jobban megerősödöttnék éreztem magamat, Medwin kisasszony pedig, mikor behozta az erős húslevest, ezt mondta:

- Azt hiszem, Bruce úr, hogy ma délután fel is kelhetne egy kicsit, hiszen oly jól halad.

- Nagyon örülnék neki, - feleltem. - Mindent meg kell tennem, hogy egészségemet mihamarább visszanyerjem. Igazán szerencsétlen egy dolog volt, hogy meg kellett betegednem és tudom, hogy Nikola már ugyancsak türelmetlenkedik.

Amint ezeket mondtam, ápolónőm arca hirtelen elborult s akkor vettem csak észre, milyen ostobaságokat beszéltem.

- Attól félek, hogy nagyon hálátlannak fog tartani - szólaltam meg ismét, - de higgye el, egészen más szempontból néztem a dolgot. Sokkal mélyebb hálát érzek ön iránt, semhogy ki tudnám fejezni. Azért beszéltem szerencsétlen fordulatról, mert éppen vállalkozásunk legfontosabb percében történt a dolog, úgy, hogy Nikolát késleltetnem kellett. De ha így beszéltem is, ugy-e azért nem gondolja, hogy nem méltánylom jóságát?

Mialatt ezeket mondtam, lassan hatalmamba kerítettem a kezét.

Elpirult s szemét mélyen lesütötte.

- Nagyon örültünk, hogy házukba fogadhattuk önt; higgye el, nővérem és sógorom is nagyon mellette voltak, mikor hallották, mennyit köszönhetek önnek. De nézze, Bruce úr, szeretnék önnek valamit mondani. Éppen most említette azt a vállalkozást, amelyről már Tientsinben is mondta, hogy úgy lehet, talán az életébe fog kerülni. Hát igazán meg *kell* annak lenni? Igazán kockára kell vetnie az életét?

- Fájdalom, úgy van. Szavamat adtam. Ha tudná, milyen nehezemre esik ez a válasz, nem kísérténé meg, hogy eltántoritson.

- De lássa, olyan helytelen dolognak tetszik az, hogy ön így elvesztesse az életét.

- Voltaképp sohasem tettem egyebet, csak vesztegettem az életemet. Medwin kisasszony, ön nem tudja, milyen léha ember vagyok én. Ugyan mit gondolna rólam, ha elmondanám, hogy erre a veszedelmes dologra is éppen azért kellett vállalkoznom, mivel különben már betevő falatom sem lett volna, legnagyobbbórszt a magam könnyelműsége folytán.

- Nem hiszem, hogy igazságos önmaga iránt és azt sem, hogy egészen olyan szerencsétlen, mint aminőnek vallja magát.

Mialatt ezt mondta, megnyílt az ajtó s egy harmincöt-harminchat évesnek látszó, szép délceg férfi lépett be, akiben könnyen fel lehetett ismernem a hittérítőt. Házigazdám volt.

Örömét fejezte ki, hogy jobban vagyok, mikor pedig köszönetet mondtam azért, hogy házukba fogadtak, nyájasan háritotta el a köszönetet, azt mondva, csak természetes, hogy mi angolok, akik oly szórványosan vagyunk Kinában, segítsük egymást.

Hogy, hogy nem, amint az angol és a Kina szokat kiejtette, önkéntelenül arra gondoltam, mit gondolhatnak ezek itt kínai álöltözetemről, de amint fejemet végigsimogattam, észrevettem, hogy paróka nélkül vagyok, s a tükörbe pillantva az tünt szemembe, hogy a sárgásbarna kínai szín le volt mosva arcomról.

Csakhamar megtudtam, hogy mikor Nikola ide hozott, már teljesen angol ruhába voltam öltözve, valamint ő maga is.

Benfleet úr, a házigazdám még csak annyit mondott lekötelezően, hogy ha az öltözködésben segítségemre lehet, rendelkezem velem, ha délután fel akarnék kelni.

Amint magunkra maradtunk, én ismét fel akartam venni a beszélgetés fonalát, de Medwin kisasszony félbeszakított és bájosan parancsoló hangon mondta:

- Most nem szabad magát többé beszéddel fárasztani. Egy félóráig olvasni fogok önnek, azután pihenjen egy kicsit ebédig, akkor elkészítem a holmiját és felkelhet.

Azzal elővett egy könyvet s leülve egy karosszékbe, olvasni kezdett. Hangja tiszta volt, lágy és csengő; eleinte, amíg figyelemmel kísértem a rövid elbeszélést, azt is méltányoltam, hogy szépen olvasott fel, de mi tagadás benne, maga az olvasmány távolról sem kötötte le figyelmemet annyira, mint az olvasó.

Gyönyörködve néztem kissé lehajtott, szép fejét; a finom kis kéz fehérségét, amint a könyvet tartotta; karcsu alakját és a szép kis lábak arányos alakját, a gyönyörű faragású bokát, mely láthatóvá vált a ruha szegélye alatt, amint a leány jobban hátradőlt a széken.

Ugy látszik, észrevehette, vagy talán csak ösztönszerűleg megsejtett valamit, mert egyszerre csak bekapta lábcskáját a ruha alá és habár folytatta az olvasást, nekem úgy tetszett, mintha itt-ott egy kicsit belezavarodott volna, mint akinek gondolatai másutt járnak.

Nemsokára aztán betette a könyvet és azt mondta, hogy most mennie kell, mert nővérének akar segíteni.

- Nagyon köszönöm, hogy olyan jó volt és olvasott nekem. Igazán nagyon élveztem ezt a félórát.

Nem tudom, hitte-e, amit mondok vagy sem, elég az hozzá, hogy egy kicsit elmosolyodott olyan formán, mintha azt gondolta volna, hogy szavaimnak más értelme is lehet.

Mikor magamra maradtam, elgondolkoztam sok mindenféléről, de valamennyi gondolat mind oda vezetett; hogy Medwin Gladys kisasszonynál imádásra méltóbb leány nincs a föld kerekességén. Tudtam, hogy lábbadozásom ideje csupa boldogság lesz s ne ítéljen el senki, ha feltetem magamban, hogy ki is veszem a részemet ebből a boldogságból, amennyire csak lehet.

Persze, amint Nikola megjelenik, mindennek vége!

Mikor felöltöztem és Benfleet úr karjára támaszkodva kijutottam a terraszra, először is azt kerestem szememmel, hogy Gladys ott van-e.

Nem volt ott.

Csak nagysokára jelent meg s mikor kijött is, egész figyelmét egy parányi kis kínai ölenek szentelte, olyan kedveskedéssel halmozva el azt a nyomorult állatot, hogy én azt éreztem, - noha egészben véve magam is nagy állatkedvelő vagyok, - hogy össze tudnám tiporni azt a férget.

A leány egyszerre váratlanul feltekintett és amint észrevette, hogy nézem, hirtelen letette a kutyát és néhány nagy sietséggel elmondott mentegetődző szó után ott hagyott bennünket.

Én még ott ültem, mintha a villám sujtott volna.

Csak nem bántottam meg talán? Igaz, olvastam sokszor, hogy ha a nők észreveszik, hogy valaki iránt, az illetőnek valami szerencsétlensége idején nagyon is kegyesek voltak, akkor aztán egyszerre szinte hidegségbe csapnak át, amint az illető ismét az, aki előbb volt.

De persze, bizonyosan nem tudtam, csak azt az egyet éreztem, hogy fülig szerelmes vagyok és hogy ez a dolog úgy tört ki rajtam, mint ahogy a himlő szokott, amely mennél későbbi korban jön, annál hevesebben lép fel. Hogy Benfleet úr észrevette-e, milyen más ember lettem abban a pillanatban, ahogy Medwin kisasszony eltávozott, azt nem tudom, és ha nem vette volna észre, nem lett volna az az éleseszű ember, akinek Pekingben tartották.

Bizony elég kedvetlen hangulatban mentem én vissza a házba, vagy egy óra múlva. De itt aztán váratlanul még egy másik dolog is meggyőzött arról, hogy a női lélek milyen ellentmondásokkal van tele. Amint bementem, ismét egyszerre minden megváltozott. Aggódtak, hogy nem hültem-e meg újra; kikeresték a legkényelmesebb karszéket; aztán zsámolyt hoztak és minden kedvességben Gladys járt elől. Nem tudtam, megint csak nem tudtam, mire véljem a dolgot, de mivelhogy az új fordulat nagyon kellemes volt, csakhamar kiengesztelődtem s a délutáni rossz hangulat teljesen kiment az eszemből.

Másnap is minden ugyanilyen jól folytatódott s mivel az ebéd, melyet ma már az asztalnál ülve költöttem el, nem látszott kifárasztani, azt határoztuk, hogy délután sétát teszünk egészen a „nagy fal”-ig, ami egy negyed mértföldnyire lehetett. Csakugyan ebéd után rögtön el is indultunk. A város szűk utcái zsufolva voltak járókelőkkel és gyaloghintókkal; apró lovak, tevék nagy teacsomagokkal megrakodva haladtak; - közben pedig a legundokabb koldusok tolongtak körülöttünk. Ha csak kérésükkel lettek volna terhünkre, még hagyján, de léptenyomon olyan alávaló durvaságokat kiabáltak utánunk, ami mindenkinek arcába kergette volna a vért s mindezt olyan arckifejezéssel kísérték, hogy nekem viszkedett a tenyerem, hogy felpofozzam az undok csöcseléket.

Mindehhez hozzá járult még a söpretlen, szennyes kínai város fülledt levegője és az a tudat, hogy amint itt haladunk, ahány kínai csak ránknéz, az mind gyűlöl és megvet bennünket s végre hozzájárult még a por, amely szélcsendes napokon féllábnyi magasban fedi a talajt, szélben pedig, ami itt nagyon gyakori, sötét felleg gyanánt kavarodik fel, hogy egészen elborítsa az embert szennyel.

Igazán sajnálni kezdtem, hogy Medwin kisasszony idejött a kedvemért, de végre mégis csak elértük a nagy falat. Onnan aztán, az igaz, hogy ritka látvány tárult elénk. Leültünk a fal mentén s láthattuk az óriási Chi-en-Men-t vagyis a nagy kaput; észak felé pedig a tatár városon tekintettünk végig. Alattunk egy kis templom volt s körülötte emberek, hintók, lovak tömege tolongott.

A város házainak majdnem mindegyike rothadó, megbarnult füvel volt fedve s a repedésekből bokrok, apró fák nőttek ki. Távolabb a „tiltott város” látszott, vagyis a torony, név szerint a harangtorony és dobolótorony; végre ezek mögött, legmesszebbre a Llamaserai, vagyis a titokzatos lámák, kínai papok kolostora. Ez volt az, természetesen, ami minden másnál jobban felkeltette kíváncsiságomat s éreztem, hogy alig tudom szememet levenni róla.

Nemsokára aztán a hazamenetelről kellett gondolkoznunk. Én azonban nem akartam elindulni addig, míg valamit el nem mondtam.

Igy kezdtem tehát:

- Azt hiszem, hogy mivel most már felépültem ismét, nemsokára el kell öntől válnom. Nikola nem késhetik sokáig.

Egy percre hallgatott, aztán csendesen így szólt:

- Ne vegye rossz néven, Bruce ur, ha megmondom, hogy nekem nem valami nagyon tetszik az ön barátja. Ugy félek tőle.

- Fél? De miért, - kérdeztem, - nem akarva elárulni, hogy hiszen Nikola jóformán kivétel nélkül mindenkire ezt a hatást tette.

- Nem tudom, miért. Azt hiszem, a szeme okozza. Olyan szeme van, mint a kigyónak, olyan hideg, fényes és erős nézésű. Mintha az ember lelkén nézne vele keresztül.

- De ugy-e önhöz azért szives volt?

- Azt nem feledem egy percre sem; de azért arról sem tehet az ember, ha rokonszenvesnek talál valakit, vagy pedig az ellenkezőnek.

Ekkor egy kicsit közelebb húzódtam hozzá, ott a falon ülve.

- Remélem, hogy én nem keltettem önben ilyen nagy ellenszenvet, - kérdeztem halkán.

Ezalatt csendesen tépegetni kezdte a moha szálait a fal rései közt.

- Nem, nem hiszem, hogy úgy lenne, - felelt aztán lágy hangon.

- Nagyon örülök ennek; úgy szeretném, ha jó véleménnyel lenne felőlem.

- Hogyne volnék, - felelte. - Csak gondolja meg, milyen sokkal tartozom önnek. Oh, az a borzasztó éjszaka. Sohasem fogom elfeledni egyetlen részletét sem.

Észrevettem, hogy védekezni akar és másra szeretné terelni a beszédet.

De nem hagytam.

- Medwin kisasszony; minden ember életében megjelenik előbb, vagy utóbb az a nő, aki az egész világ lesz az ő számára. Gladys, nem találja ki, mit akarok mondani?

Nem felelt.

- Azt akarom mondani, hogy az én életemben is megjelent immár az a nő; az egyetlen nő, aki minden lehet az én számomra. Szívesen hallja, amit mondok?

- Hogy tudjam megmondani, ha nem ismerem azt a leányt, - kísértett meg egy végső gyenge ellentállást.

- Ha ismeri-e?! Gladys, hát ki volna az más, mint ön. Tudom, hogy nincs jogom önnek ezt mondani helyzetemnél fogva, de Isten a tanum, hogy nem tudnám elhallgatni. Ön drágább nekem az egész világnál. Mondja, tudna-e szeretni egy kicsit?

Nem birt szólni, de halálsápadt lett és megremegett.

- Mit felel nekem, Gladys?

- Mit tudnék felelni?

- Mondja, hogy szeret!

- Szeretem, - felelt, de oly halkán, hogy bizony, ha csak egy kicsit is távolabb vagyok, meg nem hallhattam volna.

De így meghallottam és elfeledve az egész világot körülöttünk, megcsókoltam ott, egész Peking városának szemeláttára.

Boldog voltam; határtalan, földöntúli módon boldog.

És mégis, néhány perc múlva már egész komolyságában állott elém az a kérdés, hogy voltaképp mi jogon is mondtam én el ezt egy leánynak, akit minden valószínűség szerint soha nem vehetek nőül? Ha elmegyek, azért nem, mert talán soha többé vissza nem térek; ha pedig elbocsátatásomat kérem Nikolától és azt megkapom, akkor viszont azért nem vehetem Gladyst nőül, mert nem tudnám eltartani.

Az egyedüli helyes út talán mégis az lesz, gondoltam, ha beváltom Nikolának adott szavamat és elmegyek, mindent a sorsra bízva s remélve, hogy visszatérhetek ahhoz, akit szeretek.

Most azonban csakugyan gondolnunk kellett már a hazamenetelre, mert naplemente után egyáltalán nem akartam egy hölgyet Peking utcáin végigvezetni, jól tudva, hogy az ilyenkor ott uralkodó világ még rosszabb, még undorítóbb, mint a nappali.

Igy aztán utnak indultunk és tíz perc múlva ott voltunk ismét Benfleeték házában. Ez idő alatt az a határozat érlelődött meg bennem, hogy legjobb lesz, ha becsületesen, nyíltan mindent elmondok Benfleet urnak, hozzátéve azt is, hogy mivel én ilyen nagyon kockázatos vállalatba fogok, amíg távol leszek, Gladys ne legyen lekötve; legyen teljesen szabad. Csak ha hazatérek s még igényt tarthatok a kezére, akkor legyen köztünk igazi kapocs. Nem is akartam tovább várni s amint a vacsora véget ért, arra kértem Benfleet urat, hogy jöjjön velem át a dolgozószobába, mert beszélni szeretnék vele négy szemközt.

Teljesítette kérésemet, de észre kellett vennem, hogy arcára felhő vonult.

Amint a másik szobában leültünk, éreztem, hogy izgatottabb vagyok, mint valaha s percek kellettek hozzá, míg el tudtam kezdeni.

- Benfleet ur, tudom, hogy ön igen, igen keveset tud rólam, de igazán szeretném, ha valamivel többet tudna, még pedig egy fontos oknál fogva. Meg fogja érteni, mi ez az ok, ha elmondom, hogy ma délután megkértem sógornőjének kezét.

- Meg kell vallanom, körülbelül sejtettem, hogy ezt akarja mondani.

- Remélem, nem találja helytelennek a dolgot.

- Megmondjam, amit gondolok?

- Természetesen. Őszinte választ kérek.

- Akkor, attól félek, ki kell mondanom, hogy igenis helytelennek találom.

- Akkor bizonyára nagy okai is vannak.

- Nem tagadom, az ok olyan, amelyet talán az idő és a bővebb ismeretség megszüntetnének. De először is lássuk, milyen színben áll ön voltaképp előttünk. Hét héttel ezelőtt még egyikünknek sem volt sejtelve róla, hogy van-e ön a világon, vagy nem. De minthogy beteg volt, házukba fogadtuk. Azt hiszem, arra nézve egyetért velem, hogy egy angol ember, aki kínai álöltözetben jár-kelel s hogy miért, azt nem hajlandó megmondani; továbbá egy olyan ember társaságában látható, akitől jóformán mindenki retteg; nos, ugy-e az ilyen ember nem éppen az, akit valaki a legnagyobb lelkesedéssel fogadjon el egy őszintén szeretett testvér és sógornő kérőjéül? De én nem vagyok rövidlátó ember és tudom, hogy néha az olyan férfiúért, aki viharos ifjúságot élt át, egy jó feleség többet tehet, mint maga a canterbury-i érsek és az egész anglikán egyház összevéve. Ha ön azt hiszi, hogy Gladys érdemes arra, hogy dolgozzék, fáradjon érte és várjon reá, - akkor meg is fogja ezt tenni és mivel azok után, amiket hallottam öntől, ön tetszik nekem, azért, ami hatalmában áll, azt meg is fogom tenni arra nézve, hogy ön a célt elérhesse. Ha azonban ön nem hajlandó dolgozni érte és várni reá, akkor a mostani beszélgetés után ön rögtön távozik tőlünk s akkor valószínűleg örökre el is válnak az utaink. Ha ön szereti Gladyst, akkor igyekezni fog őt ily módon megnyerni. Addig is azonban azt hiszem, tanácsos volna, ha ön holnap reggel elhagyná a házat.

- Magam is azt akartam javasolni.

- Ön bizonyára érti, miért mondom ezt.

- Tökéletesen.

- Nagyon helyes. Akkor tehát így állunk: én, mint sógornóm gyámja, nem ellenzem elvben az önök eljegyzését, de azért a házassághoz addig nem adom beleegyezésemet, amíg önt jobban meg nem ismertem. Ha ön abban a helyzetben lesz, hogy egy nőt illendően eltartson és ha minden titkolódzás nélkül jelenhetik meg nálunk, akkor majd tovább is beszélünk a dologról. Addig azonban teljesen elejtjük a tárgyat. Ha szegény apósom élne, tudom, az is így gondolkoznék.

- Ön nagyon méltányosan járt el velem szemben s én köszönettel tartozom érte.

- Örülök, hogy nézeteimmel egyetért. Most pedig egy szót az önök terveiről. Nem tudok felőlük semmit, de nagyon szeretném, ha ön megnyugtathatna arra nézve, hogy nincs oka miattuk szégyenkezni.

- Semmi sincs az egész dologban olyan, ami miatt magamnak szemrehányást tehetnék. Az egész voltaképp tudományos kutatás és én nekem nagy összeg pénz lesz a jutalmam azért, hogy életemet kockáztatom. Ez jóformán minden, amit elmondhatok.

- Titoktartást ígért?

- A legszigorubbat.

- Akkor nem vallatom tovább. Most pedig talán visszamehetnének a hölgyekhez.

Amint a szomszéd szobába értünk, az én édes szerelmem aggodalmas arccal pillantott reám. Én mosolyogtam, hogy megnyugtassam; nemsokára aztán a jószívű nővér felkelt, azt mondva, hogy valamit mutatnia kell a férjének s így magunkra maradtunk.

Mikor elmondtam neki beszélgetésünket, mindent helyeselt; s csak ennyit tett hozzá:

- Oh, de mennyire szeretném tudni, mi az voltaképp, amire vállalkozott.

- Attól félek, hogy ezt még magának sem mondhatom meg, édes. Igéretem köt. Biznia kell bennem, Gladys, anélkül is.

- Nem mintha nem biznám önben, - felelt csaknem zokogó hangon, - de arra gondolok, micsoda veszélyeknek megy elébe s milyen hosszú idő fog eltelni, mire ismét meglátom. És doktor Nikolától most már maga miatt is félek.

- Nem; amíg barátságban vagyok veled, soha, egy percig se féljen tőle, Gladys.

- És holnap reggel igazán elmegy?

- El édes; mert úgy kell lennie. Mivel most már több van köztünk a barátságnál, mivel azonban jegyeseknek forma szerint még sem szabad magunkat tartanunk, jobb lesz, ha megyek. Különben is azt hiszem, hogy Nikola már nagyon vár. Most pedig, míg el nem felejttem, arra kérem, adja ide azt a gyűrűt, amelyet Tientsinben adtam.

Kisietett s néhány perc múlva a gyűrűvel tért vissza.

Elvettem tőle, aztán kezét fölemelve kezemben, ujjára huztam a gyűrűt s megcsókoltam Gladyst, aki menyasszonyom volt Isten előtt, ha az emberek előtt nem is.

E percben Benfleetné lépett a szobába, nemsokára gyors, szilárd, de könnyü léptek nesze hangzott fel az előcsarnokban. Ijesztően ismeretes volt ez a lépés előttem és csakugyan nem is csalódtam, mert néhány perc múlva doktor Nikola állott előttem.

VIII. *Prendergast küldetése.*

Ha azt mondanám, hogy Nikola megjelenése megdöbbsentett, nagyon halvány képet adnék érzelmeim felől. Éreztem ismét, most, mikor vagy két-három heti szünet után viszontláttam őt, hogy én is osztozom abban az érzésben, amelyet Nikola mindenkiben kivétel nélkül felkeltett.

Hogy honnan nyerte ezt a hatalmat mindenki fölött, nem tudom, de amint beszélni kezdett az emberrel, mindenki azt érezte, hogy itt vagy egyenes, igaz választ kell adni, vagy semmilyen. Azt is önkéntelenül érezte az ember, hogy Nikolának joga van leghasznosabb szolgálatainkhoz s hogy azt minden körülmények közt rendelkezésére is fogjuk bocsátani.

Az egyik sajátos vonása volt ennek az embernek, hogy ha kérdezett valamit, ugyyszólván előre tudta, mi lesz a válasz. Én legalább mindig úgy éreztem, mintha nem is volna szükséges felelnem.

Most, amint belépett, először Gladyszhoz sietett, kezét fogott vele, aztán pedig hozzám fordult:

- Nos, kedves barátom, ön igazán meglep azzal, hogy ilyen jó színben van. Azt hittem egy csontvázat fogok találni, pedig, ime, azt mondhatnám, hogy erősebb, mint amikor utoljára láttam. Mit gondol, mennyi idő múlva tudna velem tartani.

- Készen vagyok, mehetünk, amikor ön akarja.

- Igazán? Ez nagyon derék; mert bizony a dolog kezd sürgőssé válni. Gondolja tehát, hogy akár ma is jöhetne; rögtön, néhány perc múlva? Nagyon jól van! Most pedig, ha megengedik, szeretnék négy szemközt beszélni néhány pillanatig Benfleet urral.

Kimentek s mi mind a ketten egyedül maradtunk.

A bucsut nem irom le; az ilyen pillanatok sokkal szentebbek, semhogy másoknak beszéljünk róluk.

Nemsokára (sőt nagyon is hamar), Nikola is megjelent ismét s azzal elhagytuk a házat. Ugy tetszett, mikor az utcaajtó becsukódott mögöttünk, mintha az életnek minden örömétől egyszerre elszakadtam volna. De úgy látszik, Nikola megsejtett valamit abból, ami lelkemben végbement, mert amint vagy öt percig szótlánul haladtam mellette, hirtelen hozzám fordult és bizalmasan mondta:

- Vigasztalódjék, Bruce! Hamarabb itthon leszünk ismét, mintsem gondolná s akkor ön egyszerre vagyonos ember lesz. Medwin kisasszony olyan leány, akire érdemes várni s ha megengedi, szerencsekívánataimat fejezem ki önnek.

- De hát hogyan tudja ezt is - kérdeztem meglepetve.

- Hát nem beszéltem épp az imént Benfleet urral?

- De ő csak nem mondott el semmit?

- Sőt éppen e miatt óhajtottam vele beszélni. Barátok vagyunk, mi több, én az életemmel tartozom önnek, csak természetes tehát, ha igyekszem az utját egyengetni. S hogy őszinte legyek, nagyon örülök, hogy így történt, mert így, mint vőlegény, sokkal óvatosabb lesz majd. Semmi sem fogható a szerelemhez (noha én a magam személyét illetőleg nem hiszek benne), ha arról van szó, hogy az embereket óvatossá tegye valami. De most siessünk!

- És hova megyünk?

- Egy angol ismerősömhöz, ahol majd átöltözünk.

- Ez tehát valószínűleg utolsó utunk európai ruhában?

- Legalább is néhány hónapig, igen.

A ház, ahol megálltunk, egy mellékutcában feküdt; kicsi volt benne minden, az előcsarnok is, a szoba is, ahova bevezettek, hogy ott házigazdánkat bevárjuk. Angol ember volt, de állása megkövetelte tőle, hogy gyakran meglátogassa az ország belső részeit is. Legényember volt s csakhamar rájöttem, hogy társaság dolgában ugyancsak nem válogatós s azt hiszem, Pekingben nem örvendhetett valami jó hírnévnek. Fogalmam sem volt róla, hogy Nikola miért választotta éppen ezt a házat. Hogy gazdánk félt Nikolától, az nagyon szembetűnő volt, noha ezt túlzott fesztelenség és zajos vidámság fitogtatásával igyekezett leplezni.

Amint meglátott, kifejezte azt a nézetét, hogy nem vagyok valami ragyogó színben, s azután kacagva tett célzásokat arra, hogy bizonyosan a korhely élet járt ilyen következményekkel.

- A sárgaláz vert le a lábamról, - feleltem.

- Vagy úgy? Hát a pekingi levegő ártott meg. Ez az átkozott ország, az igaz, hogy ki is forgat a valójából mindenkit.

Mialatt beszélünk, Nikola ott ült egy nádfonatu karosszékekben és két fehér kezének finom karcsu ujjait hegyeikkel egymásnak támasztva nézett gazdánkra; majd megszólalt lassan, szinte unottan, mintha azt akarta volna, hogy az, akihez szól, minden egyes szavát jól mérlegelhesse.

- Ön tehát, Edgehill ur, az én ismételt figyelmeztetésem ellenére is tudatta kínai barátaival, hogy látogatója van?

E szóra Edgehill megtántorodott, mintha valami erős ütés érte volna; arca lángvörös lett, utána pedig halotthalvány. A fal felé kapott, hogy megtámaszkodjék, mialatt Nikola ismét megszólalt:

- Az ön két kínai barátja úgy látszik, nagy értéket tulajdoníthatott ennek a tudósításnak, ha kész volt érte olyan nagy árat adni.

Edgehill megkísérelte a választ, de hiába. Egész eddigi hányavetisége eltűnt és csak egy nyomorult, reszkető ember állt előttünk, aki le nem bírta venni szemét arról a nyugodt, hideg arcáról.

Ekkor azonban Nikola egész magatartása hirtelen megváltozott.

Szikrázó szemekkel ugrott oda a remegő ember mellé:

- Te kutya, - kiáltott rá és hangja vágott mint a kés; - te nyomorult kutya! Áruló Judás akartál hát lenni? Mennyire nem ismersz még mindig! Most ide hallgass! Ma este levelet fogsz írni, amelyet én mondok tollba; azt elküldjük kínai barátaidhoz. Hat órakor lovat nyergelsz és Tientsinbe mész. Ott Williams urat keresd fel s megmondod neki, hogy egy hónapig fogoly gyanánt ott maradsz a házában; ha pedig ezalatt merészelsz valakivel is közlekedni: elvágatom a torkodat. Hogy mersz csak gondolni is arra, hogy túljárj az én eszemen? Adj hálát térden állva a gondviselőnek, hogy azonnal meg nem öltelek ezért az örütségért. Emlékszel még Hanotatra? Ugy-e? Akkor hát vigyázz, hogy úgy ne járj, mint az. Ő is azt hitte, hogy kiájtshat engem, míg aztán inkább főbe nem lőtte magát, mintsem hogy ellenem küzdjön. Most menj és készülj az utra. Ha holnapután reggeli idején nem vagy Williamsnél, akkor az ebédet már nem eszed meg itt a földön.

A földig lesujtott ember egy szót sem szólt, csak ment, mint a megvert eb.

Amint az ajtó becsukódott mögötte, elképedve kiáltottam fel:

- Szent Isten; hát azt megint honnan tudta, hogy ez árulkodott.

Felelet helyett Nikola lehajolt és a padlóról két kínai szivarkahüvelyt emelt fel. Azután keresztül ment a szobán s egy lefüggönyözött kis falmélyedésből egy üres pálinkás üveget vett ki, majd három kis poharat, melyek rövid idővel azelőtt használva lehettek.

Ezekre egyenként mind rámutatott, aztán pedig visszament a karosszékbe és leült.

- Hallgasson ide. Edgehill, ha egyedül van, sohasem iszik pálinkát, csakis akkor, ha látogatója van. Mielőtt ma elmentem önért, voltam olyan elővigyázó, hogy benéztem a függöny mögé. Az üveg akkor még háromnegyed részben tele volt. Afelől is bizonyos vagyok, hogy akkor még nem hevert itt egyetlen szivarkahüvely sem. Arra szintén emlékszem, hogy mikor kimentem innen, két ember ólálkodott a ház körül. Elmenve mellettük, felemeltem egy szivarkahüvelyt, mikor nem vették észre. Egyikük éppen egy pillanattal azelőtt dobta el. Az tett gyanakodóvá, hogy olyan nagyon néztek engem. A felvett hüvely itt van; hasonlitsa össze emezekkel itt. Ugy-e hogy egyformák? Mióta most idejöttünk, Edgehill egész viselkedése is elmondott nekem mindent. Természetesen, az egész csak amolyan vaktában való kitalálás volt bizony, de hát hiszen miért tanultam volna olvasni az emberi arcokból, ha ilyenkor sem tudnám hasznát venni?

- De mit gondol, mit beszélhetett nekik ez az ember. És kik lehettek a kínaiak?

- Sokat nem mondhatott nekik, mert hiszen nem is volt sok mondani valója, de hogy kik lehettek az illetők, azt igazán nem is sejtem. Egyszerűen csak bizalmatlan vagyok irántuk elvből.

- De miért küldi most ezt az embert Williamshoz?

- Hogy eltegyem az utból, amíg jókora előnyt nem nyerünk; másodszer pedig, hogy leckét adjak neki. Lehet, hogy utóbb még szükségem lesz rá, de addig is ez a kis fenyték semmi-esetre sem fog neki ártani. Most pedig beszéljünk másról, de huzza székét közelebb, mert csak halkán akarom elolvasni Prendergast levelét, melyet Tientsinből irt.

Ezzel elővett egy levelet és olvasni kezdett halk, de mégis jól érthető hangon.

„Tisztelt uram! Tudatom önnel, hogy a múlt csütörtökön táviratot kaptam Williams urtól, hogy menjek azonnal hozzá, mert az ön részéről valami fontos mondani valója van. Alig hogy az ön táviratát megkaptam, Eastover ur lépett be hozzám, mondva, hogy ugyanoly értelmű sürgönyt kapott öntől. Tudva, hogy nincs veszteni való idő, két óra mulva már a *Monaghan* hajó fedélzetén voltunk.

Tientsinbe érve egyenesen Williams ur házába siettünk s ott tudtuk meg, milyen feladat várakozik reánk.

Nem tagadom, a dolog eleinte megijesztett, mert amit ön kívánt, nem volt kisebb dolog, minthogy hatalmunkba kerítsünk és elvigyünk egy olyan embert, akit először is jóformán mindenki ismer s aki másodszer ugyszólván soha, egy percre sincs egyedül, mert mindig egész sereg kísérelő van körülötte. A hankowi főpap épen azok egyike, akiket legnehezebb kilopni környezetéből. Én azonnal érintkezésbe léptem Chung-Yein-nel s az ő közvetítése révén tudtam meg, hogy a főpap, aki mint ön tudja, lemondott a főtemplomban viselt méltóságáról, nagy utra készül.

Ennek tudomásul vétele után a főpap utitervének jöttem nyomára, s mikor ennek minden pontja birtokomban volt már, magáról a főpapnak hatalmunkba kerítéséről kezdtem gondolkodni. Szem előtt tartottam az ön utasítását, hogy tudniillik lehetőleg botrány nélkül történjék a dolog olyan formán, mintha a főpap saját akaratából követett

volna bennünket. De erre módot találni azért volt nehéz, mert a főpap egyike a leggyanakvóbb embereknek.

Valahogy rávettem Chung-Yeint, hogy álljon szolgálatába a főpapnak, kedveltesse meg magát vele s nyerje meg bizalmát. Ez sikerült is neki, mert a főpap az utra még meg is toldotta szolgálói számát, hogy legyen elég ember minden parancsa teljesítésére.

Néhány nap múlva az új kíséző nagy szolgálatkészsége már feltűnt az öreg főpapnak s mivel ez az ember tudta legjobban ellesni kívánságait, mindig maga mellett tartotta s nemsokára titkárának nevezte ki.

Chung-Yein ekkor beszélgetés közben elmondta a végtelenül kapzsi öreg embernek, hogy kevés kockázatással nagy kincsekre tehetne most szert. Helyel-közzel fel is olvasott neki néhány levelet, melyeket állítólag unokatestvére írt neki.

Mintegy nyolc nap múlva megérkezett az utazó társaság a csatorna torkolatához. Ezalatt Eastover és én szintén elhagytuk volt Tientsint, hogy emezekkel kellő időben találkozhassunk. Amint mindnyájan el voltak szállásolva a város legjobb fogadójában, Chung-Yein egyenesen hozzánk sietett. Minden irányban gondosan előkészítette a talajt; gondolva még arra is, hogy már a partraszállás előtt elterjedjen a kísézők és szolgák körében az a hír, hogy amint megérkeznek, a főpap azonnal egyedül akar valahova elmenni; senki se terhelje jelenlétével. Nekünk tehát csak az volt a feladatunk, hogy találkozzunk velük s hogy valami módon Tsan-Chu-ból Chi-Kau-Ho-ba el tudjuk vinni; az egész ut nem volt több negyven s néhány mértföldnél; mert ott azután már készen várt a hajó.

Chung-Yein pedig ezt a történetet gondolta ki: Elmondta a főpapnak nagy keserőséggel, hogy neki egy híres rabló unokatestvére van. Ez már óriási kincseket gyűjtött össze; de mivel egy idő óta gyanús jelek kezdtek mutatkozni, mintha a törvény keze előbb-utóbb utolérné, azért a rabló szeretne most jó pénzért, jutalomért olyan baráttra szert tenni, aki mellette álljon pártfogásával, ha a dolog rossz fordulatot találna venni.

A pénzsomjas öreg mindenre ráállt. Az én egyik emberem vállalkozott a dologra, hogy személyesíteni fogja a rablót.

A part mentén készen álltak a lovak, a kikötőben pedig a hajó kormányosa utasítva volt, hogy abban a pillanatban, amint az utasok a födélzetre érnek, szedje fel a horgonyt és induljon.

Este nyolc óra volt, mikor a főpap megérkezett. Az állítólagos rabló azonnal bevezette egy hátsó szobába. Ott a főpap legelőször is kenetteljesen feddeni kezdte a rablót, hogy miképpen adhatta magát ilyen gonosz életre; felszólította, hogy javuljon meg és így tovább. De amikor behozták négy zsákban a kincseket, a főpap szeme olyan kapzsisággal csillant meg, hogy bizony nem látszott jobbnak bármelyik rablónál. Elmondták, hogy az egyik zsákban angol aranyak vannak, a másokban aranylemezek, aztán drágakövek stb.

Csakugyan, volt is ott elég kincs, amelyet jórészt kölcsönkértek arra az egy estére. Mikor azonban a főpap odahajolt a kincsek fölé, Chung-Yein hirtelen előugrott: ráhuzott egy zsákot a főpap fejére, mire egy másik chloroformba mártott szivacsot tartott az orra alá.

Az altató kitűnően működött, a főpap néhány pillanat múlva teljesen elvesztette az eszméletét, mire csendesen lefektették a földre. Nemsokára pedig odakötötték egy karszékbe és óvatosan elvitték a hajóra.

Chung-Yein visszament a főpap kíséretéhez, jelentve nekik, hogy uruk ott, ahova mennie kellett, hirt kapott, melynek következtében rögtön utnak indult Tientsin felé a csatornán.

A kikötő, ahol a főpapra várakozó hajó állott, egyike a legszegényebb helyeknek. Nem is igen jár oda más hajó, mint néhány halászbárka. Senki se törődött velünk, mikor a főpapot a hajóra vittük. Mire ön ezt a levelet megkapja, addigra a hankowi főpap valahol a tengeri rablók közt lesz az Along-öbölben. Mivel ott senki sem tartozik az ő hitvallásához, nem fognak neki szolgálni, pénze pedig nem lesz, így egyhamar nem juthat partra. Azt is megmondtam a hajó kormányosának, hogy ha vigyáz rá, hogy ez az ember előbb partra ne kerüljön, mint augusztus 21-én, vagyis hat hónap múlva s ha ekkor aztán partra szállítja és átadja Dugenne Mihálynak, aki akkor Formosában lesz, 100 angol fontot kap az utasért váltságdíj gyanánt. Azt hiszem, ez az intézkedés megfelel az ön kívánságának. Chung-Yein-nek 2000 dollár jutalmat adtam s ő most amilyen gyorsan csak teheti, siet Hong-Kongba. Azt hiszem, Singaporeba igyekszik, ahol mindaddig tartózkodni fog, míg a vihar elvonul. Cimét feljegyeztem, hogy ha szolgálataira esetleg utóbb is szükségünk lenne. Az esetre, ha ön velem, vagy Eastover urral találkozni óhajtana, jelzem, hogy még két hétig itt maradunk. Azután Eastover átmegy Japánba, én pedig visszatérek Hong-Kongba, ahol a régi cimem mindig található leszek.

Remélve, hogy e veszedelmes ügyben való eljárásunkkal kinyertük az ön megalégedését, vagyok mély tisztelettel

alázatos szolgája
Prendergast Vilmos.

- És most - szólt Nikola, a becses okmányt gondosan zsebre téve - az ut szabad és én máától fogva a hankowi főpap vagyok. Mialatt ön beteg volt, én már minden értesülést megszereztem s merem állítani, hogy eléggé biztos vagyok afelől, amit tennem kell. Holnap reggel bemelegyünk a Llamaseraiba, ahol aztán ugyancsak össze kell szednünk az eszünket. Ruházatunkban is szükség lesz valami változásra, kivált az enyémben. A főpap öreg ember s nekem lehetőleg hasonlítanom kell hozzá.

- Nehéz lesz azt a szerepet sokáig játszani. Gondolja, hogy képes lesz rá?

Rám nézett sajtósággal mosolygásával.

- Az én életemben is volt idő, - kezdte - amikor nem voltam biztos erőm és képességem felől; azóta azonban megtanítottam saját magamat arra a hitre, hogy ha egy ember eltökéli magát valamire, akkor nincs a világon dolog, amire képes ne volna. Higyje meg - ennek a hitnek birtokában minden képességünk megnövekszik. Ne féljen, képes leszek rá.

- Nem félek - feleltem őszintén - sőt mondhatom, hogy határtalan hitem van önben.

- Annak nagyon örülök - felelt Nikola - mert erre a hitére szüksége is lesz. Most menjünk aludni. Öt órakor öltözködnünk kell; hat órakor pedig utána nézek, hogy Edgehill indul-e Tientsinbe.

Nemsokára mélyen aludtam.

Reggel lódobogásra ébredtem fel s amint Nikola szobámba lépett, ennyit mondott különös arckifejezéssel:

- Edgehill már elment. Azt hiszem, jó idő telik bele, míg ismét megpróbálja, nem játszhatná-e ki doktor Nikolát.

Vége az első kötetnek.

Második kötet

I. *A Llamaserai.*

Átmentünk Nikola szobájába, ahol az áruhák már ki voltak terítve.

Mialatt leült és figyelmesen nézett reám, ezt mondta:

- Végiggondoltam a dolgot; ruházatunknak minden részletében különböznie kell az előbbeni-től. Én most a hankowi főpap vagyok, ön pedig titkárom. Ruhája itt van s arra kérem, öltözködjék fel oly gyorsan amint csak tud.

Nem vesztegettem az időt.

Felkaptam a ruhacsomót s szobámba siettem vele. Egy negyedóra múlva már nem voltam többé angol ember. De minden darab szemügyre vételénél jól láttam, hogy azok teljesen más jellegűek, mint előbbi kínai öltönyeim voltak.

Mostani ruhám drága, nehéz selyemből készült és káprázatos gazdagságban tele volt himezve; vállamat rendkívül finom szövetű szürke köpeny takarta; hajfonatom nagyon hosszú volt és vastag; szandálom és kalapom szintén divatos és finom.

Mikor teljesen készen voltam, leültem és várakoztam Nikolára.

Nemsokára megnyílt az ajtó s egy magas, szikár kínai lépett be; lehetett vagy ötven éves; - állát rosszul ápolt szakáll tarlója verte ki; s amint az öreg ember felém közeledett, egy másik is feltűnt az ajtó nyílásában. Ez valamivel alacsonyabb volt az elsőnél és egészen meggörnyedt a kortól.

De, gondoltam magamban, most már nem hagyom magamat kinevettetni; kitalálom én, melyik a kettő közül Nikola s azzal egyenesen oda léptem az elsőhöz, aki olyan magas volt, mint Nikola és így szóltam hozzá kínai nyelven.

- Nem váratott magára sokáig.

- Esztelenség lett volna késlekedni, - felelt emez s azzal megindult az udvar felé. Ott lenn már egész csoport apró ló várt reánk; továbbá hat vagy nyolc lovas ember s tizenkét gyalogos.

- Egy szóra; - szóltam ismét ahhoz, akivel az imént beszéltem; - micsoda szerepet fogok én játszani ebben a menetben?

- Nincs valami tévedés a dologban? - fordult amaz hozzám; - kinek tart ön engem?

- A gazdámnak, - feleltem.

- Akkor téved, mert ha Nikolával akar beszélni, ahhoz menjen ott, aki éppen most száll fel a lóra.

Alig hittem szememnek. Az, akire emez célzott, alacsony, sovány aggastyán volt, csaknem kétrét hajolva. Arcát ezer ránc barázdálta; szeme beesett, bágyadt nézésű volt.

Elképedtem.

Ezt az embert nem fogják felismerni. Odaléptem hozzá s ezt sugtam halkán:

- Ha ön csakugyan Nikola, noha alig tudom elhinni; akkor kérem, adjon utasítást, hol lovagoljak a menetben.

- Hát nem ismert fel? Annak igazán örülök, mert így akartam kipróbálni, jól sikerült-e az átalakulás. Az öné kitűnő: szívből gratulálok hozzá. Ön természetesen a titkárom, tehát hozzám közel kell lovagolnia. Majd utközben több utasítást is adok. És most induljunk.

- De hát ki az a másik ember?

- Az egyik emberem, akiért elküldtem Tientsinbe, mialatt ön beteg volt s mivel nem minden fáradság és erőfeszítés nélkül szereztem meg a hűségét, most már azután teljesen megbizhatik benne. Csak éppen a Llamaserai-ig kísér bennünket; ott úgy fog szerepelni, mint kíséretem feje és onnan egyenesen visszatér. Most üljön fel és induljunk.

Az óriási Llama templom volt tehát utunk célja, az, amely egyike a legtitokzatosabb és az európaiakra nézve legkevésbé hozzáférhető helyeknek Kinában. Udvarai, kapui messze terjednek a valódi, központi főépülettől; s amint az első két kapun keresztül haladtunk, nagy meglepetéssel tapasztaltam, hogy mindeddig semmi nehézségbe sem ütköztünk.

De a harmadik kapu elé érve, egyszerre megkezdődtek az akadályok. A kapu ugyan nyitva volt előbb, de éppen az orrunk előtt csapták be s attól kezdve nagy, mélységes, félelmet gerjesztő csend uralkodott a nagy udvaron. Szolgáink hasztalanul verték öklükkel a kaput, az nem nyílt meg.

Végre, egy kétségbeesett erejű kopogtatásra mégis mozdult valaki odabenn. Egy kis rácsos ablak nyílt ki s azon egy bőrig borotvált fej bukkant elő, azt kérdezve, mit akarunk. Nem tudom, megelégedett-e a válasszal vagy sem, de mivel Nikola látta, hogy a kapu mégsem nyílik meg, odalovagolt a rácsos ablakhoz s valamit sugott az embernek.

A hatás bámulatos volt. A kapu abban a pillanatban megnyílt. Egy ember sietett ki az udvarra, hogy Nikolát lesegítse, aki nehézkesen, öregesen le is szállt a lóról s intett nekem, hogy szálljak le én is. Ekkor Nikola parancsára kifizettem az embereket, akik mindjárt visszamentek a városba, Nikola pedig így szólt a lova mellett álló emberhez:

- Ez itt titkárom. Nélkülözhetetlenül szükségem van reá s azért az a kérésem, hadd jöhessen be velem.

A szerzetes bólintott s mi beléptünk.

Hosszu lépcsősoron felhaladva nagy, tágas udvarba értünk, melyet apró kőből épített vagy kőbe vágott fülkék sora vett körül.

Az udvar közepén óriási Buddha bálvány állott fából faragva s gazdagon diszítve. A hetven láb magas alak mindkét kezében egy-egy óriási lotosvirágot tartott, fején pedig arany korona volt, melynek minden mélyedésében egy-egy kisebb, de tökéletesen hű hasonmása volt az óriási bálványalaknak. A cellaszerű apró szobák sora fölött csarnokok, folyosók huzódtak, melyekbe az udvarról lehetett feljutni lépcsőkön; ezek fölött ismét tetők tetők felett és tornyok tornyok hegyében emelkedtek. Ebből az udvarból egy másikba vezettek bennünket egy kapun át, melyet két remek bronz oroszlán őrzött. Majd több csarnokon, templomon áthaladva, melyek mind gazdagon voltak diszítve kínai himzésekkel, arannyal, elefántcsonttal, zománcmunkával, végre egy másik kapu elé értünk, ahol vezetőnk azt mondta, hogy várjunk, míg ő elmegy a főpapért.

Bevezetett a templomba, azután ott hagyott és mi vagy husz percig egyedül voltunk. A hely végtelenül különös, titokzatos és félelmet keltő volt. A szél, mely minden oldalról behatolhatott az ablakon át, kísértetiesen lengette a selyemfüggönyöket. A levegő nehéz volt a *joss fáklyák* kábitó tömjén illatától s a nagy csendben egyszerre csak messziről, igen messziről mintha egy megütött érclap vagy *gong* hullámozó hangja szólalt volna meg rezegve.

Nem mondhatom el, micsoda érzés fogott el ott, azon a titokzatos helyen, amint arra gondoltam, hogy minden pillanatban életünkkel játszunk és hogy ha bármi baj ér is, mindent saját hibánknak lehet csak tulajdonítanunk.

Mintegy husz perc mulva szandálos lábak halk kopogása hallatszott s ekkor három férfi jelent meg az ajtóban: két ifju egy reszketős öreg embert vezetett. Mind a hárman a buddhista papok silány ruhába voltak öltözve; a feje pedig mindháromnak bőrig volt borotválva. Az öreg ember arcán azonnal észrevettem, hogy nem tiszta mongol faj s hogy ereiben tibeti vér is lehet.

Mikor az öreget odavezették hozzánk, az ifju szerzetesek megfordultak és elhagyták a templomot. Csak most, amint az öreg ember egészen közel volt már hozzánk, láttuk, hogy csaknem egészen vak.

Reszkető karját kinyujtva, különös remegő, vékony hangon, mely inkább női hanghoz hasonlított, így szólalt meg:

- Arra kérlek, mondjátok meg, kik vagytok és mi okból kéritek vendéglátásunkat.

- Én a hankowi templom papja vagyok, - felelt Nikola komolyan. - És amiért itt vagyok, annak okát jobban tudják azok, akik hívtak.

- Ha ugy van, amint mondd, hogyan foglak megismerni?

- Nem tudja a hold többé, hogy vannak apró csillagok is?

- Igen, de a hajnal valamennyit egyenlővé teszi, - felelt az öreg ember. - De ha te az vagy csakugyan, akit már vagy három hete várunk, más módon is tudod mutatni, hogy csakugyan az vagy-e, akinek magadat mondd.

Nikola szónélkül kivonta belső zsebéből a titokzatos kis fekete vesszőt és odanyujtotta az öreg embernek. Amint ez megérintette a vesszőt, egész magatartása tökéletesen megváltozott.

Térdre borult és áhíatosan csókolta meg Nikola ruhájának a szegélyét.

- Most már tudom, hogy az én uram, aki idejött: az élet és halál urainak egyike. Ha az én uram kegyeskedik szolgáját követni, elvezetem szállására.

Ezzel megindult előttünk s mi követtük. Utközben folyton bámultam az épület hatalmas szilárdságát, mert három láb vastagságu falai bizony a legkeményebb ostromot is bátran kiállhaták volna. A folyosó mentén két oldalt mindenütt apró szobák, vagy cellák voltak; a folyosó végén újra lépcső elé értünk, melyek az épület legfelső emeletére vezettek. A felső folyosón is végig haladva egy kis előszobába értünk, amely sötétszinü selymekkel volt teleaggatva; ebből egy ajtón át egy másik szobába értünk, amely kétszerakkora lehetett, mint emez. Ezt három keskeny ablak világította meg s ezek egyikéből, amint azt később észrevettem, szép kilátás nyílt Peking városára.

A főpap alázatos hangon ajánlott fel mindent, amit a ház nyujthat, aztán földig hajolva távozott.

Amint egyedül maradtunk, Nikola kiegyenesedett és ruganyos léptekkel járkált fel s alá, örömét fejezve ki afelett, hogy minden ilyen jól megy. A nap hátralévő részét azzal töltöttük, hogy bejártuk az épületet, lassan, elmélyedten haladva, valahányszor csak egy-egy szerzetes volt a közelben. A bálványok előtt hódolattal hajoltunk meg, az oltároknál letérdeltünk, szóval hitbuzgó lámák mintaképei gyanánt viselkedtünk. Öt óra tájban pedig részt vettünk a közös esti szertartásban, melyet a nagy csarnokban tartottak és én itt láttam a szerzeteseket először mind együtt.

Merem állítani, hogy visszataszítóbb és rosszabb külsejű csöcseléket még nem láttam életemben. Volt köztük mindenféle kora és rangu, de olyan arc nem volt egyetlen egy sem, amely ne arról beszélt volna, hogy gazdája nyakig van elmerülve az állatias szokásokba, érzékiségbe,

bünbe. Kétlem, hogy elvetemültségre, aljasságra nézve egész Ázsiában párját lehetne találni ennek a gyülekezetnek.

A szertartás nem tartott félóránál tovább s akkor ismét visszamentünk szobáinkba, de mivel Nikolát a főpap magával hívta, én egyedül maradtam.

Mit tehettem volna egyebet, járkálni kezdtem fel és alá, folyosóról-folyosóra, udvarról-udvarra jutva. Ez volt a szerzeteseknél az étkezés ideje, de többen már elvégezték volt és csoportokba verődve járkáltak, dohányoztak az udvaron. Hogy az én jelenlétem felől hogyan gondolkoztak, azt nem tudom, de egy-két elkapott megjegyzésből úgy vettem ki, mintha nem valami nagy jóakarattal néztek volna reám.

Az udvar hátsó végében kut állott s a körül szerzetesek ültek vagy tizenketten.

Egyik közülök, aki - úgy vettem észre - elbeszélő lehetett, valami mesével tartotta őket.

A mese tele volt szellemekkel, ördögökkel, istenekkel, ősökkel. Mikor bevégezte, tapsolni kezdtem s aztán, hogy bizalmasabb lábon álljak velük, én kezdtem el nekik mesélni. Szerencsére, ezt mindnyájan igen jól fogadták s nagy érdeklődéssel lesték a szót, de lehetetlen volt észre nem vennem, hogy sikerem az előbbi elbeszélőnek sehogysen volt inyére. Mióta csak odacsatlakoztam hozzájuk, ez az ember jóformán szünetlen rám nézett és feltűnt nekem, hogy amint történetemben tovább és tovább haladtam, érdeklődése folyton növekedett.

Ekkor egyszerre, mint a villám, úgy villant keresztül agyamon az a gondolat, hogy én ezt az embert már láttam valahol. Mikor aztán az is eszembe jutott, milyen körülmények között, kivert a jéghideg verejték; hangom remegni kezdett a felindulástól és azon gondolkozva, mi volna most a leghelyesebb eljárás, elvesztettem elbeszélésem fonalát.

Láttam, hogy hallgatóim meglepetve tekintenek rám és hogy vetélytársam arcán kárörvendő mosoly jelent meg. Erre rögtön összeszedtem magamat és folytatni kezdtem az elbeszélést, de fájdalom, már késő volt, a gyanu már fel volt keltve s az emberek sejteni kezdték, hogy valami nincs itt egészen rendjén.

Mennyire kívántam most már, bár csak sohasem csatlakoztam volna hozzájuk. De a bánkódás semmit sem használt s az egyedüli, amit tehettem, az volt, hogy siettem Nikolához.

Egyedül volt.

- Már régen várok önre, - kezdte kissé élesen. - Hol járt ez idő alatt?

- Járkáltam az udvaron s egyszersmind észrevettem valamit, ami éppen nem örvendetes.

- Mi volt az? - kérdezte, mialatt szeme úgy tüzelt, mint a kigyóé.

- E házban egy olyan ember van, kivel én már találkoztam, még pedig éppen nem kellemes körülmények között.

- És megismerte önt?

- Szeretném remélni, hogy nem, de attól félek, hogy igen.

- Hol látta azelőtt és mi volt az a „nem nagyon kellemes körülmény?”

- Cantonban történt - feleltem - és ez a fickó betört házamba. De én még idejében megfogtam, mire ő küzdés közben késével kézcsuklómba szúrt. Ennek a jele még ma is látható a karomon. Nézze! A gazembert halálra is ítélték volna, ha a hatóságnak, ahova az ügy került, nem lett volna reám valami haragja.

Nikola figyelmesen nézte a fehér vonalat.

- Ez komoly dolog, - szólalt meg aztán. - Nagyon óvatosnak kell lennie, máskülönben az az ember mindent el fog mondani a főpapnak és akkor végünk van. A jövőben pedig, amíg itt leszünk, járjon mindig úgy, hogy a köntös bő ujjai befedjék a csuklóját. Amennyire lehet, óvakodjék, hogy senki se jusson a közelébe.

- Nem fogom elfelejteni, - feleltem. Éppen e pillanatban hangzott fel ismét a nagy érclemeznek zengő szava, hogy a lefekvés előtti imára összehívjanak bennünket. Mindketten lesiettünk a főcsarnokba, ahol Nikola, rangját megillető módon, a főpap mellé ült. Én a nyugati fal mellett álltam egy csapat aljas külsejű, gonosz arckifejezésű embertől körülvéve. Eleinte nem is hederitettem rájuk, de mikor még egy másik is csatlakozott a csoporthoz és egyenesen oda furakodott mellém, akkor az én gyanum is felébredt.

S ez a gyanu csakhamar meg is erősödött. Amint feltekintettem, láttam, hogy a közvetlen mellettem álló ember ugyanaz, aki az udvaron olyan sajátságosan nézett rám. De rajta magán nyoma sem látszott annak, hogy felismert. Az egész szertartás alatt nagyon ájtatos volt, nem nézett se jobbra, se balra, hanem mikor a szertartásnak vége volt és oszlani kezdtek, akkor egyszerre eldobta az álarcot. Még jobban odafurakodott mellém s éppen amikor én is megfordultam, hogy elhagyjam a templomot, olyan erővel taszított meg, hogy leestem. Amint karomat kinyújtottam, hogy felemelkedjem, a fickó megragadta csuklómat, kutató tekintettel futott rajta végig s megtalálva rajta a régi seb helyét, diadalmas kiáltásba tört ki; de azután hirtelen ott hagyott s mintha semmi sem történt volna, ment a többiek után.

Én egy percig azt sem tudtam, hogyan keljek fel a padlóról, a zavar és a bekövetkező dolgoktól való félelem annyira megrémített.

De aztán a gondolat, hogy éppen e veszély elhárítása végett tennünk kell valamit, mégis csak talpra segített.

Nikola éppen jött kifelé, de hogy gyorsabban elbucsuzzék a főpaptól, megadtam azt a jelet, amelynek megállapodásunk szerint az volt az értelme, hogy veszély van és gyors intézkedés szükséges.

Erre hirtelen jó éjt kívánt a főpapnak és sietett utánam.

Szobánkba érve lángoló szemmel kérdezte, hogy mi a baj?

Mikor mindent elmondtam neki, egyideig nem szólt, csak járt föl s alá mint a ketrecbe zárt tigris.

- Ez baj, - szólalt meg aztán végre, - mert ez az ember rögtön a főpaphoz megy, az meg idejön, hogy az ön kiadatását követelje. Amint pedig megtudják, hogy ön idegen, abban a percben már fenik is a kést. Lám pedig holnap milyen jól ment volna minden; és holnap... eh, de mit, az nem segít rajtunk, ami *lett volna*; azon kell gondolkoznunk, ami csakugyan *lesz*. Valami tervet kell kieszelnem. Tudja mit? Legjobb lesz, ha bemegy a szobájába.

Alig mondta ki ezt, mikor a folyosón lépések hangzottak föl. És csakugyan beszaladtam a másik szobába s a függönyt a nyílás elé rántottam; de egy kis hasadás lévén rajta, azon néztem, mi történik odalenn. Láttam, hogy Nikola ezalatt térdre vetette magát és oly tökéletes képét nyújtotta a buzgó főpapnak, hogy mikor a másik főpap két-három szerzetessel és az én ellenségemmel együtt belépett, önkéntelenül is visszahökken a küszöbön arra a látványra, melyet ily hivatlanul zavartak meg.

Nikola nem ijedt meg, nem sietett, hanem jó tíz percig várakoztatta őket; akkor, imáját bevégezve felállt s kemény, de nyugodt hangon kérdezte:

- Mit jelentsen ez? Hogy merészelnek ilyen közsorsu emberek nyugalmban háborítani? Elveletek!

Ezzel intett a szerzeteseknek, akik azonnal kotródtak is, noha egy kicsit kedvetlenül.

- És most, atyám, - fordult Nikola a főpaphoz, aki a legnagyobb meglepetéssel nézte a történeteket: - mondd el, mit kívánsz tőlem.

- Kérlek uram, ne fordulj haraggal szegény szolgálád ellen. Bizonyosan tévedés van a dologban, amely csakhamar ki fog derülni. Azért jöttem ide hozzád, mert egy fiatal szerzetes társunk az állítja, hogy akit te, uram, titkárodnak mondasz, nem is kínai; nem a mennyei birodalom fia, hanem egy barbár angol, akit ezen a pogány néven neveznek: „Bruce”. Én azonban ezt nem tudom elhinni. Mennyi ideje ismeri az én uram és parancsolom ezt az embert?

- Nagyon méltatlan és sértő dolog, hogy engem ilyen kérdésekkel zaklassatok, - felelt Nikola haragosan. - Még ha ez az ember az volna is, aminek tartod, mi közöd lehetne ahhoz neked vagy embereidnek. De hogy viszálykodás ne támadjon, felelni fogok. Amit a te embered mond, hazugság. Az én titkárom ép oly igazán honfitársad neked, mint akár maga a mennyei birodalom császárszája. Holnap döntenünk fogunk a rágalmazás és a rágalmazott ember dolgában. Ha úgy volna, amint te mondod, akkor holnap reggel a hitetlen kutya, az európai halállal lakol. De ha a te embered állítása nem volt igaz, akkor kitépem a hazug gazember nyelvét. Most imádkozni akarok, azért hagyj magamra.

A főpap mindenbe beleegyezett s alázatos hajlongások közt eltávozott a szobából.

Nikola ekkor hozzám sietett e szókkal:

- Elmentek. De most aztán igyekezzünk kivezető utat találni ebből az utvesztőből.

- Nekem úgy tetszik, hogy az lehetetlen, - feleltem elcsüggedve.

- Semmi sem lehetetlen. Gyűlölöm ezt a szót. Hat egész óránk van arra, hogy valamit kitaláljunk. Azért hát fogjunk hozzá.

II.

Izgalmas éjszaka.

- Két pont van, - kezdte Nikola, - amit szakadatlanul szemünk előtt kell tartanunk, ha életrevaló tervet akarunk kovácsolni. Az egyik az, hogy ön végre is *nem* kínai és a másik az, hogy ha holnap a főpap elé megy, az okvetlenül rájön a csalásra, már pedig akkor csakugyan végünk van. Ha pedig ön szökik, akkor nekem is szöknöm kellene és ezt nem teszem. Nem azért áldoztam annyi pénzt és fáradságot az idejutásért, hogy most aztán félbehagyjam a munkát.

- De mit csináljunk? Ha az lehetetlen, hogy én eléjük álljak s valami merészséggel kivágjam magamat, viszont az is képtelenség, hogy bujkáljak előlük, mert hiszen ezzel csak még jobban megerősíteném a gyanút. Ugy-e azt nem tartja lehetségesnek, hogy azt az embert megvesztegethetnénk s arra bírnánk, hogy vonja vissza a vádat?

- Lehetetlenség, - felelt Nikola meggyőződéssel. - Attól a pillanattól kezdve életünk jóformán ez ember kezében volna.

- Vagy nem kényszeríthetnők arra, hogy innen elmenjen s ezzel azt sejttesse, mintha hamis vádat emelt volna s most a következményektől való félelmében elpárolgott?

- Ez is lehetetlenség. Alkudozni kezdene velünk, ha valami képtelen óhaját nem teljesíthetnők, csak annál inkább is árulónkká válnék. Nem, nem; bizza csak rám a dolgot; valamit majd csak kitalálok.

Szobámba mentem s körülbelül egy félóra hosszáig folyton hallottam, hogy Nikola fel s alá jár; de aztán ez idő leteltével hirtelen megállapodott izgatott sétájában; majd szobám felé indult és belépett hozzám.

- Azt hiszem, már látom a módot, - szólalt meg halkán. - De mikor majd mindent elmondtam, ön az fogja felelni, hogy ez a mód ép oly kétségbeesetten vakmerő, mint amit az imént emlegettünk.

Önnek kell végrehajtani azt, amit mondok; ha rajtaveszt, akkor - nos akkor az ég legyen irgalmas mindkettőnknek. Ön egyszer már megmentette az életemet s most ismét az ön kezében lesz az; azért figyeljen rám s emlékezzék meg mindenről jól, amit mondok, mert ha nem ragaszkodik minden részletet illetőleg pontosan ahhoz, amit most mondok, akkor higgye el, hogy utoljára lát engem élve.

Most mindjárt éjfél lesz; a reggeli szertartásra félhatkor harangoznak, de a reggel már egy órával azelőtt derengeni fog. Akárhogyan is, törik-szakad, de ki kell önt innen juttatnom, mielőtt egy negyedóra eltelnék és ha egyszer künn van innen, még ha lopnia kellene is egy lovat, okvetlenül kerítsen egyet, mert félkettő előtt Pekingben kell lennie. Ha egyszer ott van, könnyen oda juthat Yoo-Laohych házához a Szövetség-utca sarkán, közel a tatár város kapujához.

- Igen, de hogy jutok be magába a városba, - kérdeztem elrémülve. - Ön tudja jól, hogy naplementekor a város kapuit bezárják s ki sem nyitják reggelig. A várost pedig a nagy fal teljesen körülveszi.

- Meg kell másznia a falat, - felelte Nikola egyszerűen.

- De hisz az teljes lehetetlenség!

- Oh, dehogy. Mondok önnek egy helyet, ahol ez egész könnyen fog menni. Tudja-e még azt a helyet, ahol Medwin kisasszonyt feleségül kérte?

- Hogyne, - feleltem önkéntelenül is elmosolyodva. - De *ön* hogy tudja, hol történt az?

- Kedves barátom, hiszen ötven ölnyre sem voltam öntől akkor egész idő alatt. Kérem, ne nézzen azért olyan megütközve reám. Nem kémkedési szándékból tettem. Csak éppen én is úgy vagyok, mint Napoleon. Szeretek elkészülni minden eshetőségre. S mivel egy izben az jutott eszembe, hátha valaha olyan időben óhajtanék bejutni Pekingbe, mikor a kapuk zárva vannak s ezen esetre jó lenne ismernem a falat.

Körüljártam tehát a várost s most már ismerem a fal minden pontját. Nos tehát: két bástya-toronnyal messzebb onnan, ahol önök akkor ültek, a kövek nagyobbak és egyenetlenebbek, mint bárhol a fal mentén. Tudom, hogy néhány csempész éveken keresztül mindig azon a ponton jutott be a városba. Amint bejutott ön, egy őrt fog találni a közelben; annak először is adjon három *tael*-t és mondja meg neki, hogy egy óra múlva vissza fog jönni ugyanazon az uton és ha nem támaszt akadályt, megint ugyanannyit fog kapni. A városban egyenesen Yoo-Laohych-t keresi fel és elmondja neki, milyen bajban vagyunk. Igérhet neki száz fontot, ha beleegyezik abba, hogy önnel jöjjön. Akkor aztán siessenek. Én a déli kapunál fogom várni. Kopogtasson négyszer és köhögjön. Ez lesz a jel s amint ezt hallom, kinyitom a kaput. Amire a kapun belül kell vigyázni, az az én gondom. A kapun kívüli dolog az öné. És most menjünk és nézzük, milyen módon tudnám önt kijuttatni.

Kimentünk a szobából s az előszobán és lépcsőkön is lemenve, a hosszú folyosóra értünk. Itt a szél ismét úgy lengette, suhogtatta a selyemfüggönyöket, hogy úgy tetszett, mintha a szoba kísértetekkel lett volna tele. Nemsokára az udvarra értünk és mindenütt az árnyékban tartózkodva elértük az első kaput.

Szerencsénkre ennek az öre mélyen aludt. Ekkor óvatosan kinyitottuk a kapu nehéz vaspántját s egy kis gyeptérségen áthaladva, a külső kapu felé haladtunk. De mikor már egészen közel voltunk hozzá, hangokat hallottunk valahonnan.

- Erre! - sugta Nikola kezemet megragadva s balfelé tartva a fal közelében. - Nem baj. Tudok más kijáratot is. Láttam tegnap, hogy a fal mellett egy nagy fa áll.

Meglapulva az árnyékban, a fa felé húzódtunk, mely nem volt messze tőlünk.

- Másszék fel a fára olyan magasra, hogy a fal tetejével egy irányban legyen; akkor aztán lépjen a falra s ereszkedjék le. Isten önnel! Járjon jó szerencsével!

Kezet szoritottunk s aztán mint a macska, másztam fel a fára. Amint feljutottam a fal magasságáig, egy nagy ágba kapaszkodtam s azon addig csúsztam előbbre és előbbre, míg lábam a fal tetejét érte.

Nikola ott lent állt és arra vigyázott, hogyan haladok.

A fal tetejéről még egyszer bucsut intettem neki, azután megkapaszkodtam a fal szélébe, lehajoltam amilyen mélyen csak lehetett s akkor aztán levettem magamat.

Itt körülnéztem s mivel a kínai istállók mind nyitottak, csak az alacsony falon kellett magamat átvetnem, hogy egy poni lovat kerítsek. A szerszám ott függött egy szögön; amint a lovat felnyergelve a kapuhoz vittem, láttam, hogy ez belülről könnyen kinyitható. Hamar kitártam tehát és lóra ültem. Az izmos, tüzes kis ló nemhogy bánta volna a dolgot, sőt örült a mozgásnak s olyan kitünően ment, hogy háromnegyed óra múlva Pekingben voltam.

A nagy falhoz érve megkötöttem a lovat egy árnyékos sarokban és keresni kezdtem a helyet, ahol Nikola utasítása szerint bejuthattam. Megtalálni csak könnyű volt, de hasznát venni annál nehezebb, mert a kövek néha nagy területen teljesen simák voltak. Már-már csüggedni kezdtem, de aztán az jutott eszembe, hogy jóformán egy emberélet van a kezemben s ez ismét arra birt, hogy megfeszítsem minden erőmet.

Végre fenn voltam.

Onnan már könnyü volt az ut, mert a fal belső része ugyszólván lépcsőzetes. Amint az utolsó fokról leugrottam, az árnyékból hirtelen egy ember lépett elő. Az ő volt. Mielőtt valamit is szóltam volna, először is a pénzt nyújtottam oda neki. Ily módon előkészítve aztán azt is készségesen elhitte, hogy „jó barát” vagyok és minden akadály nélkül utnak eresztett.

Hogy utamat megrövidítem, Benfleeték háza előtt kellett elhaladnom. Istenem! Milyen érzések viharzottak végig lelkemen ezalatt. Mit nem adtam volna azért, hogy csak egy percre is láthassam azt az édes teremtest, aki most már életem egész reménye volt.

De hát ez lehetetlen volt s én futottam tovább.

A házat csakugyan nem volt nehéz megtalálnom s mikor vagy tíz percnyi kopogás után egy mezitlábos ember kinyitotta az erősen megpántolt nehéz ajtót, sietve kérdeztem, hogy gazdája itthon van-e. De az a csalódás ért, hogy bizony nem volt otthon. Szerencsémre, az embernek mindjárt a belépésnél jó borraalót adtam; ez tette aztán olyan előzékennyé, hogy azt mondta, elvezet oda, ahol gazdáját megtaláljuk, mert azt hiszi odament abba a klubba, ahol a kínaiak *fantan*-t szoktak játszani, ami a nemzeti játékuk. Egy-két utcán áthaladva egy nagy épület előtt állottunk meg s azonnal lementünk. De itt is csalódás várt, mert noha a játékasztalok körül két-három teremben is nagy volt a tömeg, Laohych-t sehol sem találtuk.

Vezetőm azonban nem esett kétségbe s pár percnyi gondolkozás után így szólalt meg:

- Akkor már tudom. Menjünk.

Ezzel megindultunk az opium-házak felé s a harmadikban meg is találtuk, akit kerestünk. Igen ám, csak hogy a szerencsétlen már elszívta volt a maga opium-pipáját és most eszmélet nélkül hevert egy vánkoson.

Most már igazán megijedtem. Mit csináljak? Ha ezt a magával tehetetlen embert elhurcolom is; hogy jut keresztül a falon. Pedig az idő haladt. Csak néhány perc hiányzott két órához; háromra pedig otthon kell lennünk. De mindegy, innen először ki kellett vinnünk. Akkor aztán megkaptuk ketten s kivittük a szabad levegőre. Itt mindent megpróbáltunk, amit csak ismertünk eszköz gyanánt arra nézve, hogyan kell az opiumrészeg emberbe ismét lelket verni.

Vagy husz perc múlva mégis volt már annyira, hogy beszélni kezdett és tévetegen kérdezte tőlem, hogy mit akarok.

Én ezalatt karon fogtam s elvezettem elég messzire ahhoz, hogy a másik ember ne halljon meg semmit s aztán így feleltem:

- Velem kell jönnie a Llamaseraiba, ahol Nikola várja. Száz angol fontot kereshet meg pár óra alatt; majd utközben elmondom hogyan.

A Nikola nevére, no meg a pénz hallatára is csaknem egészen magához tért az én emberem és ha egy kicsit révedezve is, de mégis csak követett. Én egyre gyorsabb és gyorsabb lépésben haladtam s amint emberem eszmélete is egyre jobban tisztult a hűvös levegőn, az ő járása is fürgébbre vált.

A falnál még mindig az a katona állt őrt s amint a megígért második összeget markába nyomtam, megint békén hagyott bennünket. Rémulten vettem észre, hogy a lejutás még nehezebb volt, mint a feljövétel; mert míg előbb legalább láttam félig-meddig, hogy hova kell kapaszkodnom; most lefelé menve csak lábam hegyével lelhettem meg az alkalmas pontokat.

Végre mégis csak leértünk. Most aztán már csak idő kérdése volt a dolog. A lovat megtaláltuk ott, ahol hagytuk s mikor Laohych felült s a ló gyors ügetésben indult meg, én oldala mellett futottam ahogy birtam.

Talán az a gondolat adott erőt, hogy a feladatnak reám eső részét én már betöltöttem s a többi a Nikola dolga; elég az hozzá, hogy a Llamaserai falát elég könnyen elértük.

A lovat ekkor egyszerűen elbocsátottam s az ajtó elé állva kopogtam és köhögtem az utasítás szerint. Nikola azonnal kinyitotta az ajtót. Intett, hogy lépjünk be s erre egy szempillantásnyi késedelem nélkül indultunk a ház felé. Keleten már szürkülni kezdett s a levegőben már érezni lehetett a virradat sajátos, csipős hidegét.

Amikor ezer meg-megrezzenés után végre a szobánkba értünk, Nikola villámgyorsan zárta be az ajtót s először is ezt mondta:

- Bruce; ön most másodszor mentette meg az életemet s én ismét csak azt mondhatom, hogy nem fog hálátlanak találni. Most azonban a dologra. Yoo Laohych: jöjjön.

Ezzel átmentünk egy kis szobába; ott Nikola leültette Laohych-t és elővéve a csodálatos ládát, amelyben jóformán minden volt; abból valami finom, ruganyos anyagot, meg néhány festéket vett ki.

A szobrász és a festő minden ügyességét egyesítve, elkezdett Laohych arcán dolgozni. Állát erősebbé tette, a szegletes homlokot oldalt olyformán toldotta ki, hogy lágyabb vonalú legyen; az orr nyergesebbé vált; megváltozott a szemöldök alakja és iránya is. Szóval, mikor Nikola befejezte a munkát és Laohych felállt, a csoda tökéletes volt. *Én állottam ott.*

Nikolát úgy látszik, mulattatta, hogy én milyen ámulással nézem a csodát; mert a perc izgalmanak ellenére is jókedvűen mondta:

- Csakhogy ez csupán a fele a munkának. Önt is át kell alakítanom, Bruce, jöjjön csak.

Ezzel rajtam kezdett dolgozni és bizony rá nem ismertem magamra, amint a tükörbe pillantottam. Öregebb voltam vagy tíz évvel, betegesebb, elhanyagoltabb. Mikor aztán ruhát cseréltünk Laohych-val és én a magam drága himzett köntöse helyett az ő szegényes ruháját vettem fel, a csalódás még nagyobb volt. Ekkor aztán egy hosszú darab kínai szövetet vett elő, és ebből meg egy-két falécből kötést csinált karomnak, amelyen az áruló sebhely volt; - teljesen bekötözte, mintha törött lett volna, úgy hogy csuklómát senki sem láthatta.

Félóra mulva már hallottuk a kora reggeli szertartásra való jeladást. Tudtuk, hogy nemsokára az udvar tele lesz emberekkel: nemcsak a szerzetesek fognak odaözönlenni, hanem az a száz meg száz mindenféle nyomorék meg koldus is, aki a reggeli harangszóra mindjárt meg szokott jelenni a Llamaserai udvarán. Én tehát lelopóztam az udvarra s a kapu táján ödögtem, mintha éppen most jöttem volna be. A fürge, ruganyos mozdulású Nikola pedig kezdett összeesni, megrokkanni, aztán vette botját s öreges, nehézkes léptekkel indult lefelé titkárjától követve.

Nemsokára mindenki együtt volt a templomban. Megmagyarázhatatlan jelei látszottak annak, hogy valami szokatlan fog történni. Minden arcon feszültség ült; mikor pedig vége volt a hajnali szertartásnak, a tömeg nem oszlott el, mint rendszeren, hanem ott maradt helyben egy szálig.

Akkor a főpap felment egy emelvényre s helyet foglalt az ítélőmesteri székből. Nikola követte s leült melléje. Ekkor két szerzetes eléjük vezette azt az embert, aki a vádat emelte. A fickó bizonyos lehetett diadalában, mert igen fennhéjázóan viselkedett. Először a félig vak öreg főpap szólította meg; azután Nikola vette át a szót:

- Hazug gazember, - kiáltott fel megtört, öreges, de mégis érces hangon. - Te vádolni merted hű szolgámat, akinek igaz voltáról szentül meg vagyok győződve. De bár öreg vagyok, felveszem a küzdelmet s bebizonyítom, hogy állításod ördögi koholmány.

Most parancsára Laohych jelent meg, akit - kivált így a reggeli szürkületben - igazán lehetetlen lett volna tölem megkülönböztetni.

Ekkor felszólították a vádlót, hogy ismétlje, amit előbb állított.

Ez elkezdte, hogy velem Cantonban találkozott először, tudta, hogy én *kueidzu* (idegen, ördög) vagyok és bizonyos, hogy az aki előtte áll, nem kínai.

Amint bevégezte, Nikola méltósággal fordult a főpaphoz:

- Atyám? Most hallottad, amit ez az alávaló ember állit. És ez mer vádolni egy olyan hű és igaz embert, mint az én szolgám, ez meri vádolni, aki, mint maga is bevallja, gyilkolni akart annak idején Cantonban. De jó, vizsgálj meg az ügyet s én ma is ismétlem, hogy ha ez az ember, kit magammal hoztam, nem kínai, hanem európai, akkor magam is azt kívánom, hogy szigoruan bünhődjék érte. Ellenben, ha kiderül, hogy amaz hazudik, aki vádolja, úgy arra kérlek, engedd meg, hadd éreztessem vele azt a hatalmat, amellyel mint tudod, fel vagyok ruházva. Nem félek; ítélj köztünk.

E szókra az öreg ember felemelkedett s botorkálva indult meg az emelvény felé; odaérve intett Laohych-nak, hogy kövesse. Bementek egy szomszédos kis szobába s mi mintegy fél-óráig vártunk reájuk ijesztő csendben. Én az egész idő alatt Nikolát bámultam. Ez az ember maga volt a színészi tökéletesség, amint ott ült, meggörnyedten s állát tenyerébe támasztva s merőn nézve maga elé, minden porcikájában a méltatlanul gyanuba vett, igazságában bizó ember felsőséges alakja volt.

Végre megnyitá a kis szoba ajtaja s a főpap és Laohych léptek be.

- Megvizsgáltam minden jelet, - szólalt meg reszketeg hangon az öreg ember - és állithatom, hogy ez az ember igazi fia a mennyei birodalomnak. Tegyük tehát igazságot.

Erre Nikola emelkedett fel egy fejedelem méltóságával.

- Ide hozzám, te nyomorult, - szólalt meg a vádló felé fordulva.

Amint ez elébe lépett. Nikola egy percig merően nézett reá s én igazán nem emlékszem, hogy szemét valaha ennyire rémitőnek láttam volna. Az ember úgy nézett rá, mint a tengeri nyul, amely az óriás kigyó büvölő hatásu szeme elé kerül. Ekkor Nikola lassan, igen lassan fölebb és fölebb emelte kezét, míg végre egy irányban volt az én ellenségem feje tetejével. Akkor aztán ismét lejjebb és lejjebb eresztette kezét s mialatt ez történt, a fickó feje is hajolni kezdett, alakja meggörnyedt, úgy hogy feje csaknem a földet érte.

- Hatalmamban vagy, - szólalt meg Nikola. - Most nem tudsz mozdulni, amig én nem akarom.

- Nem tudok mozdulni, - szólt az ember szinte önkéntelenül ismételve Nikola szavait.

- Most takarodjál innen. Holnap estig nem tudsz egy hüvelyknyire sem kiegyenesedni. Ez legyen a lecke és jegyezd meg, hogy jövőben mindenki, a legutolsó szolgálta is, aki hozzám tartozik, szent legyen előtted. Eredj.

A nyomorult féreg megalázva, megrémülve indult utnak s a főpap utána küldött egy szerzetest, hogy meggyőződjék, vajjon csakugyan elhagyta-e a Llamaserai-t.

Majd Nikolához fordult az aggastyán e szókkal:

- Mester! Mindennél világosabban látható, hogy az vagy, akinek magadat állítottad. Mi módon lehet szolgálatodra hódoló alattvalód?

- Négyszemközt, - felelt Nikola, mire a főpap mély hajlongások közt vezette át a szomszéd terembe; a gyülekezet pedig ezalatt eloszlott.

Én meg siettem szobámba, ahova észrevétlenül Laohych is utánam lopózott. Ott aztán ismét ruhát cseréltünk; s mikor a megígért pénzt is átadtam neki, elbucsuztam tőle, mire Laohych boldogan hagyta el a helyet, hol néhány óra alatt olyan szép összeg pénzt szerzett.

Egy óránál több telt bele, mire Nikola is visszatért. Mikor belépett, nem tudta már tovább titkolni, milyen boldog a diadalában.

- Mindent tudok, Bruce, - szólalt meg. - Megkaptam a térképeket, az utasítást, a leírásokat: tudom a titkos jelszót s így holnap reggel indulhatunk.

III. *Tibet felé.*

Még alig virradt, mikor Nikola már oda lépett ágyam mellé és sürgetett a felkelésre.

Amint az öltözködéssel készen voltunk és ettük a főtt rizsből álló reggelit, lesiettünk a főudvarra és ott a Buddha szobor tövében elbucszultunk az öreg főpaptól, megköszönve a vendégszeretetet.

Lovaink és a szolgák már készen vártak reánk s így néhány perc múlva indultunk is; a nagy kapu pedig döngve csapódott be mögöttünk.

Első nap nem történt semmi megemlítésre méltó s mikor harminchat mértföldnyi ut után végre megérkeztünk a fogadóba, bizony éreztük, hogy rászolgáltunk a nyugalomra.

Mikor az estebéd után magunkra maradtunk Nikolával, csak akkor kérdezhettem meg tőle, hogy tulajdonképp mennyire van megelégedve az eredménnyel.

- Megvallom, elannyira meg vagyok elégedve, - felelte, - hogy egész nap azon csodálkoztam, hogy sikerülhetett minden ilyen kitünően, hiszen ime még az is szerencsévé vált, ami eleinte ugyancsak fenyegető dolognak látszott.

- De engem az lep meg legjobban, hogy ha a kínaiak még Ausztráliában is keresték önt, mint aki a titkoserejü vességét ellopatta, hogyan lehetséges, hogy még sem jöttek rá, hogy ön ugyanaz.

- Kedves barátom, - felelt Nikola, kezét karomra téve: - talán csak nem képzelem, hogy ilyen dologban, mint ez, a véletlenre bízok csak egy parányi részletet is. Ilyen dologban, ismétlem, amelynek költségei közt az ön tizezer font sterlingje csak egy parányi tétel! Nem, Bruce. A véletlen és Nikola nem igen szoktak együtt dolgozni. Mikor én azt a vesszőt Wetherelltől megszereztem, gondom volt rá, hogy azon az egy-két beavatott emberen kívül senki se tudjon róla. Amint a bot birtokomban volt, azonnal hirdetni kezdtem, hogy kész leszek nagy jutalmat adni érte, ha valaki megkeríti és gondom volt reá, hogy ennek a hirtelensége a kínaiak fülébe is eljusson, akik természetesen szintén vadásztak a botra. Akkor aztán, mikor már eljutott a köztudatba, hogy én milyen nagyon keresem a vesszőt, visszatértem Kinába. Hogy milyen eredménnyel, azt tudja. Engem azonban az lep meg, hogy a titkos társaság nem jött rá, mennyire rá van szedve. Sokáig azonban ez nem maradhat így. Előbb-utóbb rájönnek. Reméljük azonban, hogy akkorra már mi ismét visszatértünk rég a civilizált világba.

Én kivertem a pipámat s ágyamra heveredve Nikolára tekintettem.

- De azt hiszi-e, hogy ez a dolog megéri azt a rengeteg pénzt, időt, fáradságot, amibe ez önnek bele került; nem is szólva arról, hogy életét ugyyszólván óráról-órára kockáztatja?

- Édes barátom, - felelt Nikola; - azért, hogy célomat elérjem, kétszer annyit is szívesen kockáztatnék. Higyje el, ha nem tudnám, hogy a dolog mindezt nagyon is megéri, bizony nem tettem volna azt, amit tettem. Ön nem tudja, mi rejlik az én számomra ebben a kutatásban.

Azzal, amit e réven megtudok, ugyyszólván felforgatom az egész ma létező orvosi tudományt. Az egész világon csak egy igazi orvos lesz: doktor Nikola. Gondolja meg ezt! Ha hirtelen az óhajom: nyerhetek-e ennél nagyobbat? Ha pénzre vágyom, kincs is mérhetetlen mennyiségű rejlik ebben a tervben. Ha jövedelme kívánok lenni embertársaimnak, tehetem-e azt jobban, mint hogyha az élet és halál óriási rejtélyeivel jövök tisztába? Azt látom, hogy ön még nincs egészen tisztában az én természetemmel. De hallgasson ide! Ha szükségessé válnék reám nézve, valami cél kedvéért, amelyet magam elé tűztem, hogy megöljek, mondjuk egy legyet, én kész lennék utána menni annak a légynek Ázsia közepéig és feláldoznék mindent

azért, hogy követhessem; de az az egy bizonyos, hogy megölném azt a legyet. Mennyivel inkább kész vagyok tehát áldozatra olyan valami miatt, ami reám nézve jóformán az életnél is többet jelent.

Amint beszélt s amint én néztem azt az arcot, bizony egy szikra kétségem sem volt arra nézve, hogy megtenné, amit mond.

- Van egy közmondás, - kezdte ismét Nikola, - amely nekem vezérelvem volt mindeddig és remélem, hogy amit még ezután tenni fogok, azt is ennek a bölcs közmondásnak értelmében fogom tenni. Ez a mondás így szól: „Amit érdemes megtenni, azt érdemes *jól* megtenni”. - De az idő halad Bruce; jó lesz, ha kialusszuk magunkat.

Lefeküdtünk tehát, de nekem jó ideig nem jött álom a szememre.

Éltemnek jóformán minden szakasza megjelent szemem előtt és pergett ismét, mint egy panoráma képei. De amihez lelkem minduntalan visszatért, a nagy kínai falnak az a része volt, ahova Gladys vezetett s ahol megkértem.

Mikor az az édes, szelid tünemény megjelent előttem, egyszerre csaknem felláztam a sors ellen, hogy én, akinek olyan édes, szép teremtés a jegyese, én most itt vagyok, egy rongyos, piszkos, kínai korcsmában, kinainak öltözötten; és mi több, utban vagyok a rejtélyes város, Tibet felé, ahol, úgy lehet, életemet veszttem.

Nagynehezen mégis elnyomott az álom s mikor Nikola megint felkeltett, úgy tetszett, mintha egy negyedórát sem aludtam volna. Pedig a nap éppen most kelt fel.

Reggelinket sietve fogyasztottuk el és akkor ismét nyeregbe ültünk.

Mialatt Nikola leszámolt a fogadóssal, nyeregbe szállás előtt, én a ház körül járkáltam s a hosszú folyosó végére érve, amely egy széles verandára vezetett, két embert pillantottam meg. Az egyik, a magasabbik teljesen ismeretlen volt előttem, de amint a másikra néztem, úgy tetszett, mintha ezt az embert már láttam volna valaha.

De hogy hol, arról fogalmam sem volt.

Éppen mig ezen gondolkoztam, egy szolga jött jelenteni, hogy gazdám készen van; indulhatunk.

Erre utnak eredtünk a szokott sorrendben. Nikola elől; utána én, tiszteletteljes távolban; mögöttem a szolgálak. Nemsokára a hegyek közé értünk, ahol már csak ritkán találkozik az ember utassal. Csak itt-ott jött egy tevehajtsár, tevéje szénnel megrakodva tartott Peking felé. E nap estéjén egy hegyi korcsmában szálltunk meg; másnap reggel pedig lefelé indultunk a völgybe s estére harminc mértföldnyi ut volt mögöttünk. Itt azonban a táj már annyira sziklás volt, hogy lovon nem folytathattuk az utat s poni lovainktól megválva néhány törpe, de igen izmos kínai szamarat vásároltunk.

A harmadik nap estéjén egy kis kolostorban szálltunk meg, amely hegytetőn állott. Itt nem is kellett kérnünk a bebocsátást, mert ugyszólván megelőzték a kopogtatásunkat és kitárták a kaput előttünk.

A házban egy zárdafőnök és hat szerzetes lakott; maga a hely pedig egy külső udvarból, egy léghuzamos csarnokból és négy szobából állott. A szobák kicsinyek voltak és kezdetlegesek, silányak minden tekintetben.

Ezt, hogy belülről milyenek, csak akkor vettük szemügyre, mikor a főnök megmutatta, hol lesz a szállásunk.

Hát még maga ez az ember! Nem jártam patyolat tisztaságu emberek közt Kinában, az igaz, hanem ehhez az emberhez fogható a piszok tekintetében még nem láttam.

Nem volt ebben a házban szép semmi. Hanem odaléptem a nyomorult kis szoba ablakához és kitekintettem a tájra, akkor jóformán mindent elfeledtem, mert az egymás mögött hullámzó hegysorok és a mély völgyek látványa a leáldozó nap arany tüztengerében lélegzetfojtó szépségü látványt nyújtott.

A papok mind a *shamanizmust*² hívó szektához tartoztak. De volt is az egész házban valami olyan kísérteties, hogy én bizony nem csupán a hideg léghuzamtól borzongtam. Az elhanyagolt szobák ajtaján, ablakán, minden deszkarepedésén csak úgy süvöltött be a szél és ez úgy hangzott, mintha elkárhozott lelkek jajgattak volna.

A furcsa lámpa, mely szobánk tetejéről függött le, erősen lobogott a széltől, néha majd ki-aludt, néha meg magas lángba csucsosodott ki a fénye, úgy, hogy káprázatos árnyéktánc keletkezett tőle a falon.

Mindehhez hozzájárult még, hogy a sajtószerű leplekbe burkolt szerzetesek ott járkáltak ajtónk előtt s bizony nem tették a környezetet kellemesebbé. Én részemről olyan kedvetlen voltam, mint egész utunk alatt egyszor sem és a honvágy jobban erőt vett rajtam, mint valaha.

Mikor vacsoránkat bevégeztük, pipára gyújtottunk s egy félóráig pihentünk. De én ekkor már alig bírtam a csendet kiállani. Nikola ugyanis nagyon nyomott hangulatban volt már reggel óta; amilyenben ezelőtt sohasem láttam. Azt gondoltam tehát, hogy járkálok egy kicsit. Amint az előcsarnokon áthaladva, az udvarba értem, nemsokára patkók dobogása ütötte meg a fületem. A jövevények ott állapodtak meg a kapu előtt és a következő pillanatban hangos kopogás hallatszott a kapun.

Amint az egyik szerzetes kinyitotta, öt ember jött be; valamennyien számárháton voltak; kettő csak teherhordó kínai volt, három azonban teljesen fel volt fegyverkezve.

Azt gondoltam, hogy nyomott hangulatomat, unalmamat talán eloszlatja, ha végignézem, amint lerakodnak s ezért ott maradtam az udvarban.

A három fegyveres embert egy szerzetes bevezette egy másik vendégszobába, a két szolgál pedig ott maradt a szamarak mellett és kezdte a csomagokat lerakni.

De rövid idő múlva láttam, hogy az egyik vendég visszajön s gyors léptekkel tart a szolgák felé. Mikor azonban már egészen közel volt hozzánk, észrevette, hogy egy idegen ember is van ott, már mint én, és ekkor úgy látszott, hirtelen megváltoztatta szándékát, mert lépteit meglépett; már-már vissza is fordult; de aztán (valószínűleg, hogy meglepetését palástolja) odament az egyik bőrzsákhoz; kibontotta; elkezdett benne kotorászni, anélkül azonban, hogy valamit is kivett volna belőle.

Feltűnt nekem, hogy fejét az egész idő alatt mélyen lehajtva tartotta, mintha a világeért sem akarta volna, hogy valaki meglássa az arcát.

Mikor aztán ismét beszíjazta a zsákot, megfordult és visszament a házba; de az én kíváncsiságom már fel volt keltve. Ki lehet ez az ember, aki olyan nagyon fél attól, hogy valaki meglátja az arcát?

Nem tudom, az unalom tette-e, hogy még ilyen dolgon is kaptam, vagy pedig az elmúlt napok eseményei élesítették ki bennem a gyanakvás hajlamát, elég az hozzá, elhatároztam, hogy nekem az új jövevényeket látnom kell.

Igen de hogyan?

² A shamanizmus egyike az ázsiai ősvallásoknak és régen az összes tunguz, mongol és török törzsek a shamanizmust vallották. Papjai, kik jósek is, a jó és rossz szellemeket hiszik s kivált az ősök jó szellemeit idézik szertartásaikban. *A fordító.*

Sokáig gondolkoztam, mialatt visszamentem a házba, hogy mi módon láthassam meg őket. Végre aztán mégis ötlött az eszembe valami. Erre ismét elhagytam a szobát és megindultam az épület hátsó része felé, mert azt gondoltam, hogy ott majd lelek valami ablakot, amelyen benézhetek a vendégszobába.

Csak hogy ezt az ablakot nem volt olyan könnyű megtalálni. A ház rendkívül furcsán volt építve. Amint a hátsó fal sarkáig értem, ott egyszerre egy kis ablakot pillantottam meg, amelyről rögtön láttam, hogy az nem tartozik a négy szoba közül egyikhez sem. Persze, azonnal az jutott eszembe: miért van az a szoba, amelyből ez az ablak nyílik, úgy építve, hogy nem lehet látni az udvarról sem, az előcsarnokból sem? Oda szerettem volna jutni, de nem lehetett ám másképp, csak ha felmászom egy magas falra. Látva, hogy a dolog nehéz, azt gondoltam, előbb megnézem a ház másik oldalán, nincs-e valami könnyebb mód arra, hogy valamit megtudjak.

Ismét előre mentem tehát s az udvarra nyíló ablakok egyike elé álltam. Örömmel tapasztaltam, hogy ha felkapaszkodom a párkányra, lábamat pedig neki vetem a kiálló szegletkőnek, beláthatok a szobába. Meg is tettem és pedig anélkül, hogy a bennülők csak valamit is észrevehettek volna. De nagy meglepetéssel láttam, hogy a vendégszobában nincs három ember, hanem csak kettő, még pedig éppen az hiányzott közülök, aki az én kíváncsiságomat annyira felkeltette.

Erre ismét leereszkedtem s vártam, vajjon nem hallom-e, hogy valaki belép a szobába; de bárha álló husz percig várahoztam, nem történt semmi. Miért nincs velük az az ember? Ez volt az első kérdés, ami eszembe villant. Távolléte még jobban izgatta kíváncsiságomat.

Leültem a kőlépcsőre és gondolatban megrajzoltam magamnak az épület tervét.

Az udvarról nyílik az előcsarnok; ettől jobbra-balra két-két vendégszoba. Mienk a két jobbra eső; ezeké a másik kettő. Ezek közül egyet az új jövevények szolgálai foglaltak el; itt a másik szobában pedig csak két ember van a három közül; hol lehet tehát a harmadik?

Itt okvetlenül kell lennie egy harmadik szobának is, még pedig olyannak, melynek ablaka nem néz a nyílt udvarra, hanem arra a kis hátsó udvarszerű nyílásra, melyet a két fal szöge képez. Ha az az ember mégis itt van a házban, pedig itt van, nem lehet másutt, mint abban a szobában, melynek kivilágított ablakát a hátsó oldalon láttam. Oda kell tehát benéznem, még pedig mielőbb, mert különben esetleg eloltja a lámpáját és akkor hiába lesz az egész hajmeresztő vállalkozás.

Mert az volt.

A fal ugyanis, ahova fel kellett másznom, nem volt szélesebb a tetején másfél lábnál. Egyik oldalán ugyan ott huzódott a ház fala, de ennek a teteje olyan magasán volt fejem fölött, hogy semmibe sem kapaszkodhattam a sima falon. A másik oldalon pedig a mély völgy tátongott, alattam háromszáz lábnyira.

A szél süvöltött és zugott, úgy, hogy ha a fal nincs mögöttem, bizonyos, hogy lezuhanok.

Végre mégis megérkeztem oda, ahol már ismét volt talaj a lábam alatt, ahova lelépjek. Nagy óvatossággal leszálltam tehát a kis hátsó udvarra és benéztem az ablakon. Vakmerő kísérletem azonnal meg volt jutalmazva, amint betekintettem. Emberem ott ült a földre vetett ágyon és erősen füstölt egy hosszú pipából.

Arca felém volt fordítva s ekkor rögtön megismertem, hol láttam azelőtt. Egyike volt ama társaság legfőbb és egyszersmind legbuzgóbb tagjainak, amely azt a házat látogatta, ahova bennünket még Shanghaiban Laohwan vezetett.

Amint erre rájöttem, szinte kivert a hideg verejték. Hisz akkor ez az ember ugyanaz, akit harmadnapja a kínai fogadóban láttam. És ha ez igaz, akkor igaz egyszersmind az is, hogy ez az ember üldöz bennünket.

De hát miért? És kinek a parancsára? Éppen amint ezen gondolkoztam, megnyílt az ajtó s belépett egyike ama két embernek, akiket a másik szobában láttam.

Amint az ajtót betette maga után, így szólalt meg:

- Siker kísért utunkban. Végre kezünkben vannak. Nekik fogalmuk sincs róla és így mi holnap este találkozunk Quong Yan Miunnal; elmondjuk neki, amit tudunk s akkor aztán a mi küldetésünk be van fejezve.

- Igen, de a vesszőt hatalmunkba kell keritenünk, anélkül nem szabad Pekingbe visszatérnünk.

- Ha azt megkerítjük, nemcsak hogy mi magunk nagy jutalmat kapunk, hanem az idegen ördögök viszont kinhalált fognak szenvedni, - felelt ismét az utóbb jött ember gonoszul vigyorogva.

- Jó lecke lesz nekik arra, hogy a Hegyek Nagyjait nem lehet büntetlenül kihívni. Bár ott lehetnék a kinzásukat látni.

- Azt mondják, hogy ott fenn a hegyek közt olyan módjait is ismerik a kinzásnak, amilyenről mi nem is álmodunk. Oh, ha én azt láthatnám! Nem lehetne oda mennünk?

- Nem. Lehetetlen volna bejutnunk, de az igazat megvallva, én nem is óhajtom. Ezek az idegen ördögök azonban meglopták a nagyok titkait, tudják a jelszót és a hankowi főpap szerepét fogják játszani. Mindezt olyan ravaszul csinálták, hogy meg sem tudtuk volna, ha Laohych nincs, aki többre becsülte a kínai aranyat, mint az idegen ördögök titkait. De meg fognak szenvedni érte. És sorsuk intő példa lesz mindazoknak, akik hasonló dolgot akarnak megpróbálni. És most mondd, hol találkozunk Quong Yan Miun-nal?

- Ott, ahol a folyó áttöri a hegyet, ott lesz holnap este, naplementekor.

- De meg fogjuk-e ismerni? Mert hisz a folyó sok helyen áttöri a hegyeket.

- Teveháton fog ülni, nyeregtartója vörös lesz, ezüsttel himezve. Azután meg azt mondják, hogy csak egy szeme van és hogy a balkeze, melyet Li mandarin levágatott, még most is oda van szögezve a városkapura I-Changban.

- Tudja, hogy jövünk?

- Dehogy. Havonkint egyszer leküldik a Hegyek Nagyjai, hogy bevárja, van-e valami üzenet számukra a külvilágból, vagy hogy küldtek-e alamizsnát. A mi feladatunk az, hogy ne pihenjünk addig, míg ezt a levelet át nem adtuk neki.

Mialatt ezt mondta, kivett a zsebéből egy kis papirtekercset, megnézte, aztán visszatette ismét.

Majd társához fordult e szókkal:

- Most hagyj magamra. Fáradt vagyok. Holnap pedig nagy dolgok várnak reánk.

Erre a másik elhagyta a szobát, mire a lámpa kialudt.

Amint teljesen sötét lett ismét, én újra megtettem azt a borzalmas utat a fal tetején keresztül.

Amint végre szobánkba értem, meg voltam győződve, hogy Nikolát már alva találok, de mily nagy volt meglepetésem, mikor láttam, hogy ott ül a földön és éppen azzal van elfoglalva, hogy Euclidből a negyvenharmadik mértani tételt megfejtse.

A hozzávaló ábrákat egy darab faszénnel rajzolta.

Amint beléptem, nyugodtan kérdezte, anélkül, hogy csak egy arcizma is megrándult volna:

- Mit fedezett föl?

Én erre elmondtam, ami ezalatt ott künn végbement.

Mire bevégeztem, Nikola mereven nézte fejem fölött a falat. Tökéletesen nyugodt volt, de láttam, hogy igen mélyen gondolkozik.

Majd megmozdult, de ahelyett, hogy talán felugrott volna, ismét kezébe vette a széndarabot és nyolcasokat kezdett rajzolni a földön, egyiket a másikon belül, mindig kisebbre és kisebbre. Mikor aztán nem fért el több kisebb az utolsó nyolcason belül, addig Nikola már eljutott az elhatározásig.

- Tehát megint bajban vagyunk, - kezdte olyan nyugalommal, mintha nekünk semmi közünk se lett volna a dologhoz. - Ha azok a fickók előbb találkoznak a küldöttel, mint mi, akkor minden úgy lesz, ahogy ők akarják. A mi törekvésünk most az legyen, hogy előbb érjünk oda, mint ők, de úgy, hogy azért ezeket visszaküldjük Pekingbe azzal a boldog tudattal, hogy kötelességüket teljesítették. Hadd lássam csak, mindjárt megmondom, mi lesz a legjobb.

Ezzel elhallgatott s vagy öt percig gondolkodott, mozdulatlanul ülve; azután így kezdte csendesen:

- A feladat ezekben tömörül össze: Nekünk ezeket az embereket, török-szakad, fel kell tartóztatnunk az uton legalább három órára. Azalatt egyikünknek oda kell mennie, ahol a küldött áll s annak át kell adni azt a levelet, melyet én a főpaptól kaptam. Ha azután ez visszament oda, ahonnan küldték, akkor helyette egy másiknak kell ott állni, ugyanolyan módon felszerelve, mint ahogy az a Quong Yan Miun szokott lenni. Azt hiszem, ez az ember majd én magam leszek. Én fogadom ott ezeket, akik ma ide érkeztek; átveszem a levelüket és visszaküldöm őket Pekingbe azzal az izenettel, hogy az átvett levél értelmében fognak eljárni a kolostorban. Persze, ez megint sok kockázattal fog járni, de én nem félek és engedje meg, hogy azt a bókot mondjam önnek, hogy azt hiszem, ön sem fél.

- Szavamra mondom, doktor Nikola, - feleltem őszintén, mert éreztem, hogy ennek az embernek a rettenthetetlen volta egészen magával ragad, - valamennyi ember között, akit valaha láttam, ön a legnyugodtabb, a legbátrabb férfi. És mivel ön úgy veszi a dolgot, én is kész leszek mindenre, hogy önt segítsem, még ha életembe kerülne is.

- Köszönöm, - felelt Nikola egyszerűen. - Mindjárt gondoltam, hogy nem fogok önben csalódní. Most pedig dolgozzuk ki a tervet. Nekünk mindenesetre legalább egy órával előbb kell innen indulnunk, mint mikor amazok elindulnak. Mert először is tevé kell szereznünk s úgy kell felnyergelnünk, mint ahogyan azok említették. Továbbá gondolnunk kell arra is, hogy ezeket az uton feltartóztassuk.

Gondolkozott egy ideig, azután így kezdte:

- Ha értesülésem helyes, úgy legkésőbb tizenkét órakor egy fogadóhoz kell érkeznünk, amely innen mintegy husz mértföldnyire van. Az az egyedüli hely mostani szállásunk és a célunk között, ahol utas ember megszállhat. Így tehát ezek is okvetlenül oda mennek. Egyik emberünket hátrahagyom itt és utasítom, hogy menjen el ahhoz a kuthoz, ahol a lovakat és szamarakat itatni szokták az utasok. Ha a teherhordó állatok megisszák azt, amit én ott elkészítetek nekik, akkor még vagy öt mértföldet fognak haladni, aztán összeesnek. Azon esetre pedig, ha nem innának, valami másról kell gondoskodnom.

- Ha azt hiszi, hogy abban az emberben csakugyan megbizhatik, akkor nagyon jó terv lesz. De gondoljon Laohych-re.

Nikola szemében félelmes, gyilkos tűz lobbant fel.

- Azzal magam bánok el s mire végeztem vele, oka lesz megbánni azt, amit ellenem vétett. Most azonban menjünk aludni.

IV. *A hegyek között.*

Pontban három órakor behozták a reggelire való főtt rizst egy medencében s amint ezzel sietve végeztünk, el is indultunk azonnal.

Az egyedüli, aki ébren volt rajtunk kívül, az a szerzetes volt, aki a reggelinket hozta. Nikola gazdagon megjutalmazta, ami azután a szerzetest igen szolgálatkészsé tette irántunk. Rohant kaput nyitni s mikor Nikola kérte, hogy a többiek nyugalma iránt való tekintetből igyekezzék lehetőleg zajtalanul végezni a dolgát, az ember igazán mindent megtett, hogy csendesesen, minden hang nélkül menjen végbe távozásunk.

Az egyik embert, - jó jutalmat ígérve neki - hátrahagytuk az itatónál, természetesen olyan embert választva ki, akinek hűségét, használhatóságát Nikola már több ízben kipróbálta.

Amint az első fordulónál a hegyek eltakarták előlünk a kolostort, Nikola oda léptetett hozzám s ezt mondta halkán:

- Néhány perc múlva nekem el kell válnom a csapattól, mert innen két-három mértföldnyire van egy hely, ahol tevéket lehet vásárolni. Ott beszerzek mindent; ön pedig ezalatt menjen oda, ahol a Hegyek Nagyjainak küldöttje várakozik, adja át neki a levelet, melyet a Llamaserai főpapja felőlem irt és adjon neki öt aranyat. Azután legyen rajta, hogy az ember minél előbb utra keljen, nehogy az utánunk jövők még ott találják. Jó lesz, ha el is kíséri egy félmértföldnyire; ott azután bocsássa utjára, ön pedig várjon ott reám.

Ezzel intett egyik emberünknek, hogy kövesse s nemsokára eltűnt szemem elől.

Én pedig megindultam, mélyen elgondolkozva, mert nagyon jól tudtam, hogy annak sikeréért vagy kudarcáért, ami most történni fog, én leszek felelős. A helyzet tehát ez volna, kezdtem magamban, hogy én a titkos társaság egyik küldöttje vagyok, aki azt az üzenetet hozta a kolostor küldöttjének, hogy a Három Legnagyobbak egyike közeledik. De hogy amaz elhiggye, amit beszélek, az persze attól fog függeni, hogy én ügyesen játszom-e a szerepet. Nem tagadom, bizony eszembe jutott, hogy ha például ez az ember sokáig habozik, higgyen-e nekem, vagy se s talán az utánunk jövő ellenség ott ér engem a küldöttel együtt, akkor minden valószínűség szerint vagy megölnek ott rögtön, vagy bevisznek a kolostorba, hogy a kinzásban való óriási előrehaladottságukat, dicső vívmányaikat rajtam kipróbálják.

Mialatt siettünk, a völgy szélesedni kezdett s én nemsokára magam előtt láttam a folyót, mely itt olyan sajátságos módon szétterül sekély medrében, hogy szélessége megvan vagy hatvan méter, de mélysége nincs több két lábánál.

Odamentem a homokos partra; leszálltam a szamaramról és körültekintettem. Rémülten láttam, hogy a kolostor küldöttje még nincs ott és erre rögtön az jutott eszembe, nem fog-e annyira késni, hogy majd az ellenség itt ér bennünket!

De nem kellett magamat e gondolattal soká gyötörnöm, mert néhány perc múlva a folyón túl egy nagy teve tűnt elő a hegyek közül imbolygó járásával. Az ezüsttel kivert piros nyeregtartó erősen csillogott a nap fényében.

Erre én megint felültem a szamár hátára és behajtottam az állatot a folyóba. Eleinte ugyan igen csökönyös volt és mindenáron vissza akart fordulni, de végre mégis engedett és én, kiszállva a tulsó parton, mély meghajlással léptem a kolostor követje elé.

Első pillanatra feltűnt, hogy egyik keze és félszeme hiányzott.

- Azt a parancsot kaptam, hogy idejőve, bevárjam a Hegyek Nagyjainak küldöttjét, - szólaltam meg.

- Kitől jössz? - kérdezte amaz komolyan.

- A Llamaserai főpapjától Pekingből és fontos híreket hozok. Ugy utasítottak, hogy az, aki itt várakozni fog, magával viszi a levelemet minden késedelem nélkül.

- Hadd lássam a levelet. Ha igaz pecsét van rajta, teljesítem, de különben nem.

Átadtam a levelet s az ember megforgatta, megvizsgálta alaposan.

- A pecsét a főpapé, - mondta végre - s én meg vagyok elégedve, de rögtön nem térhetek vissza, mert az a kötelességem, hogy bevárjam itt a naplementét, miután más zarándokok is jöhetnek, akiknek szintén lehet izenni valójuk a kolostorba.

- Igen uram, de láthatod, hogy ez most rendkívüli eset és talán jobb volna, ha a kolostorban mielőbb megtudnák a dolgot.

Ezzel átadtam neki az aranyakat is. Megszámolta, eltette, aztán ennyit mondott megszelídülve:

- Azt a percet, míg a nap lebukik, meg kell várnom, hanem aztán azonnal megyek.

Ezzel leültünk s pipára gyujtva, némán várakoztunk. Nem hiszem, hogy valaha ember kevésbé élvezte volna a dohányzást, mint amennyire én élveztem most, mikor minden szempillantás ezer veszéllyel fenyegetett.

A nap hanyatlani kezdett s mikor már ott lebegett a hegyek tetején, felkerekedett a havasi alkony hideg szele és társam borzongva huzta össze mellén a nehéz csuhát.

Amint a nap eltűnt, a sötétség hirtelen beállott. Feltűntek a csillagok; olyan csillagok, amilyeneket egyedül a Keleten látni. Társam ekkor felállt e szókkal:

- A nap lement, de egy zarándok sincs itt rajtad kívül. Én tehát megyek. Méltóztatol velem jönni, uram?

- Be kell uramat várnom. Mihelyt ideér, követni fogunk. De semmiesetre se várj reánk.

Emberem, aki a hideget nem igen tűrte, nem mondatta ezt magának kétszer, hanem ment.

Én, Nikola parancsához hiven, elkísértem egy darabon, azután a partra lépve, jelt adtam embereimnek, hogy azok is keljenek át a folyón. Mikor szerencsésen együtt voltunk mindnyájan, parancsot adtam, hogy üssék fel a sátrat és rakjanak tüzet. Mialatt a munka folyt s az emberek a vacsorát készítették a sziklák közt, én egy jól védett helyen, az uttól jobbra eső irányban, felkerekedtem s kimentem az utra, hogy lássam, Nikola nem jön-e még?

Alig haladtam három-négyszáz lépésnyire, halk füttyentést hallottam a hegyek közül. Nemsokára egy ember jelent meg, teveháton ülve. A homály ellenére is észre kellett vennem, hogy öltözéke és tevéjének felszerelése egészen olyan, mint amazé volt, aki az imént távozott tőlem. Félszeme csukva volt; köntösének egyik ujja üresen lebegett a szélben, mivel félkarja hiányzott.

Mikor odaért közelembbe, lehajolt a tevéről és ezt sugta:

- Térjen le az utról balra; ott talál néhány sziklát. Azok mögé rejtőzzék el. Pisztolyát tartsa készen és ha én segítségért találnék kiáltani, azonnal siessen hozzám.

- Hasonlitok-e a másikhöz? - kérdezte aztán kis szünet mulva.

- Egy-két apró részlet kivételével teljesen olyan, de azokkal ne törődjék, mert akik utánunk jönnek, úgy sem látták amaszt soha.

- Menjen a sziklák mögé s ügyeljen.

Én odasiettem s amint két szikla között kitekintettem, örömmel vettem észre, hogy onnan az egész völgyet beláthatom.

Nem kellett sokáig várakoznom, a folyó tulsó partján vagy öt perc múlva egy kis csapat jelent meg. Nem vesztegették az időt; beleugrattak a folyóba s rövid idő alatt át is jöttek.

Figyeltem.

A csend oly óriási volt, hogy a fáradt állatok lélegzését tisztán kivehettem, valamint azt a megkönnyebbült sóhajt is, melyet az utasok hallattak, mikor végre megpillantották a tevét, az ezüst himzésű piros takarót és a félkaru, félszemű embert.

Nikola ugyanis odalovagolt a homokos partra, egészen a víz mellé. Amint a jövevények odaértek közelébe, az egyik így szólította meg:

- Megkéstünk, mert utközben az állatok mind megbetegedtek, különben már rég itt lettünk volna. De kérlek, mondd meg, nem láttál-e egy másik csoport embert erre menni?

- De láttam, - felelt emez. - Azonban azok eddig már elvesztek a hegyek között. A nyomorultak még csak alamizsnát sem adtak nekem és így aztán nem mondtam meg nekik az utat. Holnap ilyenkorig a keselyük már letépték csontjaikról a húst.

- Hányan voltak?

- Öten, - felelt Nikola. - Hadd kerüljenek a gonosz hegyi szellemek hatalmába! De most mondjátok meg, kik vagytok?

- Pekingből jövünk és levelet hozunk a Llamaserai főpapjától a Hegyek Nagyjainak. Van azonban két barbár európai, akik ellopták a titkos jelszót és most a kolostorba igyekeznek; mert birtokukban van a Három Legnagyobbak egyikének az a bűvös jelvénye is, amelyet évekkal ezelőtt egy idegen ördög lopott el. Az a csoport, amelyet te itt láttál, épen azokból állt, akiket mi keresünk.

- Ne féljete. Azokat eddig gondjaiba vették már a keselyük. Onnan, ahova én küldtem őket, nincs menekülés. - Mit kívántok tőlem?

- Levelet hoztunk, amelyben a főpap óva inti a kolostorban lakókat az idegen ördögöktől. Itt van, - folytatta az ember, elővéve egy pecsétes levelet s átadva azt Nikolának.

Ez elrejtette az írást sokszoros réteggel kibélelt köntösébe (mely széles vállu, zömök embernek mutatta a karcsu Nikolát) s aztán felszállva a tevére, annyit mondott titokzatos hangon:

- De most forduljatok vissza minél hamarább. Ne maradjatok itt egy óráig se. Mert az imént megholtak kísértő lelkei itt fognak most bolyongani az éjjel s a velük való találkozás halál az emberre.

Ez a figyelmeztetés nem esett hiába és én meglelégedéssel láttam, hogy ellenségeink hanyatt-homlok szaladnak és nemsokára átértek a víz másik szélére.

Erre én is elhagytam őrhelyemet és a sátorba siettem, ahol Nikola már ott ült a tűz mellett. Amint a vacsorát elköltöttük és pipára gyujtottunk a tűz mellett, Nikola jókedvűen szólalt meg:

- Ebből szerencsésen kimenekültünk. És hozzá kell tennem, Bruce, hogy első sorban is az ön körültekintő gondossága folytán. Ha ön akkor ott a kolostor udvarán azt az embert észre nem veszi, olyan kelepcebe jutunk, amelyből nincs menekvés. S nemcsak, hogy a veszélyt győztük le, de egyszersmind jelentékeny javítottunk is a helyzeten.

Pipánk lassan kialudt és mi beburkolóztunk meleg takaróinkba, hogy reggelig aludjunk. Csakugyan meg nem mozdultunk egészen addig, míg ismét indulnunk kellett.

A tevét elbocsátottuk, hogy menjen, ahova akar és csakugyan, nemsokára észrevettük, hogy az volt a legokosabb dolog, mert úgy sem tudtunk volna vele haladni. Mikor ugyanis vagy tíz mértföldnyi utat megtettünk, az ut a hegyek közt annyira elkeskenyedett, hogy több ízben azt hittük, még biztos járásu, ügyes szamarunkról is le kell majd mondanunk.

A hegyek egyre magasabbak, meredekebbek lettek és oly hideg volt, hogy megéreztek, a szürke, lomha fellegből csakis hó eshetik. Ugy is lett. Félhárom tájban már szállingózott egy-két pehely, mire pedig megállapodtunk ott, ahol éjjelre meg akartunk szállni, a föld már hóval volt borítva.

A levegő fagyasztó hideg volt; a vad sziklák mogorva sötétségben tornyosultak fölöttünk s az utat tökéletesen befödte a hó.

Mi ketten melegebben voltunk öltözve, de a szegény teherhordók ugyancsak dideregtek. Nikola parancsot adott, hogy az éjjeli takarókat vegyék magukra, majd mikor egy barlangféle nyíláshoz értünk, Nikola megállt, azt mondva, nem tudjuk, vajjon lelünk-e csak ilyen alkalmas helyre is. Összeszedtünk egy halom rőzsét, nagy tüzet raktunk a barlang szájánál s odahúzódtunk valamennyien ember, állat egyaránt.

Azt gondoltuk, hogy ha néhány órát pihenünk és megerősödünk a melegben, holnap ismét ujult bátorsággal fogjuk folytatni az utat. A hó ezalatt folyton esett s nemsokára fél lábnyi magasságban feküdt a földön. A fáradtságtól és a hidegtől nemsokára elaludtunk és mire reggel felébredtünk, az egész világ körülöttünk vakító fehérségben tündöklött. De volt más meglepetés is. A kemény hideget egyik szamarunk nem bírta kiállani és a szegény pára ott feküdt élettelenül. Embereink egyike pedig szintén nem volt távol a haláltól. Nikola ezt látva adott neki néhány cseppet az orvosságos láda egyik üvegéből. A szegény teherhordó bámulatosan megerősödött tőle, úgy, hogy indulás után négy-öt óráig elég jó erőben látszott velünk haladni. De ekkor megint hirtelen gyengülni kezdett s nemsokára holtan feküdt előttünk.

Megálltunk s eltemettük szegényt a hóba.

Utunk most, a hó miatt, teljesen a véletlenségre volt bízva és vettük észre, hogy a borzasztó hideg egészen ellankasztott mindnyájunkat. Alig szólunk egy-két szót egész délután; estefelé aztán egyszerre egy másik teherhordónk is csendesebbé, igazán „csendes emberré” vált. Halva fordult le szamara hátáról.

Én már ezalatt tökéletesen elcsüggedtem. Csak Nikola tartotta még magát.

- Végtelenül sajnálom szegényeket, - mondta, a halottra nézve, - de azért az ő haláluknak nem szabad bennünket feltartóztatnia. Nem volna legjobb, ha azonnal eltemetnők szegényt a hó alá?

Magamnak sem volt valami nagy kedvem ahhoz, hogy az éjet a holt ember mellett töltssem; megfogtuk tehát szegényt s beletettük egy sziklamélységbe, melyet félig már kitöltött a puha tiszta hó és azután ott hagytuk, tudva, hogy a hullongó hó szebben, jobban eltemeti, mint ahogyan mi tudtuk volna.

De még ugyanez este két új veszteség is ért. Két megmaradt szamarunk szintén túlságosnak találta a hideget és mire a sátorba értünk, láttuk, hogy haldokolnak. Nikola erre elővette pisztolyát s egy-két szempillantás alatt véget vetett vergődésüknek. Majd felkapott egy kést és mindkettőnek elvágta a nyakát.

Csodálkozva néztem rá, nem értve, miért teszi.

Nikola azonban megértette pillantásomat és így felelt reá:

- Ha magyarázatot kíván, vessen egy tekintetet az élelemkészletünkre. Itt vagyunk járatlan utakon a legvadabb tájon, hogy a cél, ahova törekszünk, hol van, nem tudja egyikünk sem, úgy lehet, több nap bele fog telni, mire meglátjuk a kolostort és élelemkészletünk fogytán van. Igaz, hogy a számarhus nem özpecsenye, de a semminél mindenestre jobb.

Megértettem.

Reggel aztán, mielőtt elindultunk volna, levágtuk a két leölt számarról mindazt a hust, amit érdemes volt magunkkal vinnünk s csakugyan beláttuk, milyen helyes volt így cselekednünk, mert bizony a nap jó része eltelt már s mi még mindig nyomát sem láttuk az épületnek. És hogy ez a csüggesztő vigasztalan helyzet még kinosabbá váljék, én is kezdtem magamat rosszul érezni; az egyetlen megmaradt teherhordó pedig úgy botorkált, dülöngött mögöttünk, mintha valami galvanizált holttest lett volna inkább, mintsem élő ember.

Micsoda éjszaka volt az! Dermesztő hideg, sziklák és hó körülöttünk; a jeges levegőben néha egy-egy óriás madár repült el fölöttünk, éles árnyékot vetve a hóra.

Egy órával naplemente előtt utolsó emberünk eszméletlenül esett össze. Nem mehettünk tovább, meg kellett állapodnunk. Ennek a rettentő éjszakának egyetlen részletét sem leszek képes elfeledni soha. Megálltunk, de a szédülés, a gyengeség annyira erőt vett már rajtunk, hogy sátrat sem birtunk verni. Leheveredtünk egy kinyuló szikla alá és tüzet gyújtottunk. Lefektettük a szegény beteg szolgát s ez néha ébren volt, néha aludt, de olyan láza volt, hogy folyton félrebeszél.

Nyolc óra tájban Nikola odalépett mellém a tüzhöz.

- Bruce, - szólalt meg, - ez így nem mehet. Az a szegény fickó ott egy óra múlva bevégzi. És ha ön nem ügyel magára, szakasztott úgy jár. Valahogy el ne aludjék, mert megfagy. Jőjjön, majd én ébren tartom.

Ezzel a hasonlíthatatlan ember elővette az orvosságos ládáját, melynek fedele kockásan volt berakva kétféle fából, aztán elővette az ostáblához való figurákat.

- Lehet szerencsém egy játszomára? - fordult aztán hozzám olyan kifogástalan udvariassággal, mintha valami londoni klubban lettünk volna.

Én félálmosan intettem és odaültem az ostábla mellé, mint akit igazán nem érdekel a dolog. De alig hogy hozzá fogtunk, én rám is elragadt a Nikola lelkesedése és ugyancsak éber voltam. Persze, hogy Nikola gyönyörűen játszott. Már csak azért is kellett, hogy így legyen, mert hiszen oly tökéletes odaadással csinálta a huzásokat, mintha nekünk kettőnknek a világon nem lett volna ennél fontosabb dolgunk és komolyabb érdekünk.

Csak néhányszor hagyta félbe addig, amíg fát rakott a tüzre, meg amíg hűsítő italt adtunk a szegény teherhordónak. Ez azonban, fájdalom, reggelre mégis halott volt.

Reggelig játszottunk és ekkor tudtam, hogy Nikola csakugyan a megfagyástól mentett meg. Sietősen megreggeliztünk, azután a ruhák, az élelmiszer, a pisztolyok és golyók meg az orvosságos doboz kivételével mindent ott hagytunk. Ekkor újból utra keltünk, remélve, hogy ez csakugyan az utolsó nap lesz, amelyet gyaloglással töltünk.

És csakugyan, milyen sajátságos is a sors! Mikor annak a hegynek ormáról leszállottunk és a völgybe akartunk lemenni, ennek a tulsó végén egy nagy kőépületet pillantottunk meg. Előttünk volt tehát a kolostor, melynek kedvéért oly nagy utat tettünk és annyi szenvedést állottunk ki.

V. *Titkok világa.*

És most, mikor végre megpillantottuk, jóformán alig tudtuk elhinni, hogy igaz. Pedig ott állott előttünk szürkén, komoran; óriási halmaza gyanánt a tetőknek és tornyoknak, körülvéve magas, szilárd fallal. De ha még oly tisztán láttuk is magunk előtt, az a kérdés, hogy mikép jussunk oda, mégis óriási nehézségeket tárt elénk.

Mert ha onnan, ahol mi álltunk, oly módon ereszkedett is le a hegyoldal, hogy gyakorlott hegymászó valamikép lejutott a völgybe, de onnan alulról a másik oldalra, a kolostor felé, oly vad, meredek sziklák látszottak, hogy nekem úgy tetszett, egy zerge sem találna rajtuk megálló helyet.

- Egy hét is beletelnék, míg körülmennénk, - szólalt meg Nikola, amint szokott figyelmével vizsgálni kezdte a falat - és mivel már alig van enni valónk, éhen vesznénk, mielőtt fele uton volnánk.

- Mit tegyünk hát?

- Azt hiszem nincs más hátra, mint lemenni innen a völgybe.

- De az hallatlan nehéz dolog lesz.

- Igaz, hanem az éh-halál itt fönn szintén nem valami kívánatos. A főbaj az, hogy azt nem tudom, fölfelé hogy jutunk majd a völgyből, ha egyszer lejutottunk. No, de minthogy az sincs számításon kívül, hogy végünk lesz, mielőtt leérnénk, talán jobb, ha a feladat második felére vonatkozó aggodalmainkat eltesszük addigra, amíg az első fele végre van hajtva. Gyerünk!

Vagy tíz percig kerestük, melyik szikla lenne a legalkalmasabb a lejutásra, azután megindultunk. Eleinte, vagy ötven ölnyi uton nem is volt a dolog nehéz, mert csak lépkednünk kellett szikláról-sziklára. Hanem akkor aztán egyszerre nehezebbé vált a helyzet. Mert itt egy sima, minden rés nélkül való szikla következett, ahol körülbelül negyven lábnyi magas vonalon csak egyetlen egy kis megálló hely látszott.

Nekem csakugyan megállt az eszem, hogy most mit csináljak.

De Nikola már készen is volt a tervével.

- Vesse le a felöltőjét és adja nekem, - hangzott szava szilárdan és nyugodtan.

Engedelmeskedtem.

Erre megfogta az én köntösömet s levette a magáét is, összekötötte a kettőt az ujjainkál fogva. Ezt téve oda léptünk, folyton kapaszkodva a mostani megálló helyünk másik végére, ahol egy csenevész, törpe fa nőtt, gyökerét messze kinyujtva. Így már nyertünk három lábnyi területet; ennyivel lett kisebb a magasság, amelyről le kellett jutnunk a következő megálló helyre. Ha ebbe bele kapaszkodtunk s így hozzá adjuk a magunk alakjának hosszát, a magasság jelentékenyen kisebbé vált.

Amint az előkészületek megtörténtek, egy pénzdarab segítségével sorsot vetettünk (milyen sajtóságos maradványa a civilizált szokásoknak), hogy ki menjen először. Persze, Nikolára esett a sor, mintha a véletlen is arra szánta volna, hogy mindig elől járjon. Mielőtt elindult volna, megvizsgálta a szijat, amelyen a féltve őrzött gyógyszeres ládika függött az oldalán; aztán fejével bucsut intett nekem, letérdelt a sziklán és megfogva az összekötözött két selyemöltönyt, elkezdett leereszkedni. A két felöltő hossza maga kitett vagy tizenöt lábat.

Attól nem félttem, hogy a felöltők nem bírják meg Nikolát, mert hiszen a legnehezebb, legszilárdabb kínai selyemből voltak szöve, annak ereje pedig bámulatosan nagy. Hanem a gyökér. Vajjon az kibirja-e? De birta. És nemsokára már hallottam is alulról Nikola szavát, hogy kövessem. Mint mondtam, az öltönyökből sodrott kötél nem volt több tizenöt lábnyinál, de nekem mégis úgy tetszett, hogy egy örökélet telik bele, míg Nikola közelébe értem. Már csak három lábnyi volt hátra a kötélből, mikor felülről hirtelen valami veszedelmes ropogást, recsegést hallottam és a következő percben már esni kezdtem.

Egy pillanat alatt tisztán állott előttem, hogy el vagyok veszve, de a veszedelem még sem lett olyan komoly, mint amilyen lehetett volna, mert Nikola megkapta a selyemkötelet, amint az éppen előtte elsiklott. Az eredmény az volt, hogy az esés ereje meg volt törve s én ahelyett, hogy az alattunk levő kis fensikra zuhantam volna, a sziklának lendültem neki s onnan csusztam le csendesesen a földre.

- Megsérült? - kiáltott le Nikola.

- Inkább csak megijedtem, - feleltem neki.

Erre aztán láttam, hogy ismét letérdel a fölöttem álló szikla szélén, megfogja azt és leereszkedik mellém. Mikor leért, először is az orvosságos ládát nézte meg, azután nyugodtan ment oda, ahova felöltőink estek. Kibontotta a csomókat; a gyökér töredéket kiszabadította belőlük, azután felöltöttük a ruhákat és Nikola, mintha semmi sem történt volna, azt indítványozta, hogy legjobb lesz, ha nem vesztegetjük az időt.

Az ut hátralevő része mégsem volt ilyen hajmeresztő.

Végre lenn voltunk a völgyben és azonnal a szemközti lévő sziklákat kezdtük szemünkkel mérgetni.

Nem kellett azonban sokáig tétlenül állanunk, mert úgy látszott, hogy odabenn észrevették közeledésünket. Egyszerre különös nesz hallatszott; mintha valami alpesi kürtöt fújtak volna, csakhogy igen rosszul. A hang hozzáverődve a szanaszét álló sziklákhöz, a legsajátságosabb viszhangot keltette.

Ez azonban nem volt az egyedüli hang.

Valahol, tőlünk jobbra, emberi szó kérdezte:

- Kik vagytok ti, akik így közeledtek a szirtek közt álló otthon felé?

- Az vagyok, akit vártok, - felelt Nikola.

- Légy üdvöz! - felelt ismét a hang, anélkül azonban, hogy láttuk volna azt, aki beszélt.

Egyike volt a legfurcsább hangoknak, melyeket valaha hallottam. Mintha a viszhangja lett volna valami olyan emberi szónak, amelynek az eredetijét nem hallottuk.

- Menjetek oda a sziklák nyílásához és várjatok, - szólt ismét a hang, mire megindultunk.

Odaérve, várakoztunk vagy tíz percig, amikor a sziklák mögül egyszerre előlépett a legsajátságosabb alakok egyike a világon.

Magassága nem volt több három lábnál, de vállban olyan széles volt a visszataszító rútságú törpe, hogy jól megtermett embernél is ritkán láttunk szélesebb vállat. Feje is rendkívül nagy volt; lábszárai pedig olyan erősen meghajlottak, hogy jóformán a lába oldalán járt.

Ruházata teljesen kínai volt minden részletében. Nem hiányzott a kemény kerek kalap, sőt a hajfonat sem.

- Méltóztatnak engemet kegyesen követni, dicső uraim? - kérdezte kínai alázatossággal.

Ezzel megindult előttünk és nemsokára odaértünk egy sziklaüreg szájához. A törpe bement s amint utána mi is beléptünk, láttuk, hogy egy tágas barlangban vagyunk. A törpe ott állt a közepén, a barlang fővényes talaján és mélyen meghajolva fogadott bennünket. Két oldalt a barlang falai mentén, a bejárathoz közel szintén törpék álltak, legalább tizenketten; épp oly kicsi és épp oly förtelmes volt valamennyi, mint az első.

Valamennyi törpe fáklyát tartott a kezében s amint az első törpe elvégezte a bókolást, megindult; a többiek követték és mi szintén.

Azt hittem, egyenesen a föld közepébe megyünk, annyira sötét volt a sziklaboltban. De végre mégis odaértünk egy széles kőlépcsőhöz, amely csigavonalban haladt fölfelé. Rettenetes egy ut volt. Előttünk a nem emberi külsejű, undok korcsalakok, fölöttünk a fáklyafénytől fölzavart denevérek vijjogtak s a koromsötét sziklafalakon furcsa árnyékok táncoltak a rőt fáklyafény nyomán.

Azt hittem, a tekergő lépcsők sohasem érnek véget s lábam szinte reszketett a fáradtságtól.

Nikola azonban teljes szilárdsággal haladt és egy percre sem esett ki abból a szerepéből, melyet az idős ember és a magasrangu főpap kissé merev, nehézkes méltósága jellemzett.

Végre egy nagy vasajtóhoz értünk és ez is kitárult, óriási csarnokba értünk. Az ajtó küszöbéről is vezetett még vagy tizenkét lépcső a terem padlatának színvonaláig. Óriási méretű csarnok volt; a gerendákkal támogatott, boltozatos tető legalább száz lábnyira volt fölöttünk. Jobbra-balra különös alaku ívek emelkedtek; a csarnok végén pedig óriási és csodaszép ablak látszott, melynek mintásan berakott színes üvege mind vérvörös volt.

Habár az egész hely leginkább templomnak látszott, az volt a sajátságos, hogy oltárnak, vagy más áldozó helynek nyoma sem volt benne. A törpe ekkor intett, hogy menjünk fel arra a négyszögletes köemelvényre, hova a terem közepén két-három lépcső vezetett és várjunk.

Felmentünk, a törpe pedig őrt állt a lépcső alján.

Éppen, mikor már a hangtalan csend nyomasztóvá kezdett válni, valahol künn megszólalt a leghalkabb, leglágyabb zene, amint valaha hallottam; aztán fokozatosan erősbödni kezdett, míg végre olyan harsogó, csattogó vad, harci indulóvá vált, hogy az ablakok is szinte rezegtek.

Ez tarthatott vagy öt percre, azután egyszerre elhallgatott. Erre a terem két szemben levő oldalán egy-egy ajtó nyílt meg s egymásután lépkedve, nagy csapat ember jött be. Embernek nevezem őket, mert nem tudok más kifejezést találni, noha mondhatom, nem sok volt rajtuk, ami megerősítette volna azt az állításomat, hogy azok. Valamennyi alak hosszú, koromfekete talárba volt öltözve, mely a földet érte; kezük el volt rejtve a köntös bő ujjába; arcukat pedig sűrű, fekete szövet borította, melyen csak a szemek számára volt vágva két kerek nyílás.

Sorakoztak; megálltak hosszú sorban tőlünk kétoldalt; aztán letérdeltek és a szertartás megkezdődött. A nagy terem titokzatos félhomályában a vérvörös ablak úgy izzott, mint valami ördögi szem.

Vagy negyedóráig tartott a barátok hangtalan imádkozása; ekkor aztán valahol künn egy harang tompa zúgása hangzott fel, mire a titokzatos alakok ismét felkeltek térdelő helyzetükből és lassan, ahogy jöttek, elhagyták a csarnokot.

Magunkra maradtunk.

Nikola erre ingerülten szólalt meg:

- Mit jelent ez? Miért nem jön valaki üdvözlésünkre?

Éppen felelni akartam, mikor az egyik ajtó megnyílt és egy alak lépett be rajta, teljesen úgy öltözve, mint az előbbi fekete jelenségek. Odajött az emelvény elé s mélyen meghajolt előttünk, majd intett, hogy kövessük. Az ajtón kilépve, amelyen az ember megjelent, néhány folyosót, néhány csigalépcsőt magunk után hagyva, egy lefüggönyözött ajtó elé értünk.

Ide is belépve, egyszerűen butorozott, keskeny, de magas szobába jutottunk. Mialatt én átfutottam szememmel a furcsa keskeny ablakokat, melyek a vastag falba voltak vágva, továbbá az asztalt, székeket, ágyat, vezetőnk reám mutatott, jelezve, hogy ez a szoba az enyém.

Azután Nikolát a sarokban lévő ajtóhoz vezette s azon át eltűntek a belső szobában. Néhány perc múlva vezetőnk visszajött, de egyedül és kiment az ajtón, amelyen együtt jöttünk be az imént. Amint magunkra maradtunk, Nikola jelent meg az ajtóban és hívott, nézzem meg az ő szobáját. Benéztem s láttam, hogy tökéletesen olyan volt, mint az enyém; még a fáklyának való állvány is a falon tökéletesen úgy volt elhelyezve, mint az én szobámban.

- Most már meglehetősen benn volnánk a házban - szólalt meg Nikola, - és ezután vagy az következik, hogy rövid idő alatt rájövünk ennek a körülöttünk lévő rejtelmes világnak a titkaira, vagy pedig a másvilágra küldenek, hogy annak rejtélyeit tanulmányozzuk. Most még csak egyet, Bruce. Ez a hely itt nem olyan hanyagul, lazán van ám kormányozva, mint számtalan *shamán* vagy *buddhista* kolostor; itt minden szigorú renddel megy és ezért zugolódás nélkül kell mindenbe belenyugodnunk, még abba is, ha az élelem nagyon gyarló lesz.

No, nekem éppen csak ez kellett, most mikor olyan éhes voltam, mint a farkas.

Nem szégyenlem megvallani, hogy kedvtelenül dörmögve mentem vissza szobámba; ágyamra dőltem, ahol nemsokára olyan bágyadság fogott el, hogy mélyen elaludtam.

Két óra körül lehetett délután, mikor jó másfél órai mély álom után felébredtem, megerősödve ugyan, de éhesebben, mint valaha. Bementem Nikola szobájába s láttam, hogy ez a bámulatos ember most is kedvenc foglalkozását űzi: mértani problémákat rajzolgatott!

Néhány óra múlva, mikor a nap lemenőben volt, lépteket hallottam a folyosón s nemsokára egy mezitlábos barát jelent meg, ugyanolyan fekete öltözetben, ugyanazzal az ijesztő viselettel.

Kezében egy nagy, mély tálát tartott s azt egyenesen Nikola szobájába vitte. Amint ide belépett, Nikolát már térdenállva, imáiba elmerülten találta s nekem nem maradt egyéb hátra, mint hogy boszankodjam magamra, amiért engem nem úgy találtak.

Amint belenéztem a mély tálba, elkedvetlenedve láttam, hogy tartalma nem egyéb mint a leghigabb, legszegényesebb leves, amit képzelni lehet s benne csak itt-ott uszkált néhány elhagyatott szem rizskása.

Még csak kanalat se hoztak.

Nikola aztán úgy segített a dolgon, hogy keskeny kis uti poharát vette elő; azzal meritett magának egyszer-kétszer a levesből, de a legnagyobb részt nekem hagyta belőle s mikor vitatkozni kezdtem vele, kijelentette, hogy nem éhes.

Igy aztán én ettem meg majdnem az egészet, de akkor is voltam olyan hálátlan, hogy ugyan-csak leszidtam magamban a kolostor konyháját.

Az ablakon besűrődő napfény fényes csikja egyre fölebb haladt a falon s nemsokára egészen eltűnt.

Mikor a szoba besötétedett s mi ott ültünk minden világosság nélkül, nem mondhatnám, hogy valami rózsás kedvben lettem volna.

Nemsokára azonban léptek hallatszottak és a törpe jelent meg egy fáklyával, jelentve, hogy gazdámval akar beszélni. Amint szemben állottak, a törpe így szólalt meg:

- Azért küldtek hozzád, oh idegen, hogy a Hegyek Nagyjainak színe elé vezesselek.

- Készen vagyok, - felelt Nikola ünnepélyesen. - Menjünk.

Oh, ez az út! Folyosó folyosó után, ajtó ajtó után tünt föl s mindegyik lefüggönyözött bejárás előtt egy koromfeketébe burkolt barát állt őrt. Mindez a várakozás, feszültség már annyira izgatottá, idegessé tett, hogy a bőrömből tudtam volna kiugrani. A törpe minden őrt álló barátoknak sugott valamit s ez a titokzatos sugdosás a helyzetet még gyűlöletesebbé tette.

Nikola minden egyes ajtón meghajolva lépett be, egész arcán, tartásán a komoly áhitat jelével.

Végre elértük célunkat.

A nagy terem, ahova bevezettek, köröskörül fekete posztóval volt kárpitozva. A falakhoz erősített fáklyák fényénél láttuk, hogy a terem végén, köemelvényen két ember ül különös faragású karosszékekben. Ezek is feketében voltak, feketén lefátyolozva.

Odaérve az emelvény közelébe, én a falhoz huzódtam, mint alárendelt személy, Nikola azonban odalépett eléjük és megállt csendesen.

Egyideig tökéletes némaság uralkodott.

Végre a jobboldalt ülő alak így szólalt meg:

- Ki vagy és mi oknál fogva merészled magányunkat megzavarni?

- Én az vagyok Hankowból, aki felől hirt kaptatok, - felelt Nikola alázatosan és mély meghajlással.

- Mivel bizonyítod ezt?

- A levéllel, melyet előre küldöttem és azonkívül ezzel, - felelt Nikola, az arany rovású fekete vesszőt felmutatva.

A két titokzatos alak megtekintette.

- És ha ez igaz, - szólta aztán az előbbi, - mi dolgod van velünk?

- Azért vagyok itt, hogy az élők és a halottak parancsait teljesítsem.

- Jól van.

Megint nagy némaság következett.

- Elkészültél hivatásodra? - kérdezte most a másik fekete alak, a baloldalt ülő.

- El.

- Nem félsz?

- Afelől bizonyos vagyok, hogy nem félek semmitől.

- És mennyit tudsz azokból, amelyek hivataloddal járnak?

Ekkor, nagy meglepetésemre Nikola ezt felelte alázatosan:

- Tudományról nem beszélhetek, de mint ti tudjátok, tanulmányozására adtam magamat olyan dolgoknak, melyek rendesen rejtve vannak az emberi elme előtt.

- Jól van, - felelte erre emez is, úgy mint az első. Akkor ismét az első szólalt meg:

- Holnap éjjel próbára tesszük tudásodat és bátorságodat. Addig készülj és várj.

Amint ez bevégezte szavait, egy barát visszavezetett szobánkba és magunkra hagyott.

- A holnapi együttlét már titkok árulója lesz, - szólta Nikola az izgatottságtól elfojtott hangon.

Aztán aludni mentünk.

Másnap a főtt rizsből álló reggeli után egész nap szobánkban maradtunk és nem is láttunk senkit.

Naplementekor ismét behozta azonban a barát a silány levest, este pedig, ugyanazon órában, mint tegnap, megjelent a törpe, hogy bennünket odavezessen, ahol már vártak reánk.

VI. *Élet és halál csodái.*

Ez alkalommal nem balra, hanem jobbra fordultunk és így jutottunk el abba a hosszú folyosóba, mely a mi szobánkba vezető folyosó alatt volt. De ebbe sem jutott be soha a nap fénye és csakis fáklyák világították meg. Mikor jobban megnéztem az óriás erejű falakat, akkor láttam csak, hogy ezek nem a sziklába vannak vájva, hanem kövekből épültek, melyek bámulatosan hasonlítottak a gránithoz. Csak ekkor gondoltam arra, micsoda óriási munka lehetett ennek az épületnek a megalkotása.

Még néhány sor lépcsőn és két-három folyosón áthaladva, egyszerre olyan helyre értünk, ahol hirtelen a menydörgéshez hasonló robaj hallatszott.

- Mi az, - kérdezte Nikola a törpétől. Ez felelet helyett feltartotta a fáklyát magasra. Első pillanatban semmit sem láttunk, de amint szemünk jobban hozzá szokott a homályhoz, észrevettük, hogy a folyosó, ahol állunk, voltaképpen egy óriási szakadék szélén van. Lenn a mélyben a szél, amely valami nyíláson bejuthatott ide, jajgatva és sikoltva bolyongott, míg velünk szemben, a szűk, de mély szakadék másik oldalán menydörgő robajjal robogott le egy féktelen erejű zuhatag. A fekete víz szertelen tömege zúgva, siketítő harsogással ömlött be a föld mélyébe.

Ekkor vezetőnk intett, hogy menjünk tovább és nemsokára megérkeztünk a földalatti folyosó végén egy kőboltozathoz, amely leginkább egy alagut bejáratához hasonlított. A boltozat előtt egy szerzetes állott, akinek a mi vezetőnk halkán mondott egy-két szót. Erre a barát kivette a fal vasgyűrűjéből a fáklyát és megindult előttünk, intve, hogy kövessük.

A törpe visszatért, mi pedig haladtunk egyre mélyebbre és mélyebbre a föld gyomrába. Nem tudom, vajjon igazán annyira mélyen voltunk-e, hogy a talajon és falakon a mélység hatása látszott, vagy pedig a zuhatagból hatolt-e be valami résen a víz egy kis része, elég az hozzá, hogy a talaj is, a fal is csurom víz volt.

Az ötven láb hosszú alaguton áthaladva még egy ajtó elé értünk s ezen bemelve ott állottunk a legnagyobb kiterjedésű barlangban, amit valaha láttam.

A rengeteg földalatti csarnok teljesen üres volt; nem volt benne sem butor, sem oltár, semmi, csupán a puszta falak.

A szerzetes odavezetett bennünket a főboltozat első keresztfolyosójához, azután ott hagyott. Amennyire meg tudtuk itélni a dolgot, kívülünk nem volt élő lény a barlangban. Az egyedüli hang az itt-ott lecseppenő víz csepegése volt, mely jóformán mindenütt szivárgott a falak mentén.

- No ez eléggé titokzatos arra, hogy önnek tessék, - sugtam Nikolának.

- Csitt! Vigyázzon arra, amit mond, mert sohasem tudjuk, mikor hallgatnak ki bennünket.

Alig fejezte be szavait, mikor beállott az estének első rejtelmes eseménye.

Ahogy ott álltunk, arccal voltunk fordulva ama fal felé, mely a belépéskor jobbkéz felől esett. Itt valamivel több világosságot vettünk észre, mint bárhol másutt a félhomályos csarnokban.

Kész vagyok megesküdni rá, hogy ebben a pillanatban nem volt emberi lény közöttünk és a fal között. De amint néztük a falat, egyszerre a talajból egy árnyék emelkedett ki; majd közelebb huzódott hozzánk és emberi alakot öltött. A dolog igen ügyesen volt csinálva és engem még ma is izgat a gondolat, hogyan hajthatták végre. Lehet, hogy az ember valami oszlop

mögül lépett elő, vagy valami csapóajtón jött fel, elég az hozzá, hogy megjelenése megdöbentett bennünket. Odajött hozzánk s így fordult Nikolához:

- Saját akaratodból és nem emberi kényszernél fogva vagy itt. Azért jöttél, hogy rendünk tudását feltárjuk előtted. De még van idő, hogy visszatérj, ha jobbnak látod.

- Nem kívánok visszatérni, - felelt Nikola szilárdan.

- Ugy legyen. Akkor kövess.

Nikola megindult és én is utána akartam menni, de a sötét alak így szólalt meg, kinyújtott karjával reám mutatva:

- Ne jőjj tovább. Nem a te szemednek való megpillantani azt, ami most látható lesz.

Nikola szemembe nézett és nyugodtan mondta:

- Maradj!

Ezt mondva megindult vezetője után s én nemsokára egyedül maradtam.

Ez volt aztán a csalódás.

De nem sokáig maradtam tétlenül. A kíváncsiság is sarkalt, hogy odamenjek, ahol a titkokat felfedik Nikola előtt, de meg azért is óhajtottam közelében lenni, hátha szüksége lesz segítségemre. Gondoltam magamban, még ha rajtaérnek is, hogy utánuk lopóztam, vakmerőségem majd csak kiségit abban, hogy ottlétemet érthetővé tudjam tenni.

Megindultam tehát utánuk.

A nagy barlang tulsó végébe érve láttam, hogy onnan ismét lefelé vezet egy sor lépcső. Csendesen lementem rajta s a végére érve a lépcsőnek, láttam, hogy valami kriptaszerű épületben vagyok, amelyet nagy oszlopok tartanak; oldalai mentén pedig mindenütt fülkék voltak a falba vágva, mint a római katakombákban.

A mogorva helyet három nagy fáklya világította meg hiányosan és ennek világánál láttam, hogy minden fali fülkében egy bepólyázott emberalak fekszik.

Nem mondhatnám, hogy nem borzongtam, de azért mégis az volt az első gondolatom, hogyan találhatnám meg azt az ajtót, melyen keresztül innen Nikolának még tovább kellett mennie. De ajtó itt sehol sem volt. Ekkor eszembe jutott, hogy tulajdonképp két okból remeghetek, mert a barátok haragját is magamra vonom, ha megtudják, hogy mit tettem, de meg Nikoláét is. És nem tudom, nem az utóbbit tartottam-e félelmesebbnek. És hátha felülről becsukják az ajtót. Akkor itt találnak, ha visszajönnek ismét. Talán mégis tanácsosabb lesz visszatérni, ha - amint látszik - innen amugy sem találok kijárást. Bizonyos, hogy valami olyan titka van az innen nyíló ajtónak, amelyet csak a beavatottak ismernek.

Ezzel kedvetlenül indultam visszafelé.

De amint mentem, az egyik oszlop alján valami a szemembe tünt. Repedés volna az a nagy határozott, fekete vonal és talán a fáklyafény meg az árnyék tünteti fel még erősebbnek a vonalat? Nem; - nyílás volt; egy ajtó nyílása, a kőoszlopba építve. Az ajtó nem volt egészen becsukva; én tehát belefeszítettem késemet a nyílásba és minden nagyobb erőfeszítés nélkül kinyithattam az ajtót. Mikor kinyílt, megmutatta, hogy az egész oszlop üres belülről, mi több: hogy belsejéből keskeny falépcső vagy inkább létra vezet lefelé valami még mélyebb kriptába.

Hej, de elfelejtettem egy pillanat alatt minden visszatérési szándékot! Kitártam az ajtót sarkig, azután óvatosan lementem a falépcsőn. Mire a végére értem, tökéletes sötétség fogott körül. Nem értettem, hogy lehet ez, mert tisztán hallottam a hangokat, hogy többen beszélnek. De

csakhamar rájöttem, hogy ez a hely, ahol most állok, csak előszobája annak a csarnoknak, ahonnan a hangok jöttek.

Puhatalpu szandáljaim nem ütöttek zajt a kő-talajon és én így odacsuszhattam óvatosan a bejáráshoz.

Micsoda látvány tárult szemem elé!

A terem maga nem lehetett több hosszúságra ötven, szélességre harminc lábnaál. De ahelyett, hogy ez is csak egyszerű barlang lett volna, mint a többiek, ennek padlója és falai fával voltak borítva s a famunka jóformán fekete volt már a régiségtől. Hogy azonban magassága milyen lehetett a szobának, azt nem is képzelem, mert amint felfelé néztem, láttam, hogy a fal vonala halad fel, fel, egészen addig, ahol már a homályban nem tudtam semmit megkülönböztetni. Butorzat alig volt a szobában; mindössze egy nagy hosszú asztalt láttam a szoba tulsó végében; egy másikat meg az ajtóhoz közel; baloldalt pedig egy háromlábú állványon nagy szenes serpenyő állott, tele izzó szénnel. Mögötte valami mesterségesen létrehozott léghuzam lehetett, mert a láng úgy lobogott mint valami kovácműhely tüze.

Mikor benéztem a szobába, Nikola ott állott, nem messze a tüztől és egy kis üvegcsét tartott a kezében. Azt vártam, hogy itt is feketével fődött arcu embereket talállok, de csalódtam, mert a két férfi, aki Nikolához közel állott, egészen máskép volt öltözve.

A magasabbik a két férfi közül középkori ember volt; feje egészen kopasz, de arca kellemes, okos arc; valamennyire zsidó jelleggel: állát rövid, fekete szakáll körítette. A másik ember pedig, aki valószínűleg a főbbik lehetett, teljesen különböző volt tőle minden egyes részletben. Először is nagyon öreg volt; azt hiszem, a legöregebb ember, akit valaha láttam. Alakja alacsonnyá zsugorodott; arca olyan sárga volt, mint a pergamen és valahányszor mozdult, úgy tetszett, hogy csontjai átvágják a bőrt. És mégis, akármilyen öreg volt is, arcán félreismerhetetlenül meglátszott egykori rendkívüli szépségének nyoma; a szellem szépségével, az értelem világosságával most is tele volt ez az arc. Egyszersmind azt is észrevettem, hogy ez nem lehet ázsiai ember arca. Ez az ember is szakállat viselt, mint a másik, csak hogy az övé hosszú volt és fehér.

- Fiam, - kezdte most az aggastyán Nikolához fordulva; - eddig azt láttad, mennyire lehet fejleszteni azokat a sajátságos erőket, melyekről szóltunk, a folytonos önmegtágadás és imádságban töltött élet által. Most pedig azt fogod látni, mennyit nyert rendünk a földi tudás révén. Ne feledd, hogy emberemlékezet óta mindig voltak közülünk olyanok, akik egész életüket arra áldozták, hogy tanulmányozzák az emberi porhüvely gyarlóságait és tökéletlenségeit. Az orvostan csodái és a gyógyítás rejtelmes mestersége birtokunkban vannak régebb idő óta, mint amikor az örökké áldott Buddha megdicsőülése történt. Éjjel-nappal, nemzedékeken és századokon át mindig voltak hitsorsosaink között olyanok, kik a rejtekhelyeken dolgozva folyton gyarapították őseink tudományát. Bár távol vagyunk is a külvilágtól, azért nincs új felfedezés sem keleten sem nyugaton, ami előttünk ne volna ismeretes és azokhoz a kezdetleges eszközökhöz, melyekkel őseink hajdan dolgoztak, mi hozzá szereztük mindazt, amit azóta csak emberi tudás felfedezett. Az egész világon senki sincs, aki az élet és halál titkait kezében tartaná úgy, mint mi. Akarsz példát látni erre nézve? Hozzátok be a beteget, - fordult most az öreg ember egy szerzeteshez, aki erre kiment egy mellékajton.

Nemsokára megjelent újra egy másik baráttal együtt és egy deszkából összerótt hordozható ágyon egy embert hoztak be.

Letették a nagy asztalra és erre az aggastyán azt mondta Nikolának, hogy vizsgálja meg a beteget. Nikolát annyira érdekelte a dolog, hogy buzgalmában egy percre majdnem kiesett az idős ember szerepéből.

- Tökéletes benuzás és gutaütés, - szólalt meg aztán, amint az embert megvizsgálta.

- Meg vagy győződve, hogy az?

- Teljesen.

- Akkor figyelj ide és lásd, mire képesít bennünket a minden idők tudása.

Ezzel elővett egy nem nagy, de mély vaskanalat s ebbe beleöntött egy kicsit azon üveg tartalmából, mely előbb Nikola kezében volt. A megtöltött kanalat oda tartotta a láng fölé, ahol nemsokára gőz emelkedett fel a megmelegedett folyadékból. Ekkor az aggastyán oda lépett vele a beteghez s erővel kinyitva annak száját, a folyadékot hirtelen beleöntötte. Nem tudom, mi lehetett a folyadék, de amint gőz keletkezett fölötte, ennek a szaga a szantálfa és kámfor vegyületekre emlékeztetett.

Ezalatt egy másik ember hozzá fogott a beteg ember levetköztetéséhez. Amint köntösét levették róla, bekenték egész testét valami edző, erős illatu folyadékkal. Ez szinte gőzölni kezdett és a belőle felszálló pára ott lebegett a test fölött, mintegy három hüvelyknyire. Mikor lassanként ez a gőz eloszlott, megismételték a bedörzsölést, utána pedig két ember elkezdte kézzel gyurni, markolászni a testet, körülbelül úgy, mint ahogyan nálunk a massage-t gyakorolják.

A beteg ember arca mindeddig ólmos sápadtságu, szinte fehér volt, de most egyszerre az élet színe kezdett visszatérni bele. Mire egész testén végimentek a gyurással, az ember egyszerre mozgatni kezdte tagjait, noha csak rángásszerűleg.

Ekkor azonban az aggastyán parancsoló hangon szólalt meg:

- Emeld fel karjaidat.

A beteg megtette.

- Hajlitsd meg térdedet.

Ez is megtörtént.

- Állj fel!

Erre az ember felemelkedett és ott állott az aggastyán előtt oly épen és jó erőben, hogy kívánni sem lehet különbet.

- Holnap megismételjük a gyógyítást és holnapután egészséges ember vagy. Menj most és adj hálát, - szól az aggastyán nagy méltósággal.

Majd Nikolához fordult:

- Félsz-e, ha félrevonom azt a függönyt, mely az életet elválasztja a haláltól?

- Nem félek.

- Jól van, - felelt az aggastyán és megütötte a zengő érclapot.

Parancsára ismét megjelent két ember s egy deszkaalkotmányt hoztak, de azon egy halott feküdt.

- Nézd meg ezt a tetemet, fiam, - fordult Nikolához az öreg ember; - ez, aki itt fekszik előtted, egyik világi testvérünk volt; jámbor és szent ember. Tegnap halt meg végelgyengülésben. Hadd legyen ő az, aki bevezet téged tudásunk rejtettebb országába. Vizsgáld meg és győződjél meg róla, hogy lelke csakugyan elköltözött.

Nikola odament a halotthoz, megnézte, azután így felelt:

- Ugy van, ahogyan mondod.

- Meg vagy győződve?

- Teljesen.

- Akkor ismét megmutatom neked, mit tehet tudásunk.

Ezzel odatolt a halott lábához egy gépezetet, amely nagyon hasonlított a villamgéphez. A pap ekkor néhány sodronyt hozzáértett a holttesthez; azután elhelyezkedve a gép előtt, két kezébe vett két lefüggő hengert és lehunyta szemét. Én nyujtogattam nyakamat, ahogy birtam, de a világért se birtam meglátni, hogy mit csinált. De az bizonyos, hogy néhány perc múlva előre és hátrafelé kezdett ingadozni az alakja, majd egyre nehezebben és nehezebben lélegzett, végre pedig teljesen megmerevedett az egész alak.

Ekkor vagy három percig tartó tökéletes csend következett; ennek leteltével pedig az ember ismét kinyitotta szemét és felemelve karját mutató ujjával a holt ember szemére mutatott. És ekkor ez - borzadok még csak visszagondolni is reá, - szintén kinyitotta a szemét.

Erre a másik néhány percig imádkozott, majd a halottnak jobb karjára mutatott, mire ez felemelte azt és mellére tette meghajlítva. Ez történt bal karjával is. Én ekkor Nikolára néztem, láttam, hogy a nagy ámulat még ezen a hideg arcon is szembetűnően látszik.

A főpap ekkor ismét kezébe vette a gépezet két hengerét, majd felemelte azokat, oda mutatott velük a holt ember felé és ezt mondta hangosan:

- Halott, elevenedjél meg!

És ekkor, - nem csodálom, ha szavam hihetetlennek látszik, mert hiszen én sem tudtam szememnek hinni - az az ember, aki halott volt már tíz órája, lassankint felemelkedett a ravatalról és ott állott előttünk. Ekkor láttam, hogy Nikola önkéntelenül előbbre tört néhány lépéssel; de a főpap hirtelen kinyújtotta karját, hogy Nikolát visszatartsa, mire a holttest egy pillanat alatt lehanyatlott ismét a földre. A két szerzetes, aki behozta, odaugrott és felemelve visszatették a ravatalra és kivitték a szobából.

- Meg vagy elégedve? - kérdezte a főpap.

- Eltölt az ámulat, atyám. Hogy lenne lehetséges az, hogy még többet lássak?

- Láthatsz, ha nem félsz, - felelt amaz szinte siri hangon. - És mint hatalmunk utolsó próbáját, mielőtt téged felavatnánk, hadd lássad az árnyak országát is, amennyire azt halandó ember láthatja, rendünk elhalt főembereit, minden korbelleket egyaránt.

Ezzel benyult az övének függő táskába s kivett belőle egy marékkal valamit, ami leginkább száritott füvekhez hasonlított. Ezt beledobta a széntüzbe, mire a szobát sűrű, nehéz füst töltötte be.

Néhány percig semmit sem tudtam megkülönböztetni, de azután a füst nemsokára oszlani kezdett s én bámulatos tisztán kezdtem látni. Már most aztán nem tudom, hogy vajjon hipnotizálva voltam-e és így csak képzeltem, hogy látom azt, amit látok, vagy pedig csakugyan úgy volt, ahogyan én láttam, elég az hozzá, hogy a szoba tele volt emberek ködszerű alakjaival. Voltak közöttük kínaiak, de voltak ceyloniak, tibetiek, sőt európaiak is.

Látszott rajtuk, hogy földi anyag nincs lényükben, de azért minden vonásukat tisztán lehetett látni, valamint azt is, hogy szabályszerűen mozognak.

Én pedig csak néztem őket s egyszerre a borzalomnak olyan mérhetetlensége lepett meg, amilyenhez hasonlóról fogalmam sem volt a legvalódibb veszély pillanataiban sem. Azt éreztem, hogy ha nem hagyom el ezt a helyet azonnal, a következő pillanatban ájultan esem össze a bejáratnál s akkor talán rögtön rajtaérnek. Összeszedtem minden erőmet; felszaladtam a létrán; keresztül a kriptán és a barlangon egészen oda, ahol Nikola hagyott távozása előtt; de

itt aztán erőm teljesen elhagyott és én a borzalomtól összezilált idegeim gyöngeségénél fogva összeestem.

Meddig tarthatott ájulásom, nem is képzelhetem, de mikor felébredtem, még mindig egyedül voltam s beletelt majdnem egy óra, mire Nikola is csatlakozott hozzám. A barát, aki visszavezette, elkísért bennünket a barlang bejáratáig; ott a törpe már várt reánk fáklyával és visszavitt szobánk bejárata elé.

Nikola egy szót sem szólt hozzám, csak bement egyenesen a maga szobájába s én szinte örültem ennek, mert idegrendszerem sokkal jobban meg volt rendülve, semhogy beszélni tudtam volna nyugodtan.

Leültem tehát ágyamra kábult fővel s meg sem mozdultam vagy egy fél óráig.

Ekkor megnyílt Nikola ajtaja és az én titokzatos gazdám odajött hozzám; kezét barátságosan tevé vállamra.

Ránéztem.

Ilyen halásápadtnak még sohasem láttam ezt az arcot.

- Bruce; - szólalt meg, s hangjában valami sajnálkozás csengett; - mi okozta azt, hogy ön nem úgy tett, ahogyan én kívántam.

- Az én átkozott kíváncsiságom volt az oka, - feleltem elkeseredve. - De ne gondolja, hogy nem bántam meg. Megváltanám bármivel, ha nem láttam volna azt, amit láttam.

- De látta és ennek emlékét semmi se fogja elvenni öntől, hanem a sirba viszi ezt magával.

- A sirba, - kiáltottam fel keserűen. - Mi reményünk lehet a sirban, azok után, amiket ma láttam. Oh, az Isten szerelméért, Nikola, menjünk erről a helyről; menjünk még ma, ha lehet.

- Ön tehát fél? - kérdezte Nikola leirhatatlanul sajtáságos arckifejezéssel. - Nem gondoltam volna, hogy ön is gyávává fog válni, Bruce.

- Igen; *ebben* gyáva vagyok, - feleltem. - Adjon nekem valami cselekedni valót; valami földit, emberit, ami ellen küzdjek, valami kézzelfogható veszedelmet, és én készen vagyok mindenre. De láthatatlan ellen nem tudok harcolni.

- No ugyan, ugyan; ne csüggedjen! Minden pompásan megy. Holnap felavatnak.

- De ha ön azt akarja, hogy kitartsak ön mellett, úgy igérje meg, hogy ilyen dolgokat nem kell többé látnom.

Nikola elmosolyodott.

- Legyen igazságos és vallja be, hogy ma sem kényszerítette rá senki.

- Tudom. De meg is fizettem az engedetlenségért.

- Akkor ne beszéljünk róla többé. Jó éjt Bruce. Emlékezzék reá, hogy bizom önben.

VII. *Nikola felavatása.*

Mikor reggel, a felkelés után rögtön Nikola szobájába siettem, nagy meglepetéssel vettem észre, hogy nincs ott s nem is jött vissza vagy egy óra lefolyásáig.

Mikor megjelent, rémülten láttam, mennyire ki van kelve önmagából.

- Az Istenért, hol járt, mit csinált? - kérdeztem tőle.

- Készültem az elnyerendő nagy méltóságra azzal, hogy több más titkot is megtanultam. Higgyen nekem, Bruce, ha ön végignézte volna mindazt, amit én láttam éjfél óta mostanáig, ön sohasem lenne többé nyugodt és derült. Ha azt mondom, hogy a látottaktól én is meg-rémültem, akkor talán eleget mondtam a dolgok jellemzésére.

- Mit látott?

- Csak a legkisebb dolgokat mondhatom el. Láttam, amint évezredek mumiák husát olyan gyöngéddé, üdévé tették, mint egy gyermek teste; láttam olyan sebészi műtéteket, amelyeknek lehetőségét a legnagyobb európai operáló orvos is kizártnak tartaná; láttam egy olyan szer alkalmazását, amely a műtét alatt a betegnek érzékeit nem tompítja el és a fájdalomnak még az árnyékát is kizárja. Megvallom, hogy egy későbbi titok láttára oly szertelen rémület fogott el, hogy egy percre végig cikkázott agyamon az a gondolat, hogy itt hagyok mindent és menekülök innen. De csakhamar legyőztem izgatottságomat és most már minden jól van. Most lenyugszom egy kicsit, hogy összeszedjem az erőmet. Ha szükség van reám, hívjon, de más-különben kérem, ne zavarjon.

Már a reggelit is behozták, de Nikola nem mutatkozott. Mikor azonban dél lett, kijött szobájából s láttam, hogy ismét ép olyan erélyes és ép oly hősies derült, mint mindig.

De én nem mondhatnám, hogy az lettem volna.

Nem tudom, mi történt velem, de valami nagy közeledő szerencsétlenség előérzete nehezedett reám. Lehet, hogy talán Nikola szédítő sikere juttatta eszembe, hogy ez végre is nem mehet így minden balsiker nélkül, elég az hozzá, hogy nagyon csüggedt voltam.

Két óra tájban megjelent a törpe és intett Nikolának, hogy vezetni fogja.

Nikola ment és naplementéig nem is jött vissza. Mikor ismét megjelent, olyan volt, mint akit a sirból vettek ki és én gondolni sem mertem arra, mit láthatott most, mert hiszen azok óta, amiket én láttam, folyton fokozódó borzalmasságu dolgokat mutattak neki.

Tudom, hogy más embert egyszerűen a földre sujtott volna az, amiket Nikola az imént látott, de ő egyenesen munkához fogott és szorgalmasan irt, jegyzeteket készítve arról, amit tanult. Én pedig ott ültem ágyamon a félhomályban és láttam, hogy táncol a Nikola fáklyájának fénye a padlón és a tetőzetten.

Nagyon, nagyon csüggedt voltam.

És azok a sejtelmek! Oh, csak azoktól szabadulhattam volna.

Nyolc órakor este a rut törpe ismét megjelent s szó nélkül mutatott a Nikola ajtajára. Én be-mentem s hívtam. Nikola nyugodtan tette félre jegyzeteit, aztán intett nekem, hogy menjek előre. Követtem tehát a törpét, utánam pedig Nikola jött.

Utunk ismét a nagy barlangba vezetett az alaguton át, ahol tegnap voltunk, csak hogy most tizenkét szerzetes őrizte a bejárást.

És maga a barlang is tökéletesen más volt.

Fáklyák száza volt a falba erősítve s vöröses fényük sajátságosan verődött vissza a boltozat lefüggő cseppköveiről.

A barlang tulsó végében gyönyörűen diszitett nagy, hármastron állott s amint a terembe léptünk, ismét az a sajátságos, folyton erősödő zene fogadott, mikor pedig ez elhallgatott ismét, fejkünk fölött egy hatalmas erejű harang hármastron kondult, de oly siketítő zúgással, hogy az egész barlang levegője szinte hullámozott a hangtól. Amint lassan, rezegve elhalt a hang, nemsokára ismétlődött ugyanez a hármastron kongás; majd hirtelen széthúzódott a barlang oldalfalain levő függöny s hosszú sorban legalább négyszáz szerzetes jött be; valamennyien koromfeketébe öltözve és fekete posztóba burkolt fejjel.

Mikor ezek elhelyezkedtek, egy másik függöny húzódott félre s ekkor egy új menet közeledett. Először is vagy harminc törpe, valamennyien fáklyával, ezek után száz szerzetes tiszta fehérben, érc füstölőket lóbálva; ezek után tizenkét ősz-szakállu pap, egészen feketében, de a fejét burkoló posztó nélkül.

Legvégül jött a titokzatos világ két fő embere.

Az egész tömeg ezalatt két egyforma csoportra oszlott a tróntól két oldalra s mikor a két főpap elhelyezkedett, a rengeteg harang ismét megkondult légrengető zúgással. Majd az egész tömeg egy sajátságos dalban rendjüknek egyik szent énekébe kezdett.

Amint a barbár zenéjük és szövegük, de csodálatosképpen mégis megrendítő hatása himnusz véget ért, a fehér barátok csoportjából előlépett egy ember, kezében egy nagy iratot tartva.

Megállva, azt olvasta belőle fennszóval, hogy tetszett a Hegyek Két Nagyjának úgy határozni, hogy a rég üresedésben levő harmadik hely is betöltessék. Ezért magukhoz hívtak egy embert, akinek szent és nagy tudása voltához senki másé nem fogható. Ez az, akit most mindnyájan maguk előtt látnak. Már eddig is jó szolgálatokat tett a társaságnak; be van róla bizonyítva, hogy igaz ember és így most csak rajta áll annak kijelentése, vajjon óhajtja-e magára vállalni az állásával járó nagy felelősséget.

Elvégezve az irat felolvasását, az ember visszatért helyére, azonban ekkor előlépett négy másik s ezek kézen fogva Nikolát, oda vezették az elfüggönyözött kijáráshoz és eltűntek vele.

Vagy tíz percig lehettek távol és ezalatt halálos csönd volt a barlangban.

Mikor a csoport ismét megjelent, Nikola már új méltóságának teljes díszébe volt öltözve. Karcsu, urias alakja, tiszteletreméltó, idős maszkja kitűnő összhangban állott a díszruhával és mikor fellépett egy emelvényre, kénytelen voltam bevallani önmagam előtt, hogy méltóságosabb alakot talán soha életemben nem láttam.

Az előbbi hírnök ekkor ismét előlépett és jelentette, hogy az, aki eddigéig Hankow főpapja volt, kész elvállalni az új méltósággal járó kötelességeket. Erre az előbbi fehér ruhás barátok odavezették Nikolát a trón elé. A két főpap pedig eldobta a fátyolt, mely eddig arcukat takarta és lejöttek a trónról Nikolához. Kézen fogták és fel akarták vezetni maguk mellé, mikor a csarnok tulsó végén, ott, amely felől bejöttünk, valami zaj és nyugtalanság keletkezett.

Egy szempillantás alatt, noha mindaddig az egész zaj csak afféle izgatott suttogásból állott, nekem minden balsejtelmem eszembe ötlött ismét s éreztem, hogy szívem verése eláll.

Az egyik főpap elbocsátotta a Nikola kezét és utasítást adott, hogy nézzék meg, mi az oka a nyugtalanságnak. Az ember odament és vagy három perc múlva tért vissza azzal a hírral, hogy odakünn egy jövevény van, aki egy percnyi haladék nélkül bebocsáttatást kíván, mert mondani valója van a mai felavatást illetőleg.

- Jöjjön, - felelt a főpap kemény hangon.

Néhány perc múlva egy leirhatatlanul rongyos, sáros, zilált külsejű öreges kínai jelent meg.

Odasietett a trón elé s bókolás közben csaknem a földet érintette homlokával.

- Bocsánatért könyörgök, atyám, hogy betörtem, de nagy okom volt reá.

- Beszélj, de röviden. Mi a neved és honnan jösz?

- *Én vagyok a hankowi főpap és igazságot jöttem kérni.*

Amint a jövevény ezt kimondta, az egész sokaságon izgatott hangú felzudulás futott végig.

Láttam, hogy Nikola egy lépést tesz visszafelé, azután megáll mozdulatlanul.

Mindketten tudtuk, hogy ha ez az ember igazat mond, menthetetlenül el vagyunk veszve.

- Balga ember! Hogy merészelsz elénk állni ily képtelen mesével? - szólalt meg az idősebbik főpap. - Vagy nem tudod, hogy maga a hankowi főpap áll előtted?

- Ámitás az egész, - felelt amaz hevesen. - Azért jöttem, hogy óvjalak benneteket ettől az embertől. Hisz nem is pap, hanem egy idegen ördög, aki engem elfogatott és addig eltett utjából, amíg helyemet elfoglalhatta.

- De hát akkor hogy jöttél ide?

- Megszöktem azok kezéből, akiket ez az ember fizetett, hogy engem fogva tartsanak; onnan Tientsinbe, majd Pekingbe mentem.

- De hát az én levelem a Llamaserai főpapjától, - szólalt meg most Nikola végtelenül nyugodt méltósággal.

- Nekem is van levelem a főpaptól, - kiáltott közbe a jövevény s azzal átnyújtotta a levelet az ifjabbiknak a kettő közül.

- Békesség! - szólt közbe az aggastyán. - Most visszavonulunk, hogy megvizsgáljuk az ügyet. Örök! Ügyeljete, hogy ez emberek közül egy se távozhassék.

Ezzel elmentek.

Én pedig azalatt, míg távol voltak, ismét éreztem azt a sajátságos dolgot, amit néhányszor ezelőtt is észleltem már magamon. Azt ugyanis, hogy most, mikor a veszély csakugyan itt volt és a világos tényekkel kellett szembe nézmem, jóformán nyoma sem volt bennem annak a félelemnek, mely az előérzetek pillanatában annyira gyötört.

Vagy egy negyedóra múlva a távollévők ismét visszatértek és az aggastyán így szólalt meg:

- A dolog mélyebb, behatóbb vizsgálatot igényel, határozatunkat holnap nyilatkoztatjuk ki.

Majd Nikolához fordult:

- Most vedd le a felöltött diszt! Ha ártatlan vagy, úgy holnap mindezt visszakapod, hogy igazsággal viseljed, de ha a vád igaz, úgy készülj a halálra. Ma éjjel még egyszer meg fogjuk vizsgálni az ügyet.

Nikola az izgatottságnak minden jele nélkül adta át palástját a szerzeteseknek; majd meghajolt a főpapok előtt az ő sajátos gyönyörű mozdulataival és ekkor szótlanul követte a vezetőt, aki bennünket szobánkba kísért.

Amint egyedül maradtunk, azt vártam, hogy a történetek hatása alatt Nikola is megtörik, de e helyett azt láttam, hogy nyájas, szánakozó arckifejezéssel nyújtja elém kezét.

- Nagyon sajnálom, Bruce, hogy így történt, de azt mindenesetre nyugodtan elmondhatjuk, hogy úgy viselkedtünk, mint férfiak. A véletlen szerencsétlenségért nem vethetünk magunkra.

- Jó, jó, de hát most mi lesz?

- Azt hiszem, ez nagyon egyszerű. Ha nem találunk módot a menekülésre, akkor életünkkel fizetünk vakmerőségünkért. Én, ami magamat illeti, nem bánom valami nagyon, mert hiszen amiket én teszek, azok miatt mindig teljesen készen kell lennem a halálra; noha éppen azok után, amiket itt tanultam, szeretnék még élni, hogy hasznukat vehessem. De önt nagyon sajnálom, különösen annak a szegény kis leánynak a kedvéért, aki ott Pekingben olyan bizó szívvel várja önt.

- Oh, az Istenre kérem, ne beszéljen róla, mert akkor igazán gyáva leszek. És bizonyos ön abban, hogy nincs menekülés?

- Hogy őszinte legyek, jelenleg nem látok semmi módot, de bizonyos lehet benne, hogy egész képességemet latba fogom vetni, hogy kieszeljek valamit. Hanem, hogy mi módon cselekedjünk, azt csakis akkor láthatom tisztán magam előtt, ha a ma éjjeli tárgyaláson túl leszünk.

Ezzel magamra hagyott s én néhány óráig szinte megkövülten ültem, magam elé meredve s minden percben várva, hogy valaki értünk jön.

Egyszerre aztán csakugyan hallottam a léptek zaját s nemsokára két szerzetes lépett szobámba, intve, hogy gazdámat is hívjam. Nikola sietve jött ki s ezzel aztán megindultunk folyosón, csarnokokon keresztül, most azonban nem le, hanem fölfelé.

Egyik sarkon egész csapat fegyveres ember fogadott bennünket s ezek vezettek azután egy nagy szobába, amelynek tulsó végén két ember ült egy asztalnál, körülöttük nagy sereg szerzetes, távolabb pedig, fegyveres örök közt az, aki ellenünk vádat emelt.

Az egyik főpap felszólítására azután elmondta az egész történetet, teljesen úgy, ahogyan volt, elmondta elfogatását, elhurcoltatását, menekülését s végre azt is, hogy a Llamaseraiban tudta meg, hogy valaki már megelőzte. Mikor az ottani főpap előtt sikerült bebizonyítania, hogy kicsoda, akkor rögtön embereket és lovakat bocsátottak rendelkezésére, hogy mihamarabb ide érhessen. Kérdezték, faggatták, de mindenre meg tudott felelni.

Ekkor aztán Nikolára került a sor.

Nyugodtan, uriasan, bátran lépett oda bírái elé és összegezve azt, amit ellenfele mondott, mesteri ügyességgel tette minden részletét nevetségessé; kimutatta azt, ami a dologban képtelenségnek látszott s kérve bírát, hogy bölcsességüket ne alázzák meg egy ily esztelen történet figyelembe vételével, hozzátette, hogy jóformán előre tudja, mi lesz (és mi lehet egyedül) két ily bölcs bíró ítélete. Éles szemmel rögtön fölfödözte ellenfele elbeszélésének egyetlen gyöngye pontját s azt aztán ugyancsak kihasználta. Persze, a nagy műveltségű európai ember könnyen túljárt a szegény faragatlan, elzártan élő kínai pap eszén. Mindehhez hozzájárult Nikola ragyogó szónoki képessége és így aztán könnyen észre lehetett venni, hogy beszédje végén már is saját javára befolyásolta bírát.

Már-már azt hittük, mindenem túl vagyunk, mikor a két főpap közül a fiatalabbik így szólalt meg:

- Minthogy te vagy a hankowi főpap, bizonyára jól ismered a templomot. Az első csarnokban egy tábla van a falba mélyesztve; mi annak a felirása?

- Az istenek döntsék el azt, mi a legjobb az emberre nézve, - felelt Nikola minden habozás nélkül.

Láttam, hogy az igazi főpap elámulva hallgatja ezt a készséges feleletet.

- És a lépcsőkön, amelyek a táblához felvezetnek, mi van bevésve?

- Békesség az embereknek, - felelt Nikola.

E percben a bíró odafordult a másikhoz e szókkal:

- Semmi sincs ott.

Majd Nikolára nézve merően, így folytatta:

- Most már tudom, hogy nem az vagy, akinek magadat mondod. Oda nem vezet semmiféle lépcső, azért tehát vésve sem lehet semmi.

Végre pedig az örökhöz fordult:

- Vezessétek vissza ezt a két embert oda, ahonnan hoztátok. Őrizzétek őket jól holnap reggelig, amikor aztán letaszítjuk őket a várfokról a mélységbe.

Nikola meghajolt, de nem szólt egy szót sem.

Szobánkba vezettek.

Amint a barátok magunkra hagytak, leültem ágyamra és kezeimbe tettem arcomat.

Ez volt tehát a vég, vége minden bátor cselekvésnek; hogy most lelöknek a várfokról! Ez volt tehát a cél, amiért annyi veszéllyel szálltunk szembe!

VIII. *Iszonyu percek.*

Csak Gladysra nem akartam gondolni, mert féltem, hogy akkor minden bátorságom cserben hagy. Csakhogy éppen ő volt az, aki felé minden gondolatom repült. Mikor már nem bírtam tovább, átmentem Nikolához, hogy lássam, mit csinál.

- Nos, Bruce, - kezdte, amint beléptem, - úgy látszik, mintegy három óra múlva bevégeződik a mi komédiánk.

- Én inkább tragédiának mondanám.

- Nos, a kettő közt a különbség nem olyan nagy. Hiszen megmondta már Plato is...

- Óh, az ördög vigye Platót. Az a fő most, hogyan tudjuk meggátolni azt, hogy napkeltekor kivégezzenek.

- Most még csak azt tudom, hogy meg *akarom* gátolni. A mód kieszelése most következik, azért jobb lesz, ha magamra hagy.

Átmentem tehát s ha még oly képtelenségnek tetszik is, a tény az, hogy nemsokára mélyen elaludtam. Hanem az bizonyos, hogy nehéz álmok gyötörték egész reggelig, amikor arra ébredtem fel, hogy valaki erősen rángat a vállamnál fogva.

Feltekintettem s láttam, hogy a szerzetes volt. Amint sikerült neki, hogy belém lelket verjen, rögtön integetett, hogy hívjam ki a gazdámat is. Ez nem késett s így csakhamar kiléptünk a folyosóra, ahol vagy tizenkét ember várt reánk.

- Kár, hogy ilyen korán zavartak, - sugta Nikola, amint megindultunk, - éppen most, mikor csak az utolsó részletek kitalálása volt még hátra egy remek szabadulási tervhez.

- Elkésett vele, - feleltem keserűen.

- Ugy látszik, - mondta Nikola s azzal tovább mentünk.

Hogy mit éreztem ez ut alatt, azt nemcsak hogy leírni nem tudom, de még gondolni sem szeretek rá.

Annyi tekervényes folyosón, lépcsőn haladtunk át egyre fölfelé, hogy én nemsokára teljesen irányt vesztettem, nem bírtam tájékozódni és csak mentem, mentem vakon.

Egyszer aztán, felmenve a legkisebb és legtekergeősebb csigalépcsőn, megálltunk egy nagy ajtó előtt s amint ezt kitárták előttünk, jeges légáramlat csapott be.

Amint az ajtón kiléptünk, láttuk, hogy ott vagyunk a tetőn, alattunk pedig szédítő mélységben a völgy a magas, éles köveivel.

Kísérőink itt a napfényben hirtelen kioltották fáklyáikat, azután megálltak mereven, szemüket az ajtóra függesztve. Vártak valakit, vagy valamit.

A jeladás onnan belülről nemsokára megtörtént s őrünk ekkor tovább vezettek bennünket a tetőn s egy kanyarulatnál befordulva láttuk, hogy a két főpap már ott van és vár reánk.

Odaállítottak eléjük s ekkor az idősebbik így kezdte:

- Nyugat fiai! Hallottátok az ítéletet. A büntetést magatok idéztétek föl. Van-e valami mondanivalótok?

Nikolára néztem, de az csak némán intett nemet.

- Akkor készüljétek a halálra.

Azt parancsolták, hogy lépünk hátra. Nem értettem, miért nem végeznek velünk rögtön, de nemsokára mozgás hallatszott az ajtón belül s egy újabb menet érkezett hozzánk, egy fogoly szerzetest hozva.

A szálás, megtermett, vad külsejű fickó ugyancsak erős ellentállást tanusított. Alig bírták nagynehezen odavonszolni a két főpap elé.

Amint végre ott állt, az aggastyán ezt mondta komor hangon:

- Meggyilkoltad egyik rendtársadat. Van valami mondani valód, ami az ítélet végrehajtását meggátolja?

Az ember szóbeli felelet helyett elkezdett ordítani kétségbeesésében. De ekkor négy természetes ember odaugrott a boldogtalanhoz, megragadták s odahurcolták a fal szélére. Küzdött és sikoltozott, de a négy hatalmas emberrel nem bírt mégsem.

Ekkor odaértek a szélső kőre; egy percnyi szünet, egy vad üvöltés... és a következő pillanatban az ember eltűnt a szörnyű mélységben. Mikor eltűnt előlünk, úgy éreztem, hogy szívem verése egészen eláll. A szerencsétlen ember ordítása még fülemben hangzott és tudtam, hogy egy perc múlva reánk kerül a sor.

Csakugyan, az öreg ember meg is szólalt nemsokára:

- Ha van valami mondani valótok, vagy valami utolsó kérésetek, úgy még van idő!

- Nekem volna egy kérésem, - szólalt meg hirtelen Nikola. - Ha már meg kell halnunk, gondoljátok meg, nem kár-e a jó anyagot egyszerűen elvesztegetni azzal, hogy ledobtok bennünket. Nekem több ízben mondták hozzáértő emberek, hogy koponyám rendkívüli alkotású; barátom hatalmasan fejlett arányos teste pedig olyan, hogy én magam is sokat adnék érte, ha felboncolhatnám. Nekem természetesen nincs nagy kedvem meghalni, amint azt gondolhatjátok; hanem ha már meg kell lennie, hadd haljunk meg a tudomány szolgálatában.

Nem tudom, hogy csakugyan meg akartak-e bennünket ölni, vagy sem, de az tény, hogy társamnak ez a kívánsága nem okozott olyan nagy elképedést, mint vártam.

Az aggastyán, akihez Nikola e szavakat intézte, néhány pillanatig tanácskozott társával, aztán Nikolához fordult e szókkal:

- Bátor ember vagy.

- Meg kell nyugodnom a változatlanban, ez az egész, - felelt Nikola hidegen. - Van valami ellenvetésetek?

- Gondolkozni fogunk a dolgról. Addig biztonságban lesztek.

Ezzel intett az öröknek s azok visszavezettek szobánkba.

Én azonban nem mondhatnám, hogy a másféle halálnem valami nagy elragadtatásra hangolt volna. Nikola azonban meg volt elégedve.

- Hadd magyarázzam meg, miért tettem, - kezdte. - Ha oly módon akarnak felhasználni bennünket, akkor ezt holnap reggelnél korábban nem tehetik, mert az operáló szoba javítás alatt van. Így tehát már egy napot nyertünk.

- De van-e valami terve?

- Csak annyit mondhatok, hogy itt valahol, a fejem hátsó részében már alakul és érik egy terv s legfőlebb annyit teszek hozzá, hogy már látok néhány kedvező körülményt.

Többet aztán nem mondott, csak arra kért, hogy hagyjam magára.

Képzeltetni, micsoda órákat töltöttem remény és csüggedés közt ingadozva. Ebédünket elhozták a szokott időben s aztán beállott a délután. Az ablakon át behatoló fénysáv egyre fölebb csúszott a falon és végre egészen eltűnt.

Hét óra lehetett, mikor Nikola egyszerre csak szobámba lépett s szokatlanul izgatott hangon mondta:

- Azt hiszem, Bruce, hogy kieszeltem azt a tervet, ami kiszabadít bennünket innen, ha valami egyáltalán kiszabadíthat. Hallgasson reám. A barát egy félóra múlva itt lesz a vacsorával, a mi utolsó vacsoránkkal. A tálat ott fogja letenni a földre, ahol mindig szokta, azután hátat fordít addig, amíg a fáklyát belehelyezi a vasgyűrűbe a falon. Addigra készen tartson egy szivacsot kloroformba áztatva, s amint aztán az ember megfordul, én torkon ragadom és leteperem, ön pedig az altatót nyomja oda az orrához, hogy beszívja. Amint ettől elveszti az eszméletét, ön felölti a barát ruháját, fejére húzza a csuklyát és kimegy a lépcső felé. Ott az ajtón túl, a másik oldalon két ember áll. Észrevettem, hogy amikor valaki ki akar menni, csak kopog és erre amazok kinyitják az ajtót. Ön is kopogni fog tehát és amint éppen átlépi a küszöböt, leejti ezt az aranypénzt a földre. A kettő közül az egyik okvetlen le fog hajolni a pénz után; amint lehajol, ön is abban a pillanatban rárohan a társára és török-szakad, ártalmatlanná teszi. Én ott leszek ön mögött és a második emberre nekem lesz gondom.

- Kétségbeesett egy terv.

- Mi is kétségbeesett emberek vagyunk.

- És aztán?

- A többit majd elmondom, amint az egyik ember ruháját én is magamra öltöttem. Kész ön erre a tervre?

- Mindenre kész vagyok, hogy ez átkos helyről menekülhessek.

Vagy egy óra múlva egyszerre csak felhangzottak a közeledő barát léptei.

Egyre tisztábban hallottuk a hangot; már a közeledő fáklya fénye is látszott az ajtó alatti résen.

- Készen van ön? - sugta Nikola.

- Készen vagyok.

A barát belépett, egyik kezében a fáklyát, a másikban a nagy tálat tartva. Az utóbbit letette a földre, azután megfordult, hogy a fáklyát a vasgyűrűbe helyezze. De alig emelte fel karját, láttam, hogy Nikola zajtalanul előcsúszik a másik szobából; odaközeledik a mit sem sejtő emberhez és ruganyos acélizmu testével ráveti magát, torkon ragadva az embert. Erre én is odaugrottam, kirántottam a lábát alóla és lefektettem a földre, mialatt Nikola folyton szoritotta a torkát. Akkor én is teljes erőmből az arcára szoritottam a kloroformos szivacsot.

Az ember mozdulatai egyre bágyadtabbak lettek s végre ott feküdt előttünk mozdulatlanul.

- Ezzel végeztünk, - szolt Nikola - most öltse fel hamar ennek a ruháját és menjen.

Csodálatos, de igaz, hogy e hajmeresztő vállalkozás alatt oly boldognak éreztem magamat, mint egy gondtalan gyermek. Mert amint igazi, kézzelfogható küzdelemre került a sor, akkor helyemen voltam, csak azok a ködszerű rejtelmek törték meg az erőmet.

Az aranypénzt kezemben tartva, megindultam a zárt ajtó felé; Nikola mögöttem vagy három ölnyire, meglapulva a sötét árnyékban.

Kopogásomra azonnal megnyílt az ajtó s én láttam, amint a két ember ott állt az ajtótól két oldalt. Gondom volt rá, hogy meglássák kezemben a csillogó aranypénzt; aztán leejtettem, épen az egyiknek a lába elé. Ez azonnal lehajolt utána, amit látva én villámgyorsan a másik

emberhez ugrottam, torkon ragadtam és küzdeni kezdtem vele. Nem volt könnyű munka, mert a fickó, hat láb magas termetű, izmos óriás volt és mint a kolostor valamennyi tagja kitűnően gyakorlott a tornában, birkózásban. Csakhogy én az életemért küzdöttem és ez megszázsorozta erőmet. Talán ez volt az oka, hogy ez a vad küzdelem igazán életem legélvezetesebb percei közé tartozott.

Végre, mikor már vagy tizszer meghemperedtünk a köves talajon, legyűrtem ellenségemet és ráülve a mellére, öklömmel kétszer jól fejbevágtam, amitől aztán teljesen elkábult.

Tudom, hogy ez leírva vad és visszataszító dolognak látszik, de tudva, hogy ennek az embernek egyetlen kiáltása a kinhalálnak tenne ki bennünket, nem volt csoda, ha minden eszközt jónak tartottam elhallgattatására.

Ezalatt Nikola a másikkal végzett s amint visszafordultam, láttam, hogy az ember arccal a föld felé fordulva fekszik; Nikola pedig; - óh, ez az ember - egy boncoló orvos gyönyörűségével vizsgálja az embernek sajátságos alakulásu koponyáját.

Mikor már teljesen érzéketlenné tette az embert a kloroformos szivaccsal, eldobta ezt a sarokba és sietve magára kapta a legyürt ellenség köpenyét és csuklyáját.

- Most siessünk, - szólt aztán. - Az öröket éjfélkor váltják fel, most pedig már husz perccel mult tizenegy óra.

De azért a tudománynak ez a rettenthetetlen bajnoka arra mégis talált időt, hogy letérdelve még egyszer megvizsgáljon néhány különös csontdudorodást a földön fekvő ember koponyáján.

Azután mentünk, folyosókon, lépcsőkön át egészen addig, míg egyszerre azt láttuk, hogy a széles folyosóból, ahol állunk, négy teljesen egyforma ut nyílik.

- Hol az Isten csodájában vagyunk? - kérdezte Nikola; mikor egyszerre valami tompa zúgás ütötte meg fülünket.

A vizesés volt.

Én erre egészen elrémülve mondtam:

- Hiszen akkor már nagyon eltávolodtunk célunktól.

- Ellenkezőleg, még nem vagyunk hozzá elég közel.

- Nem értem.

- Édes barátom, mondja meg, miért jöttünk mi tulajdonképp erre a helyre? Nem azért, hogy titkaikat hatalmunkba kerítsük? Hát üres kézzel menjek el innét? Menjünk.

Ezzel megindultunk, lefelé haladva sok, sok lépcsőn.

A baj csak az volt, hogy fáklyánk már nagyon a végét járta; attól kellett tartanunk, hogy rövid idő múlva kialszik. De azért csak mentünk előre s végre mégis elértünk a nagy barlangba. Mivel éjjelen át itt nem tartották szükségesnek az őr, zavartalanul haladhattunk előre és a bejáratnál találtunk egy félig még ép fáklyát is a fáklyatartóban. Hanem azt mondhatom, hogy valami borzalmasabbat, mint a nagy barlang annak az egy fáklyának imbolygó lángjánál, nem bírok képzelni. Az itt-ott besuhanó légáramlat bűgása, a száz meg száz denevér szárnyacsapkodása, meg mindenekfölött az a különös sirbolti szag, amit már előtte való nap is éreztem s amit nem bírok kellőleg leírni, ez mind irtózatossá tette a helyet.

- A katakombákba vezető bejárás ezen az oldalon van, - szólt Nikola, - menjünk oda.

Amint a bejárást megtaláltuk, már csak néhány lépcsőn kellett lemennünk és ott voltunk a kriptában, amelyet már ismertem. Fáklyáink fényénél ismét jól láthattam a fülkékben fekvő, bepólyázott, mumia-szerű holttesteket, de Nikola nem figyelt rájuk, csak kereste az oszlopba vágott titkos ajtót. Mondhatom, irtózatos megerőltetésembe került, hogy még egyszer oda-menjek, ahol néhány nappal ezelőtt az a lelki rázkódtatás ért. De mit volt mit tennem; követtem Nikolát és néhány perc múlva ott voltunk abban a kis előszoba félében, ahonnan én azokat a titkokat kilestem.

Körülöttünk mindenütt titkos célu eszközök, szerszámok százai.

A szoba tulsó végén egy nagy faajtó volt, gyönyörű faragásokkal diszítve. Ezt három zár tartotta, amely be volt csukva kulccsal; a kulcs persze nem volt benne. De Nikola egy percig sem habozott. Elővett orvosságos ládikájából egy kitűnő, éles, de parányi orvosi fűrészt és vagy öt perc alatt mindahárom zár körül kifűrészelte a fát, úgy hogy a fülke ajtaja kitérült.

Erre aztán mindketten hozzáfogtunk a zsebeléshez.

Volt ott vagy százféle orvosság: porok, olajok, füvek; ezek közül Nikola válogatva szedett ki néhányat, azután az ősrégi, megsárgult pergamen lapokat gyűrte zsebre; kicsi volt valamennyi, mert hiszen csak egy-egy orvosi rendelvény volt mindegyiken; végre egy kis vas dobozban egy különös kötésű és szanszkrit nyelven irt könyvecske volt. Nikola ezt is belegyűrte abba a különös ruhába, amely jóformán csupa zseb volt; azután azt mondta, hogy ideje lesz visszatérnünk.

Ezzel eszeveszett gyorsasággal szaladtunk fel a lépcsőn; keresztül a kriptán, az alaguton s mikor végre megálltunk, Nikola így szólalt meg:

- Most aztán az a kérdés, hogyan jutunk ki magából az épületből. Csak az a baj, hogy az irányt nem ismerem egészen. De mindegy, próbáljuk ezt a folyosót.

Az elsőről, amelyet megpróbáltunk, bizony vissza kellett térnünk, de a második mégis az volt, amelyet kerestünk s vagy tíz percnyi eszeveszett futás után ott voltunk a nagy előcsarnokban, ahol bennünket érkezésünkkor fogadtak.

De amint itt fellélegzettünk, jóformán abban a pillanatban lárma keletkezett belül; majd az óriási harang kondulása reszkettette meg a levegőt és hallottuk, hogy sokan szaladgálnak benne összevissza.

- Bennünket keresnek, - szólt Nikola; - felfedezték szökésünket. Ha most nem tudunk innen kijárást találni, végünk van.

Az üldözők zaja ezalatt mind közelebről hangzott s mi egyideig igazán csaknem eszünket vesztve futkostunk ide-oda, kijárást keresve, mint a patkányok a csürben. Végre megleltük a völgybe levezető lépcsőt. Ezen lefelé igazán repültünk inkább, mintsem szaladtunk, de amint leértünk az utolsó lépcsőre, láttuk, hogy a bezárt ajtó előtt egy hatalmas termetű barát áll őrt.

Egy szempillantás műve volt reá vetni magunkat az örre kétségbeesett erővel. Felemelte ugyan buzogányos botját, hogy reám sujtson vele, de én visszalöktem a bot fejét, úgy, hogy az az ő homlokára csapott le. A megszedült, tántorgó embert Nikola letaszította s amint az ájul-tan feküdt a földön, lekaptuk a falon függő nagy kulcsot s kinyitottuk a kaput, a másik oldalon gondosan bezárva azt.

Akkor aztán, amint ott álltunk Isten szabad ege alatt, éreztük, hogy erőnk szinte emberfölötti-vé növekedik és elkezdtünk futni, ahogy lábaink birtak bennünket.

IX. *Befejezés.*

Az éjszaka koromsötét volt és a szél zúgása teljesen elnyelte futó lépésünk neszt. Nem törődünk vele, bárhova jutunk is, a fő csak az volt, hogy minél nagyobb távolság legyen köztünk és üldözőink közt.

Mikor végre vagy másfél órai futás után éreztem, hogy egyhuzamban igazán nem bírom tovább, lefeküdtem a földre. Nikola is azonnal megállt és igyekezett úgy helyezni el zsebeiben a magával hozott dolgokat, hogy azok futásában ne gátolják.

- Most vagy öt mértföldnyire vagyunk tőlük, de bizony napok fognak beletelni, míg azt mondhatjuk, hogy megmenekültünk. A sötétséget kell használnunk a futásra. Bárhova visz is az út, a völgy mentén kell egyre lefelé haladnunk, mert a hegyeket nem tudjuk megmászni.

Amint én megint lélegzethez jutottam, újra futásnak eredtünk. Mikor ismét mögöttünk volt négy-öt mértföld, akkor azt kezdtük észrevenni, hogy nemsokára hajnalodik.

Ekkor Nikola azt határozta, hogy jobb lesz, ha elrejtőzünk valahol s nem is folytatjuk utunkat addig, míg a sötétség be nem áll újra.

Egy ideig úgy látszott, hogy sehol sem fogunk buvóhelyet találni, de végre mégis felfedeztünk egy kitűnő helyet. Egy magasan fekvő kis fensíkon merészen előre nyuló sziklák csoportja egészen kicsi barlangot alkotott. Ide kuszunk fel tehát s összeszedve nagy csomó selymes, hosszuszáru fűvet, ágyat készítetünk magunknak. Annyit mondhatok azonban, hogy a szállás nem volt valami kedélyes. A sok izgalomhoz még hozzájárult az is, hogy hijjával voltunk minden élelemnek és az éhség kínjai már jelentkezni kezdtek, noha még most csak gyengén.

- No, engem ez az esemény kigyógyított minden kalandvágyamból egyszer s mindenkorra, - mondtam Nikolának, amint leheveredtünk a földre.

- Ne mondja azt. Töltsön csak egy-két évet valami álmos angol faluban és akkor tudom, hogy nem kérném hiába, ha ismét felszólítanám valami ilyenre. Higyje el, ez a mostani vállalkozás egészen könnyű dolognak látszik, ha azzal hasonlítom össze, amit hat évvel ezelőtt tettem. Akkor ugyanis azt a titkot akartam felfedezni - - -

Szégyenszemre legyen mondva, én bizony nem hallottam már, amit Nikola mesélt, mert mély, súlyos álomba merültem.

Mikor hosszú idő múlva felnyitottam szememet, a nap még az égen volt ugyan, de már alkonyodott és a szél elült teljesen.

Körülnéztem, de csodálkozásomra Nikolát már nem találtam a helyén. Éppen fel akartam ugorni, hogy megkeressem, mikor láttam, hogy nagy óvatossággal, négykézláb csuszva jelenik meg a barlang szájánál. Csendre intett s aztán odacsuszva mellém, ezt sugta:

- Egy hangot se. Nyomunkban vannak.

- Messze?

- Csak vagy ötven ölnyre.

Nemsokára már a hangjukat is hallottam.

Utóbb kivehettem a szavakat is és nemsokára a lépések egészen közletről hangzottak. Micsoda percek voltak ezek. Azt érezni minden szempillantásban, hogy most kerülünk halálos ellenségeink kezébe. De vagy azt hitték rólunk, hogy gyorsabban jártunk, vagy nem gondoltak a

magasban levő rejtkehelyre; elég az hozzá, hogy nem is tekintettek felénk és nemsokára távoztak.

Még Nikola sem restelte a megkönnyebbülésnek egy hosszú sóhajtását hallatni.

Amint beesteledett, ismét utnak indultunk és futottunk, ahogy birtunk. Jóformán egész éjjel haladtunk és mire szürkülni kezdett, már kiértünk a völgyből s egy nagy, mély, koralaku medencébe jutottunk, melyet minden oldalról halmok vettek körül. A mély völgykatlan fenekén egy helység látszott. Nikola felállt egy kiugró köre és körültekintett.

- Valahol buvóhelyet kell keresnünk itt a hegyek között, de előbb élelmiszerre lesz szükségünk.

- És valami más öltözetre, mert hiszen még mindig a kolostorbeliek ruhája van rajtunk.

- Igaz. Előbb az élelmiszerre és ruhára kell gondolnunk, azután jön a rejtkehely kérdése.

Azzal megindultunk a rongyos, ütött-kopott thibeti helység felé, ahol a házak két szobája közül egyikben a család lakott, a másokban a háziállatok, amint ez már szokás a thibetieknél.

A falu szélére érve, Nikola azt mondta, várjam meg ott, míg ő bemegy az egyik házba. Nekem nem nagyon tetszett a semleges szerep, de mit tehettem egyebet? Vártam tehát reá s azon gondolkodtam, milyen magasságban lehetünk a tenger felett, mert kemény hideg volt s én úgy éreztem, mintha egy jégtömbbé fagynék.

Vagy husz perc múlva végre visszatért Nikola, egy nagy csomó ruhát, két igazi thibeti kalapot, meg két meleg takarót hozva és azt, amire legjobban vágytunk: eleséget. Vagy hat darab durva kalácsot, egy különös alaku nagy kenyeret, tizenöt-husz friss tojást és egy nagy köcsög tejet. Elmondta, hogy egy aranyat adott a holmikért, tudom, hogy jó pénzért ugyancsak hallgatni fog az, aki eladta.

Leültünk egy fa alá és Isten igazában hozzá láttunk az evéshez. Azután két csoportba osztottuk a ruhákat s megindultunk keleti irányba.

Később átöltöztünk és a ruhákat eltemettük a mély haraszt alá, néhány nagy követ is hengerítve rájuk. Így aztán, más öltözetben valamivel bátrabban éreztük magunkat és nappal is haladni mertünk, így hát jó darab utat tettünk meg. Vége, mikor már meg voltunk elégedve a haladással, megpihentünk egy sziklás domb oldalán, fele uton fölfelé. Alattunk egy fenyőerdő volt, a völgy tulsó oldalán sziklák.

Itt lefeküdtünk s természetesen csakhamar mélyen aludtunk mindaketten. Egyszerre azonban magam sem tudom, hogyan, felriadtam álmomból, mintha alvás közben hallottam volna valami fenyegető neszt. Néhány pillanatig még hallgattam, de azután oda ugrottam Nikolához és felráztam.

- Bajban vagyunk, hallgatódzzék!

Nemsokára mindaketten tisztán hallottuk a *kutyaugatást*. És ez irtózatos felfedezés volt, mert ezen a vidéken az egyedüli kutyafaj a félelmetes *Deggi* fajta, amely akkora, mint egy poni ló és erős, mint a bika.

- Keljen fel, a kutyákkal akarnak felhajszoztatni. Fel a hegyre, ha az élete kedves.

A hegy nem volt tőlünk messzebb ötven-hatvan ölnyinél, de az ut oly veszedelmes volt a kövek miatt, hogy előttem mértfödeknek tetszett ez a darab. Most egy erdő állott előttünk; majd mikor ebből kijutottunk, meglepetve láttuk, hogy itt a föld ismét lefelé ereszkedik egy másik völgybe. Az erdő szélétől kezdve, onnan ahol most állottunk, körülbelül egy mértföldnyire sik mező volt csak, egyetlen egy szikla vagy fa nélkül.

Mit csináljunk?

El nem rejtőzhetünk sehova, ha visszafordulunk, úgy egyenesen szembe kerülünk üldözőinkkel; azért tehát megint csak a futásban kerestünk menedéket. Alig voltunk azonban a sík térség feleutján, mikor a kutyák ugatását már meglehetősen közelről hallottuk, valamint az emberek hangját is, akik egyre uszították az állatokat reánk.

Ha előbb csak rohantunk, úgy most már repültünk.

A kutyáknak azonban nem volt nehéz egyre közelebb jutni két halálra fáradt emberhez. Ha valami elképzelhetetlen dolog közbe nem jön, úgy el vagyunk veszve.

Most már csak vagy harminc öl választott el bennünket a fás területtől. Ha oda eljutunk, akkor legalább felmászhatunk egy fára s pisztolyunkra bízva magunkat, igyekszünk életünket olyan drágán adni el, ahogy csak lehet. Még jobban megfeszítve tehát erőnket, örült futásnak eredtünk s elérve az erdőt, csaknem eltűntünk a cserjésben. A legelső kutya már nem volt messzebb tizenöt ölnyinel.

De Nikola e percben úgy amint előttem volt megállt, mintha meglőtték volna, aztán két karját feje fölé nyújtva, hátravágta magát egész hosszában. Ezt látva, én is hirtelen megálltam, de éppen idejében, mert egy pillanat múlva már ott álltam volna egy szédítő mélységű szakadék szélén, mely alatt a sebes rohanású folyó hömpölygött.

Mikor azonban megfordultam, láttam, hogy az egyik kutya ott áll vagy tiz lépésnyire. Nikola ezalatt, úgy ahogy volt, fekvő helyzetben, csak éppen könyökére támaszkodott, aztán célzott, oly nyugodtan, mintha valami játék céltábla előtt állana - és lelőtte a kutyát.

A hatalmas állat meg se nyikkant; ott feküdt halva. A másodikat én teritettem le, a harmadik azonban nehezebb munkát adott. Két társa sorsát látva, nem közeledett felénk, hanem lefeküdt a fűbe és keserves vonyításra fakadt, majd morgott olyan erejű hangon, mint a menydörgés.

- Ölje meg, - kiáltott Nikola talán az egyetlen jelével az izgatottságnak, amelyet nála valaha észrevettem.

Én erre lőttem, de úgy látszik, elhibázhattam, mert a kutya megvadulva ugrott felém. Ha karomat magam elé nem tartom, egyenesen torkon ragad hatalmas fogaival, azonban e percben Nikola lőtt és erre az állat meghemperedve a fűvön, hangos zuhanással esett össze.

- Gyorsan, - szólt erre Nikola, - egy percet se veszithetünk. Dobjuk a kutyákat a vízbe.

Munkába fogtunk s egy fél perc sem telhetett el, mire a kutyák eltűntek a vízben. Amint az utolsó fölött is elsimultak a habok, már hallani lehetett a galyak recsegéséről, hogy üldözőink közül az elsők beléptek az erdőbe. Még egy-két perc és hatalmukban vagyunk.

- Nincs más választásunk, - szólalt meg Nikola, - kövessük a kutyákat. Mikor ideérnek, okvetlenül keresni fogják az állatokat. Azalatt mi eluszunk oda a kanyarulatig s ha egyszer ott befordultunk, többé nem látnak meg.

- Rajta hát, - szóltam én, némán fohászkodva és azzal egy olyan fejest ugrottam, amilyent sem azelőtt sem azóta. A magasság volt hatvan lábnyi és nagyon jól tudom, hogy az ilyesmire csak az képesítheti az embert, ha arra gondol, hogy a parton maradva még százszor több baj érheti.

De a víz jéghideg volt és a folyó sodra szinte szédületesen gyors. A hidegség szinte beleette magát csontjaim velejébe és minden pillanatban attól féltem, görcs fog el. Így usztunk vagy tiz percig és ezalatt üldözőink hangját mind gyengébben hallottuk, végre aztán a távolság teljesen elkapott minden hangot.

Uszás közben azt vettük észre, hogy a víz folyása egyre gyorsabb és erősebb lesz; egyszerre aztán Nikola visszafordította fejét felém és így kiáltott:

- A parthoz.

Meg akartam tenni, amit mondott, de hiába küzdöttem a habokkal; az ár egyre tovább sodort s végre olyan részéhez jutottam a partnak, ahol egyáltalán nem lehetett volna kiszállni.

Ekkor tudtam meg, mit jelentett Nikola parancsa. A folyót csak vagy ötven ölnyire láttam magam előtt; azután hirtelen megszakadt a vonal s nem láttam egyebet a kék égnél és valami fehér párázatnál.

Vizesés volt előttünk.

A rettenetes erejű ár pedig szinte játszott velem. Forgatott, mint az orsót, majd dobálni kezdett ide-oda.

Már hallottam a vizesés zúgó moraját, de egyszersmind láttam azt is, hogy itt a vizesés előtt egész sor van kiálló kövekből, szikladarabokból, amelyekbe meg lehetne kapaszkodni. Kinéztem magamnak egy sziklát s amint a víz árja odavitt közelébe, kinyújtottam karomat, hogy megkapjam; de a kő maga oly sikos volt, hogy kezem lecsuszott. Másodszor ugyanigy jártam, de harmadszor aztán sikerült a követ megmarkolnom; akkor belekapaszkodtam mindkét kezemmel és lassan-lassan felemelkedtem a vízből. Eleinte igen nehezen ment a dolog, mert a rohanó víz árja iszonyu sullyal dőlt neki a hátamnak.

Az életért küzdöttem és Gladysért és mindenért, ami az életben drága volt előttem és talán ez a tudat adott erőt.

Nemsokára már egész testem künn volt a vízből s ekkor kimerülten hanyatlottam le a sziklára. Idő kellett, míg körül mertem nézni. Mindenütt sebes, rohanó, mélységes víz. Amint végre felemeltem szememet, láttam, hogy Nikola ott áll a jobb parton és integet felém. Jelenlétén felbátorodva, elkezdtem gondolkozni, hogyan juthatnék át innen a körülbelül 6-700 láb szélességű víz közepéből hozzá, a partra, az egy sorban álló sziklák segélyével. Ott, a part közelében elég sűrűn voltak a sziklák arra, hogy az ember átugrálhasson egyikről a másikra; de éppen az én sziklám és a legközelebbi között mintegy nyolc lábnyi ürré tátongott. Mit csináljak? Ugrani nem tudok akkorát; ha pedig nem ugrom, akkor hogyan jutok le erről a szikláról. Már éppen csüggedni kezdtem, mikor Nikola egyszerre felfelé mutatott a folyón és gyors léptekkel vissza felé indult arra, amerről jöttünk.

Egy negyedóra is beletelhetett, mire ismét megláttam vagy ötven ölnyire tőlem a parton. A folyó közepe felé mutatott ujjával s én amint odanéztam, rögtön kitaláltam szándékát. Valahol felfedezett egy nagy fatörzset, azt a vízre tette, hogy az leusszék hozzám és hasznomra legyen. A fatörzs egyre közelebb és közelebb jött, egyenesen felém tartva. Amint a szikla oldalához ért, én lehajoltam s egy kiálló ágánál fogva megkaptam, azon igyekezve, hogy hid gyanánt oda támasszam a két szikla közé. De az erősebb volt, mint az én kimerült izmaim, s elkapta a fatörzset, megforgatta azt, mint az orsót, aztán eszeveszett sebességgel lökte le a vizesés mélyébe, engemet is majdnem magával rántva.

Nikola ekkor ismét jelt adott és újra eltűnt az erdőben.

Félóra mulva egy új fatörzs jelent meg a vizen s ez alkalommal már szerencsésebb voltam. Sikerült ugyanis a fatörzset odatámasztanom a két szikla közé, mint egy hidat. Akkor aztán ráültem erre a gyenge alkotmányu hidra és lassan, úgyszólván átlovagoltam a másik szikláig. A szédülés is, meg a víznek lábszáraimra dülő iszonyu ereje bizony nehézzé tették azt a rövid kis utat. De végre mégis odaát voltam.

A második sziklán megpihentem egy kicsit, aztán kimértem szememmel a távolságot a második és harmadik szikla között és átugrottam.

A többi azután már könnyű volt és én nemsokára ott feküdtem teljesen kimerülve a magas fű és páfrány között, Nikola lábánál. De most, mikor már túl voltam minden veszélyen, bátorságom, önuralmam teljesen cserben hagyott és azon vettem magamat észre, hogy reszketek, mint a nyárfalevél.

- Az ön menekülése igazán csak egy hajszálon múlt, Bruce, - szólalt meg Nikola. - Már csakugyan majdnem lemondtam önről. No de végre is jól ütött ki minden és most már gondolkozzunk a továbbiakon.

- Mi lesz az? - kérdeztem, mialatt fogam úgy vacogott, hogy alig tudtam beszélni.

- Először is valami védett helyet kell keresnünk; ott tüzet gyújtunk, megszáritjuk a holminkat, azután a parton haladva odáig megyünk, ahol a vizeséstől már csendes a folyó; ott valami tutajt ütünk össze egy pár fatörzsből és azon addig megyünk, míg egy falut nem találunk.

- De nem gondolja ön, hogy ellenségeink addigra már hirül adták szökésünket a falubelieknek a környéken?

- Arra el kell készülnünk. De mindenekelőtt keressünk valami helyet a tüzrakáshoz, mert ön jóformán meg van fagyva.

Néhány ölnyire onnan csakugyan meg is találtuk az alkalmas helyet, de ekkor én már iszonyu lázban voltam. Egyszer olyan volt a testem, mint a jég, máskor meg majd szétvetett a forróság. Nikola adott valamit a gyógyszeres táskából, amely vizhatlan tokja folytán mit sem szenvedett a folyóban, azután mindketten lefeküdtünk aludni.

Innen kezdve aztán semmiről, ami történt, nem tudok egészen addig, míg egyszer arra ébredtem, hogy kényelmes, puha ágyban fekszem, egy csinosan, de egyszerűen berendezett szobában. Hogy hol voltam és hogy kerültem oda, arról fogalmam sem volt. Fel akartam kelni, hogy kinézzek az ablakon, de azt vettem észre, hogy sokkal gyöngébb vagyok, semhogy ezt megtehetném, Így tehát visszafeküdtem ismét s önkéntelenül is hosszú hajfonatomhoz akartam nyulni, hogy azt elhelyezzem a vánkoson, de ekkor azt a második meglepő fölfedezést tettem, hogy *hajfonatom már nem volt meg.*

Vagy félóra hosszat elmélkedhettem azon, hogy mi történt, mikor egyszerre lépteket hallottam és a másik percben egy tekintélyes külsejű pap lépett szobámba, azt kérdezve franciául, hogy vagyok.

- Sokkal jobban, - feleltem - csak éppen gyöngének érzem magamat, de szabadna-e arra kérnem, hogy mondja meg, hol is vagyok tulajdonkép?

- A francia hittérítő társaság házában, Ya-Chow-Fu-ban. Két héttel ezelőtt hozta önt ide egy angol úr, akitől csak annyit tudunk, hogy ott találta önt ájultan a folyó partján, jóval feljebb a város határától; ön akkor igen erős csúzos lázban volt.

- És... és hol van most az az angol ur?

- Azt nem tudom. Egy héttel ezelőtt ment el innen növényteni kutatásait folytatni nyugat felé. Pénzt hagyott nálam, s azt, hogy mihelyt ön eléggé megerősödik, fogadjak önnek csónakot és evezősöket, hogy önt I-Changba szállítsák, ahonnan aztán könnyű lesz egy Shanghaiba menő gőzhajót találnia.

- És nem hagyott hátra semmi izenetet arra nézve, hogy fogom-e még látni?

- De igen. Van a zsebemben egy levél tőle az ön számára.

Ezzel átadta az iratot és magamra hagyott.

Kíváncsian téptem fel a levelet, melyből a következőket olvastam:

Kedves Barátom!

Mire ön ezt a levelet elolvassa, remélem, már utban lesz a teljes egészség felé. A vizesés melletti nyaktörő ut után önt a reumatikus láz teljesen levette a lábáról. Higyje el, nem volt könnyű dolog tutajt készítenem minden segítség nélkül és aztán önt levinni rajta a városig. De amint látja, valahogy mégis sikerült a dolog és ön most a francia hittérítő társaság házában van. Ezt azért írom önnek, hogy egyelőre bucsut mondjak, mert számos oknál fogva azt hiszem, jobb lesz, ha ezután nem utazunk együtt. Lehet azonban, hogy I-Changban ráakadunk egymásra.

Most még csak egy tanácsot. Ezután úgy szerepeljen, mint európai ember és vigyázzon nagyon, mert minden oldalról fenyegeti valami árulás. A titkos társaságnak mindenfelé van elágazása s eddig már bizonyosan értesítve vannak többfelé. Ólálkodnak reánk és bizonyos lehet felőle, hogy mindent elkövetnek, csak hogy visszakaphassák a kincseiket és hogy bennünket megbüntessenek. Most pedig hadd köszönjem meg önnek hozzám való hűségét és önfeláldozó barátságát az egész uton és annak minden veszélyes pillanatában. Azt hiszem a legnagyobb elismerést tolmácsolom önnek, ha azt mondom, hogy nem kívánhattam s nem találhattam volna magamnak jobb társat. Hive *Nikola.*

Ez volt az egész.

Egy hét múlva bucsut mondtam szívélyes házigazdámnak, aki csónakot és megbízható evező-söket fogadott számomra s én így megkezdtem utazásomat a folyón lefelé.

I-Changba el is érkeztem szerencsésen, de bár egy egész napot ott töltöttem, Nikolát nem láthattam; így aztán másnap felültem a gőzhajóra és baj nélkül érkeztem meg. Hogy mit éreztem, mikor ismét visszajutottam ide, azt nem is kísérlem meg elmondani. Legjobban szerettem volna letérdelni s még a földet is megcsókolni ott, ahol már szabadon éreztem magamat. Vagy nem voltam-e ismét a civilizált világban és még hozzá közel ahhoz a városhoz, ahol menyasszonyom van. Nem állt-e helyre egészségem ismét? És végre nem várt-e rám készen tizezer font aranyban, amely egész életemre gazdaggá tesz? Elhatároztam, hogy még aznap felkeresem Barkstont és Mac Andrew-t, másnap pedig indulok Tientsinbe, hogy viszontlássam az én édes szerelmemet.

Nem tudtam, hogy ezt az utat még sem fogom megtenni.

Elmentem Barkston klubjába és szerencsésen ott is találtam.

Nagy meglepetéssel és nagy szívélyességgel fogadott s hiába volt minden szabódásom, vitt haza magával. Mennél jobban szabadkoztam, annál jobban erősítette, hogy mennem kell, mert hirei vannak számomra.

Amint házához érve, bementünk az előcsarnokba, Barkston egy percre magamra hagyott, azt mondva, hogy meg akarja nézni, itthon van-e a felesége. Mikor visszajött, ragyogó arccal mondta, hogy csak menjek be a nappaliba, majd ő is jön mindjárt.

Nem tudtam ugyan, mit jelent mindez, de hát csak bementem.

Az ablak mellett egy hölgy ült a karosszékben és varrt. Gladys volt.

- Wilfred, - kiáltott fel halálsápadtra vált arccal, mert alig tudott szemének hinni.

- Gladys! - Ez volt az egyetlen szó, amire nagy felindulásomban képes voltam. Azzal karjaimba kaptam és ezer csókkal borítottam el.

- Igazán, alig hiszem, hogy ez mind igaz, Wilfred. De hát miért nem tudatta velem, hogy Shanghaiban lesz csakhamar.

- Mert sejtelmem sem volt róla, édes, hogy maga itt van.
- Hogyan, hát nem volt Williams urnál Tientsinben? És ő nem adta át a leveletem?
- Nem voltam Tientsinben. Egyenesen a Yan-Ke-Tsianjról jövök.
- Oh, olyan boldog vagyok és olyan hálás, hogy maga itt van ismét.
- És szeret-e még, Gladys?
- Hát kétkelkedhetik ebben Wilfred?
- Nem, édes, nem, de ne haragudjék azért, ha a maga szép ajkáról akartam ezt hallani. De most aztán maga mondja meg, hogy történik az, hogy itt találom Shanghaiban és még hozzá Barkstonéknál?
- Nos, ha azt bőven akarnám elmondani, akkor hosszú történet kerekednék belőle. Elég ha annyit mondok, hogy sógoromat Japánba helyezték át és míg ők rendbe hozzák a házukat Tokióban, addig én ide jöttem Barkstonéhoz, aki iskolatársam volt. Egy hét múlva nővérem és sógorom visszatérnek, hogy magukkal vigyenek.
- És most Gladys, feleljen a legfontosabb kérdésre, mikor lesz az esküvőnk?

Lehajtotta szép fejét és olyan édesen pirult el, hogy megint csak össze kellett csókolnom.

Három hét múlva megesküdtünk egy kis angol templomban és nászutazás gyanánt átmentünk Japánba. Azt hittem, hogy most már igazán minden kötelék megszakadt köztem és a kínaiak közt. De fájdalom, ez nem így volt. Harmadnapra Nagasakiba érkezésünk után két olyan különös dolog történt, ami egész sereg kellemetlen gyanut keltett életre szivemben.

Este már nyugodni tértünk feleségemmel és mélyen aludtunk mindaketten, mikor egyszerre csak tűzjárma vert fel bennünket. Iszonyodva vettem észre, hogy a tűz már a mi szobánkat is kikezdte. Feltéptem az ajtót és aztán felkaptam feleségemet, betakartam egy paplanba és rohantam ki a házból. Senki sem sejtette, hogyan keletkezett a tűz.

Nem messze tőlünk egy magányos angol ur lakott s mikor hallotta, hogy ugyyszólván hazátlanokká lettünk és sok mindenünk odaégett a tűzben, felajánlotta, hogy vegyük addig az ő házáig igénybe, amíg jövő terveink felől határozunk. Csak két napig maradtunk ott, de már az első napon történt ez a sajtóságos dolog:

Délelőtt vásárolni voltunk Gladys meg én s mikor hazaértünk, a villásreggeli már az asztalon volt. Mialatt azonban mi rendbe szedtük magunkat, házigazdánk falánk természetű kis kutyája felugrott az asztalra s az étel egy részét megette, a többit összeturta. Gazdánk délben soha sem jött ebédre, mert hivatala messze volt, így csak magunk ültünk asztalhoz. Mikor azonban láttuk, mi történt, nem akartuk gazdánk cselédjeit azzal terhelni, hogy újra főzzenek nekünk, azért inkább megelégedtünk egy kis vajaskenyérrrel és gyümölcszel. Egy óra múlva a szegény kis kutya élettelenül hevert lábunk előtt, mint ahogy mi is meghaltunk volna, ha megizleljük azt a curryt.

Az új szakács pedig, aki kínai ember volt, ugyanez nap megszökött a háztól és nem is akadtak többé nyomára.

Este, amint egy szűk utcán keresztül mentem, valaki valahonnan egy kést hajított felém, oly erővel, hogy ha eltalál, végem van abban a pillanatban. De egy hüvelykujjnyi távolságban tőlem oda furódott a ház fa-lécei közé. Erre én aztán se szóltam, se beszéltem, csak megváltottam két jegyet az Európába induló gőzhajóra s másnap utrakeltünk.

Londonba érve béreltem egy butorozott csendes kis házat a Kensington nevű negyedben és ideiglenesen ott telepedtünk meg, addig míg majd sikerül valami megfelelő kis birtokot találnunk.

Egy délután éppen valami birtokeladó ügynökséget akartam felkeresni és végigmentem a Strandon. Egy sarkon megálltam egy omnibuszra várva s ekkor éreztem, hogy vállamat egy kéz érinti. Hirtelen megfordultam és szemben álltam doktor Nikolával. Kifogástalan fekete utcai öltözetben volt és cylinderben, de máskülönben olyan volt mint mindig.

- Doktor Nikola! - kiáltottam fel elámulva.

- Az ám; az vagyok, - válaszolta nyugodtan. - Örül rajta, hogy találkoztunk?

- Rendkívül örülök. De tulajdonképp alig hiszem, hogy igaz. Azt hittem, hogy ön Kinában van.

- Kina egy kicsit kényelmetlen kezdett lenni. De azért még visszamegyek oda, mihelyt ez a mostani vihar elvonult a fejem fölött. Addig pedig egyelőre Szent-Pétervárra megyek fontos ügyben. Most indulok a vasutra. Hol laknak? És a felesége hogy van?

- Kensingtonban lakunk és feleségem, hála Istennek, tökéletesen jól van.

- Azt nem kell kérdeznem, hogy boldog-e, mert hisz az arca elmond mindent. Áldozhat nekem egy fél órát?

- A legnagyobb örömmel.

- Akkor jöjjön velem Charing Cross-ig, beszélni szeretnék önnel. Itt a kocsim.

Ezzel oda vezetett a gyalogjáró mellett álló bérkocsihoz.

Elhelyezkedtünk.

- Hát nem csodálatos, - kérdeztem, - hogy mi most ilyen mindennapi módon találkozunk mindazok után, amik velünk történtek? De kérem, feleljen arra, mi történt önnel azután, hogy engem ott hagyott Ya-Chon-Fuban?

- Más irányba csaptam, hogy nyomomat veszítsék.

- Ön tehát azt gondolja, hogy üldöztek?

- Bizonyos vagyok benne, sőt, ami még rosszabb, most is üldöznek. Az én életem ellen hat-szor követtek el merényletet a lefolyt három hónap alatt. És, hiszi-e, ha azt mondom, hogy *most ez órában is két kínai követte önt a Strandon*. Most sötétedni kezd s ha ön véletlenül befordulna egy homályos mellékutcába, üldözői éppen megnyernék azt az alkalmat, amire várnak. Részint ez is volt az oka, amiért magammal hívtam.

Ekkor elmondtam Nikolának mindent, ami Nagasakiban történt, valamint azt is, hogy tegnap Kensingtonban levő házunk előtt is láttam egy kínait ácsorogni és úgy tetszett, mintha a házat vizsgálná, noha úgy lehet, csalódom, tettem hozzá.

- Milyen volt? Nem volt angol módra öltözve és nem hiányzott a balfülének a fele?

- Tökéletesen úgy írja le, amilyennek láttam.

- Az Quong-Ma. Bruce kérem, vigyázzon. Menjen el Angolországból, amíg lehet. Tudom, mit beszélek, fogadja meg a tanácsomat.

- De mondja meg azt az egyet, doktor Nikola, elég hasznosnak bizonyultak az onnan elhozott dolgok arra, hogy kárpótolják a kiállott viszontagságokért?

- Még sokkal többért is kárpótolnának. Most azért megyek Pétervárra, hogy ott egy francia vegyészt megkérdezzek a titkos altatószer felől. Egy év múlva, Bruce, nagy dolgokat fog hallani.

Ezalatt beérkeztünk az állomásra. Nikola megnézte, hogy a málhája el van-e helyezve, aztán visszatért hozzám és bucsura nyújtotta kezét.

- Isten önnel, Bruce. Mi valószínűleg soha sem találkozunk többé. Ön nagyon jól szolgált engem s én a legnagyobb boldogságot kívánom önnek. Mint utolsó intést, most is csak azt mondom, hogy attól a félfülű fickótól óvakodjék. Isten önnel. Gondoljon néha doktor Nikolára.

Felszállt a vasuti kocsiba s amint a vonat kirobogott az állomásról, eltűnt előlem a legendakivülibb ember, akivel valaha találkoztam.

Azóta sohasem láttam többé.

Ekkor odamentem, ahol a bérkocsik állanak és hívtam egyet. De épen amint a kocsi elém állott, a tömegből egy ember vált ki s mellettem elsurranva, eltulajdonította a bérkocsit, hirtelen belevetve magát.

Rémületemre láttam, hogy nem volt más, mint ugyanaz az európai ruhás kínai, aki tegnap is a házam előtt ólálkodott.

Vártam, míg kocsija eltűnt s akkor a földalatti vasutat választva mentem Kensingtonba. A küszöbön a cseléd azzal a hirrel fogadott, hogy épen az imént keresett egy kínai.

Nem vártam tovább, hanem hirtelen munkához fogtunk mindnyájan, becsomagolva a legszükségesebbeket és néhány óra múlva elhagytuk Londont, egy kis vidéki városba menekülve.

Azt hittem, itt már igazán megszabadultunk üldözőinktől. Mily nagy volt tehát rémületem, mikor néhány óra múlva ez a szálló kigyulladt s mi megint csak a véletlen szerencsének köszönhattük, hogy megmenekültünk.

Ekkor egy még kisebb, még csendesebb helységbe költöztünk, de ott sem voltunk tovább egy hónapnál, mikor fényes nappal a legvakmerőbb módon betörtek lakásomba s mikor mi egy kirándulásról visszatértünk, azt kellett látnunk, hogy uti-ládáink mind fel vannak fessegetve; a holmi szétszórva a földön. De a legkülönösebb az volt, hogy semmi sem hiányzott, kivéve egy kínai kést.

A rendőrségnél tett jelentésünkre is az volt a válasz, hogy az egyetlen gyanus egyén, kinek kilétét nem tudják, egy kínai volt, de ma dél óta eltűnt.

Ekkor jobbnak láttam, hogy közöljem feleségemmel Nikola óvását. Mikor Gladys ezt meghallotta, ő is rajta volt, hogy menjünk. A szálló tulajdonosának nagy bánatára ott hagytuk tehát a házat és Southamptonba utaztunk, ahonnan másnap felszálltunk a New-Yorkba induló hajóra. Képzelmű, micsoda érzés vett rajtunk erőt, mikor a felszállás előtt vásárolt ujságból a hajón azt olvastuk, hogy a szállóban, ahol a mi szobánkat mindjárt távozásunk után egy más házaspár foglalta el, reggel holtan találták ezeket az ágyban, elvágott nyakkal.

New-Yorkban még rosszabbra fordult a helyzet. Négyyszer követtek el ellenem merényletet gyors egymásutánban; onnan akkor San-Franciskoba siettünk, de letelepedésünk után harmadnapra már ott is nyomunkban volt a veszély.

Hogy most hol vagyunk, kedves barátom, azt, mint már a bevezetésben is mondtam, nem árulhatom el, még *neked* sem. Hadd tegyek azonban hozzá annyit, hogy itt, noha már hat hónapja, hogy ide jöttünk, nyomát sem láttuk sem a félfülű kínainak, sem egyetlen egy honfitársának. Éljük a magunk életét; megvannak a magunk érdekei és most, mióta a fiam

megszületett, oly boldogok vagyunk, amilyen csak lehet két halandó. Feleségemet úgy szeretem és tisztetem, aminél jobban talán egy asszonynak sem adóztak ez érzéssel és ha semmi másért, úgy ezért az egyért, hogy a sors vele azon az uton hozott össze, soha sem fogom sajnálni, hogy találkoztam azzal a sajátos emberrel: doktor Nikolával.

És most, kedves barátom, ismered történetemet. Sokáig tartott az elmondása; ha azonban érdekesnek találtad az elolvasását, úgy meg vagyok jutalmazva. Isten veled!

Vége.